

PEYAMA Kurd

Hejmar 45 | 15.07.2005

Kurdish weekly newspaper

Şehîdê Kurdistanê Dr. Ebdulrehman Qasimlo

Rûpel 4

Qabîliyetek dozdeh salî: Şênê Enwer

Rûpel 9

Nivîskarê Elman Jürgen Roth:

Dilê min li Kurdistanê hatiye veşartin

Rûpel 8

Kurdê navdar
Şêx Ebdulqadirê
Geylanî

Rûpel 4

Li Îranê zilma liser
Kurdan berdewam e

Rûpel 5

Li Düsseldorfê
mehkemeya endamên
PKK çêbû

Rûpel 6

Li Kurdistanê sira
dîrokê: Çiyayê Nemrûd

Rûpel 12

Kurdê li serê çiyayê
Everestê: Mihemed
Hewraz

Rûpel 13

Koma
Dodan yew
albumî
muzîkê newe vet

Rûpel 16

Dema dora Kurdan tê demokrasîya Tirkan diqede

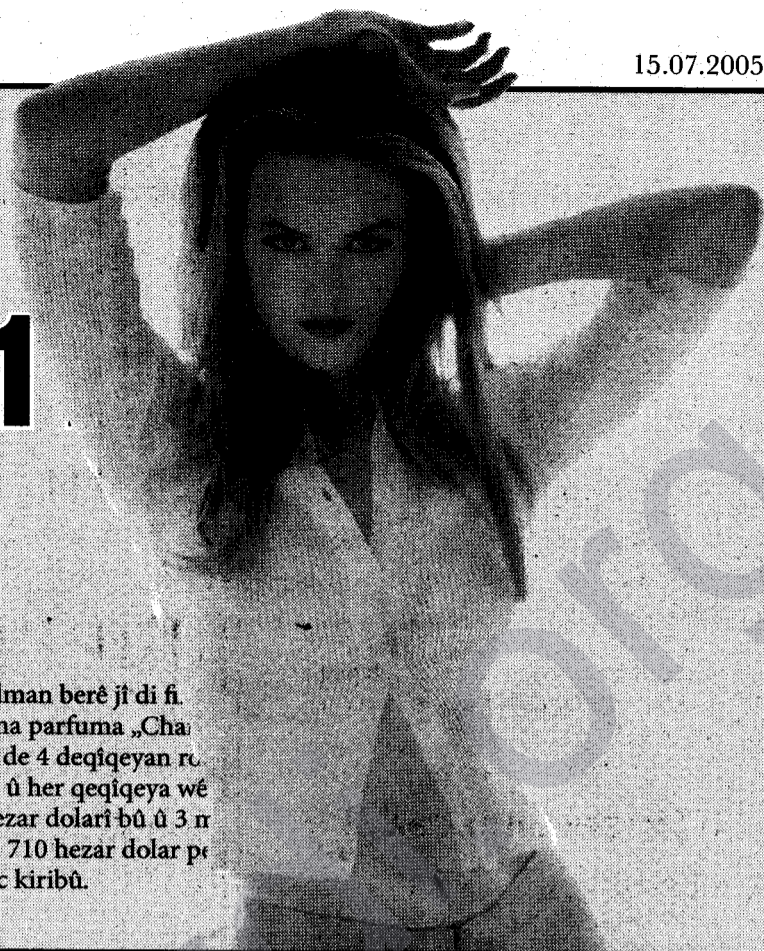
Kom-Kurd hate girtin

Rûpel 7

D 1.50 EUR, A 1.70 EUR, B 1.70 EUR, NL 1.70 EUR, CH 2.60 SFR
LUX 1.70 EUR, I 1.70 EUR, S 19.00 SKR, DK 14.00 DKR,
N 16.00 NOK, GB 1.10 £, GR 1.70 EUR

Axaftina wê ya deqîqeyekê bi 1 hezar Dolarî ye

Aktrisa sinemê ya bi nav û deng Nicole Kidman wê beşdarî civînekê bibe û 25 deqîqeyan biaxîfe.

Aktrisa Avûstrali Kidman wê beşdarî civîna 5em ya bi navê Konferansa Rêvebiran ya Cihanî bibe û di derbarê jiyana xwe de, ji roja ku gava

yekem avêt Hollywoodê heta stendina xelata Oscarê de axaftinekê bike. Kidman wê jibo axaftina xwe ya 25 deqîqeyî 435 hezar Dolarî bistîne.

Konferansa ku ji aliyê kovara Amerîkî Forbes ve jibo rêvebir û karmendan

bi torevanî tê lidarxistin her beşdarvanê civînekê wê 4 hezar û 500 Dolarî bide.

Ligor peymanê di nav terefan de Kidman bêt ku biçê avahiya konferansê ya li hemû cihanê naskirî Opera House li Sidney, wê axaftina xwe bi rêya weşaniya ezmanî

bike.

Kidman berê jî di fi reklama parfuma „Cha No 5“ de 4 deqîqeyan re kiribû û her deqîqeyê wê 928 hezar dolarî bû û 3 r lyon û 710 hezar dolar pî gezenç kiribû.

Ligor Vatîkanê divê mişteriyên fahişeyan jî bên cezakirin

Navenda Katolîkan Vatikan bi belgeyê di derbarê fihûşê de jî raya xwe re eşkere kir. Ligor Vatikanê divê mişteriyên fahişeyan jî bên cezakirin.

Di dokumentek Konseya Papatiyê de tê diyarkirin ku li dinyê jiber pirs-girêkên civakî, çandî û aborî gelek jin mecbûr dibin ku dest bi fahişetiyê bikin û bi taybetî jî li Komarên Sovyeta kevn, li welatên Balkan û li welatên dinya sêyem zordarî li jinan tê kirin ku di sektoriya fihûşê de bixebitin. Jibo rê liber kirin û firotana bedenên jinan bêt girtin Vatikan pêşniyar dike ku mîrên diçin cem jinên weha bên cezakirin.

Ligor yasayek Swêdê ku di sala 1999an de hat qebûlkirin mişteriyên fahişeyan bi pere an bi kêmasî 6 meh-an hepsê tîn cezakirin. Vatikan jî piştgiriya vê yasayê dike û eşkere dike ku li Swêdê piştî qebûlkirina vê yasayê li vî welatî fihûş jî sedî 50 kêmbûye.

Ligor lêkolînan li Îtalya jî 50 heta 70 hezarî jin debara xwe bi fahişetiyê dikin. Ji van jinan 25 hezar biyanî ango ji welatên dinin û 2 hezar jî di bin 18 salî re ne.

Her weha lêkolîn eşkere dikin ku jinên fahişe salê jî 16 heta 26 milyar Euro pere bi patronên xwe didin qezenc kirin.

Li Îtalya 9 milyon mîr diçin cem jinên fahişe ku ji sedî 25an bi temenê xwe di navbera 19-25 salî de ne.

Jin piştî 40î bi jintiya xwe dihesin

Jinên bi temenê xwe di salên xwe yê 40î dene ji hemcinsiyên xwe yê ciwan bêtir ji seksê tahmê distînin. Jinên di vî temenî de bêtirs didin dût mecerayên bi mîran re bijîn.

Ligor vîya salên bihurî erênî bandorê liser jiyana cinsî ya jinan dike. Rojnameya Britanî

„Good Housekeeping“ bi hezar jinên ku temenê wan 40 û jî 40an zêdetir e anketek çekir. Ligor encamên anketê ev jin difikirin ku jiyana wan ya cinsî jî ya ciwantiya wan bi berhemtir e.

Ji her deh jinan çar jinên ku beşdarî anketê bûne diyarkirin ku di heftê de 2 cara eleqeyên

cinsî dikin û mîrên ku di temenê xwe dene hildibijêrin. Ligel vî çar jinan yek jin îtiraf dike ku mîrên ciwan bêtir bala wan dikşîne.

Anket radixe ber çavan ku jinên Britanî di vî temenê xwe de jî li dût gerandina macerayan natirsin û dixwazin ku jintiya xwe bijîn.

Çîn: Em di mijara cinsiyetê de ehmeq in

PK - Çînî îtiraf dikin ku ji her tiştî bêtir di warê cinsiyetê de cahil in. Li Çînê Serokê Komela Seksolojiyê Xu Tianming got: „Lêkolîna ku ji aliyê me ve hatiye kirin raxist ber çavan ku, ne tenê ciwan, lê mirovên gihîştî jî di mijara seksê de ehmeq in. Ev rewşek gelekî xeter û xe-

mgîn e. Ger xwendina bilind jî kiribe piraniya Çîniyan jî her mijarê zêdetir di mijara seksê de cahil in. Tianming di derbarê seksê de nêrînen xwe jî weha îfade dike: „Tenê heta 25 saliya xwe mirovek dikare xwediyê jiyaneke cinsî ya normal be.“

Vazoyek sersala 14emîn bi 15.68 milyon sterlîn hat firotin

Li Londrayê li muzayeda bi nav û deng Christie's de vazoyek ji porselena çînî ku ji salên 1350an de maye bi 15.68 milyon sterlîn hat firotin. Vazo ji aliyê Christie's bi buhaya 1 milyon sterlîn derket firotinê, lê di muzayêda heta 14 milyon sterlîn bilind bû. Kesê ku vazo kirî bi misref û bacê re wê 15.68 milyon sterlîn bide Christie's. Li ser vazoya ku bi bilindiya xwe 25 santîm e cûrbicûr figûrên edebiyat û dîroka Çînê hene.

Li seranserê dinê tenê 8 hebji vî vazoya ku ji dema xanedanê çînî Yuan de maye hene.

Kurtênûçe

Li Mêrdînê zarokek şerjê kirin

PK - Li Mêrdînê zarokekî 10 salî şerjêkirî hat dîtîn. Polîsê Mêrdînê cesedê zarokê ku nasnameya wî jî ne diyare, jibo otopsiyê rakir morgê û li malbat û mirdarên wî digere.

Di 9ê mehê de li taxa Şar zarokan gava ji xwe re dileyistî di saet 11.00an de li bin darekê li cesedê zarok rast hatin. Zarokan rewş ragihandin malbatên xwe û wan jî bangî polîs kirin.

Sawcî Basri Taş jibo naskirina zaroka şerjêkirî cesed nîşanî rûniştvanên taxa Şar kir, lê kesî wî nas bike derneket.

Li Şîrnexê şevêk şahiyê

PK - Li Şîrnexê ji aliyê şaredariyê ve şevêk şahiyê hat lidarxistin. Serokê şaredariya Şîrnexê Ahmet Ertak û gelek Şîrnexî beşdarî şevê bûn û bi muzîka Kurdî demek xweş bihurandin.

Koma muzîkî ya Navenda Çandî ya Mem û Zîn bi stran û muzîka xwe ya Kurdî beşdarvanên şevê çoşandin û endamên grûbê bi xwe jî dilxweşiya xwe ya beşdarbûnê eşkere kirin.

Beşdarvanan bi govendê çoşbûna xwe eşkere kirin û daxwaz kirin ku Li Şîrnexê aktivîteyên weha bêtir bîn lidarxistin.

Li Xabûrê qrîza kaşeya „Kurdistan“ê

PK - Li vê dinyê her ecêb û tiştên nebûyî ji aliyê Tirkan ve tê kirin! Şifêrên kamyonên Tirk ku bar dibin Kurdistanê û Iraqê, di ketin û derketinê de naxwazin ku li pasaportên wan qaşeya „Kurdistan of Irak“ bê lêxistin.

Ligor şifêrên Tirk divê Iraq nebe dewletek federel û Kurd û Ereb careke din li hevdu rûnîn û navê dewlet û herêmên xwe biguherin. Ger wer nekin û di biryara xwe ya ku bi xweşa şifêrên Tirk naçe de israr bikin, wê şifêrên Tirk wan şermezar bikin û wan ji çûyin û hatina xwe ya bi „şeref“ bepar bihêlin!

Jiber ku ji 4ê Tirmehê û virde li deriyê İbrahim Xelîl di derketina ji Iraqê de qaşeya „Kurdistan of Irak“ li pasaportan dikeve şifêrên Tirk aciz bûn. Şifêrên Tirk jibo ku qaşeya „Kurdistan of Irak“ li pasaporta wan nekeve, biryara derbasnebûna aliyê din stendine û liser sînor rawestiya ne. Şifêrên Tirk eşkere dikin ku naxwazin liser pasaportên xwe bêjeya „Kurdistan“ bibînin. Şifêrê Tirk İlhan Turan di vê mijarê de got: „Me bihîst ku li bakurê Iraqê Pêşmerge li pasaportên hevalên me yên derbasbûne qaşeya „Kurdistan“ dane. Jiber vê yekê em derbas nabin û ev çar rojin ku li vir sekinîne.“

Bûkên Binxetî

PK - Di van çend salên dawî de zewacên di navbera serxetê û binxetê de bi awayekî balkêş zêde dibê. Malbatên ji bajarên liser sînor yên wek Ceylanpî-

nar, Wêranşar, Heran Akçakale, Nisêbin û Kiziltepe ku li bin xetê ji merivên wan hene ji xwe re keçan dixwazin. Piştî ku pêwendiyên Tirkîyê û

Sûriyê xweş bûn her du aliyên jî di vê mijarê de astengiyên ku heta nuha derdixistin sist kirin û ev jî bû sedem ku zewacên di nav Kurdên herdu terefan

de zêde bibê.

Ligor texmînan li van navçeyên ku navên wan li jor derbas bûne nêzikî 500 bûkên ji binxetê hene.

Li Heqarî sawa segên kolanan

PK - Li Heqarî keçekê ker û lal pêrgî êrişê segekî kolanan bû û ji qolîk û gelek derên xwe birîndar bû. Rewşan Kaya ku bi temenê xwe 14 salî ye gava diçe beççê cîranên xwe av bide seg êrişî wê dike. Piştî êrişê Rewşan bi ambûlansê rakirin nexweşxaneyê bajêr.

Serdîktorê nexweşxaneyê Heqarî Dr. Servet Kocagöz ragihand ku jiber ew nizanin seg hare an na divê 28 rojan Rewşanê tedawî bikin.

Malbata Rewşan gelekî feqîre û

ev 16 sale ku li mala wan elektrîk nîne û di bin ronahiya mûmê de jiyana xwe didomînin.

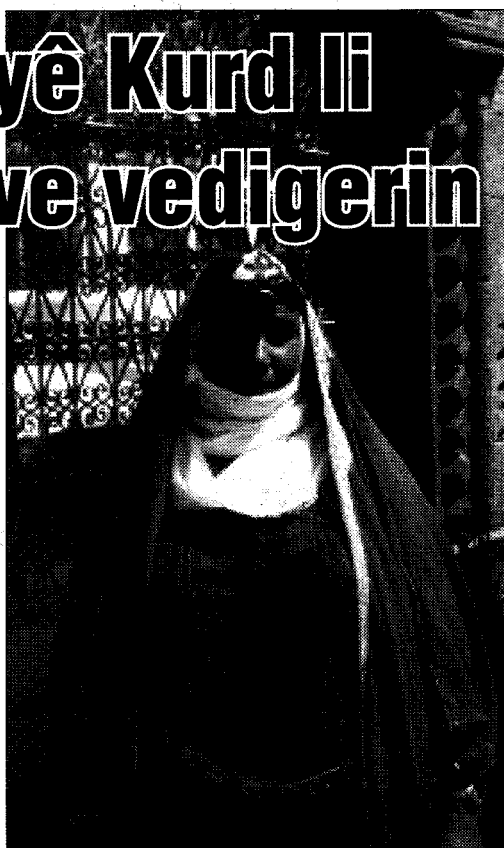
Jiber feqiriyê çar zarokên Kaya Rewşan (11), Çiçek (6), Ayşe (4) û Serbest (11) berê jî gelek car nexweş ketine û li nexweşxaneyê razane, Dixtoran teşhîs kiribûn ku zarok jiber birçîtiyê bêwîtamîn dimînin û zû bi nexweşyan dikevin.

Her wiha birayê wan yê biçûk Yusuf heşt mehiye û kor e.

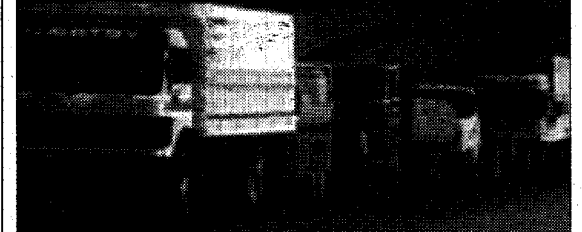
Li Ruhayê Kurd li cilên xwe vedigerin

PK - Li Ruhayê, gel di dawetan de êdî li cilên xwe yên netewî vedigerin. Ligor agahdariyan di van salên dawî de bûk û zava di dawetên xwe de ji dêvla cilên rojavayî li cilên xwe yên milî vedigerin. Jiber vê yekê ticarên cilan radigihînin ku bi vê rastiye ve girêdayî di firotina cilên milî de zêdebûnek berbiçav çêbûye.

Vegeza li cilên netewî wek helwestek Kurdan a li dijî dewleta Tirk ku jibo cudabûna xwe eşkere bike, tê nirxandin.

Îxracata bakur texmîn tevlihevdû kir

PK - Li Bakurê Kurdistanê, herêma başûrêrojhilat çavê xwe berda îxracatê. Îxracata ji herêma başûrêrojhilat tê kirin ji ya hemû Tirkîyê bêtir berfireh dibê. Hemû îxracata Tirkîyê di meha Hezîranê de ji sedî 11.7 zêde bû û gihîşt 6 milyar dolarî. Di şêş mehên ewilîn de ji sedî 20.3 zêdebûyînekê gihîşt 35.4 milyar dolarî.

Ligor reqemên Yekitiya Îxracatçiyên Başûrêrojhilat di meha Hezîranê de di vê herêmê de îxracat ji sedî 46 zêde bû û gihîşt 155 milyon 981 hezar dolarî. Di her şêş mehên ewilîn de ji îxracat ji sedî 40 zêde bûye û gihîştîye 845 milyon û 938 hezar dolarî.

Li herêmê, bajarên ku bêtir malên xwe difroşin derveyî Tirkîyê Antep, Mereş, Meletye, Mêrdîn, Amed û Cizîr in.

Ev zarok yên kê ne?

PK - Li navçeya Amedê Erganî du zarokên ku temenê wan 3-4 salî ne ji aliyê xelkê ve hatin dîtîn. Rûniştvanên taxa Kemaliyê herdu zarokên ku dê û bavê wan ne diyarin radestî qereqola polîsan kirin. Jiber ku zarok hîn gelekî biçûkin, nikarin xwe naskirin bidin.

Ger dê û bavê zarokan neyên dîtîn wê polîs zarokan li Amedê radestî saziya zarokên bêxwedî bike.

Celadet Elî Bedirxan

Rojnamevan, zimanzan û siyasetmedarê Kurd Celadet Elî Bedirxan di sala 1897an de li bajarê Îstanbûlê ji dayik bû û di 15 Tirmeha sala 1951an de li Şamê çû ser dilovaniya xwe.

Celadet Bedirxan xwendina xwe ya bilind li Almaniya kir û bawernameya diktoria hiqûqê wergirt.

Ew di sala 1930î de çû Şamê û li wî bajarî bi cih bû.

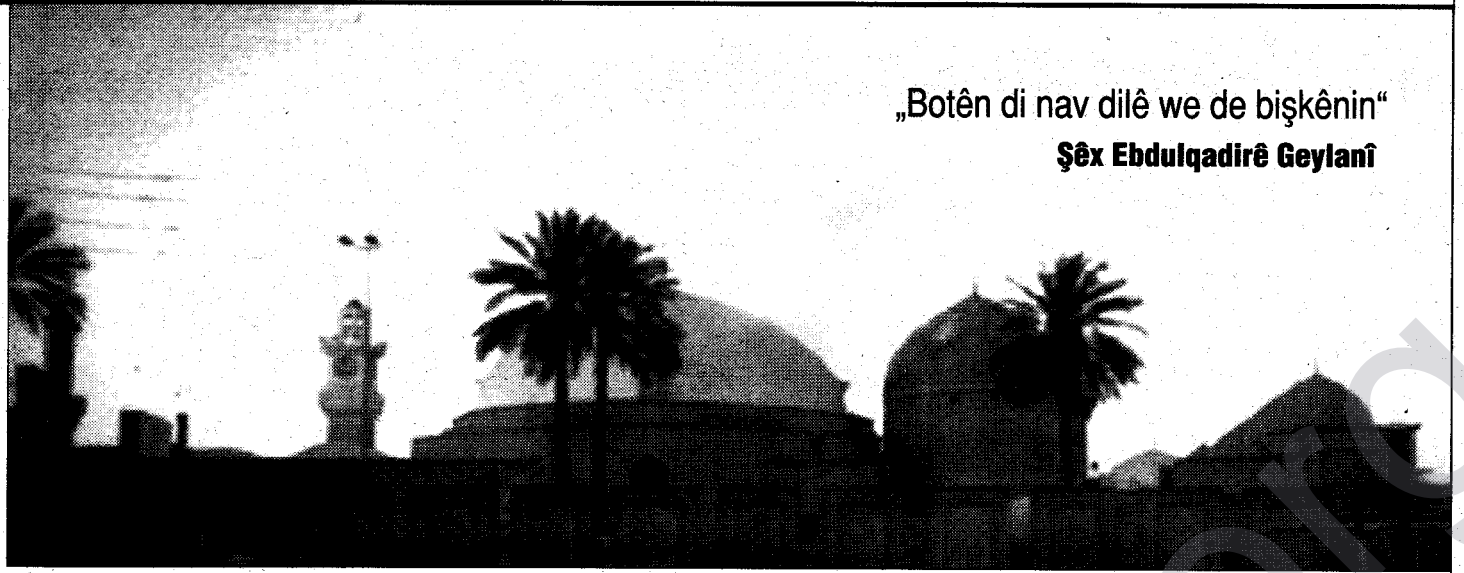
Celadet Bedirxan wek endamekî çalak di nav refên Xoybûnê de karê siyasî kir û bi tundî piştigiriya serhildana Agirî kir.

Kovara Ronahî û Hawar di bin rêvebiriya wî de derket û jibo Kurmanci bu bingehek girîng.

Celadet Bedirxan wek yek ji damezrenêrê rêzimana zimanê Kurdî di dilê Kurdan de navê xwe bi tipên zêrîn nivîsand.

Celadet Bedirxan di 15ê Tirmeha 1951an de li gundê Hecanê nêzikî Şamê çû ser dilovaniya xwe.

Em Celadet Elî Bedirxan bi dilovani bibirtin.

„Botên di nav dilê we de bişkênin“

Şêx Ebdulqadirê Geylanî

Kurdê navdar Şêx Ebdulqadirê Geylanî

Nizar Caf

Yek ji navdar û mezinê mirovên cihana Îslamî, „Şêx Ebdulqadir Geylanî“ ye. Ev kesayetiye bi nav û deng ku bi nejadê xwe Kurd e, navê wî „Ebdulqadir kurê Ebî Salih kurê Ebdullayê Geylî paşayê Bexdadî“, li sala 470 koçî li Geylan ji dayik bû. Li sala 488an di temenê lawinî de, çû Bexda û liber destê şêxên navdarên Bexda ders xwendin, bi taybetî liber destê „Ebî Seîd el-Muxeremî“.

Şêx Ebdulqadir liser mezhebê Îmam Ehmedê kurê Henbel bû. Ewqasî zîrek û jêhatî bû, mamosteyê wî „el-Muxeremî“ ew li paş xwe kire

serperîşkarê qutabxaneyê xwe û Şêx Ebdulqadir ta dawiya jiyana xwe ders di vê qutabxaneyê de digotin.

Şêx Ebdulqadir wek çavkaniyên dîrokî behsa wî dikin, bi mebesta deron paqirkirinê û wergirtina pêzanînen zêde liser gerdûnê, bêtir ji „10“ deh salan xwe ji xelk û dinyayê dûr hişt. Piştî li sala 521 koçî, ku temenê wî bibû 50 sal, jibo çareseriyê vegeriya nav xelkê û civakê.

Civata wî germ û qerebalx bû û ji hemû alî ve xelkê qesta wî dikirin, hin çavkaniyên dîrokî wesa xeber didin ku xelkê pir liber destê wî tobe kirine. Zêdebarî hindê ku liber destê wî zanayê me-

zin bêtir ji „5000“ pênc hizar cihûyan bûne misilman.

Şêx Ebdulqadir Geylanî girîngiyek zêde bi xelkê hejar û bêdesthilat dida. Xwarin û ciyê rûniştina wan dabû ser milên xwe, herweha ders jê re di gotin. Şêx Ebdulqadir dibêje: bêtir ji 100 hizar xirapan liber destê min tobe kirine. Şêx Ebdulqadir di serdema xwe de rexne li dam û dezgehên desthilatdariya misilmanan û wan zanayên ayînî girtiye, yên ku jibo berjewendiyên xwe yên taybet xirabkariyên desthilatdaran vedîştin.

Helbet jiber ku wî zana û mezinê Kurd nav û deng û pileyek gelek bilind di nav civakê de hebû, di heman dem

de neyarên wî ji pir bûn û propagande li dijî dikirin û digotin ku Şêx Ebdulqadir Xwedê dîtîye û Xwedê hemû tiştêkî heram ji Şêx re helal kiriye. Rastiya vê meseleyê ji wek kurê Şêx Ebdulqadir dibêje ev e; tecal xwest Şêx Ebdulqadir bixapîne û xwe wek rûnahî û wêne nişanî wî da û ji Şêx re got; „Ez Xwedayê te me û hemû tiştên heram min ji te re helal kirine“ lê Şêx Ebdulqadir bersiva wî da û jê re got; „devê xwe bigre ey nefretî“. Îca di ci de ew rûnahî bû tarîti û ew wêne bû dükêl.

Ev kesayetiye bi nav û bangê Kurd di sala 561 de, çû ser heqîya xwe û termê wî yê pîroz li Bexda hat veştin.

Şehîdê Kurdistanê Dr. Ebdulrehman Qasimlo

Dr. Ebdulrehman Qasimlo di 22ê Çileyê Pêşîn sala 1930an de li bajarê Êrmiyê hat dinê. Wî xwendina xwe ya destpêkê û navende li bajarê Êrmiyê bi dawî anî û piştê jibo berdehamkirina xwendina xwe çû bajarê Tehranê.

Ebdulrehman Qasimlo di 18 saliya xwe de jibo xwendina bilind çû Fransa. Piştî demekê ji wir çû Çekoslovakiya û ji Zanîngeha Pragê lîsansa xwe ya di warê siyasî-civakî de wergirt.

Dr. E. Qasimlo di sala 1962an de di Zanîngeha Pragê dest bi xwendina doktorayê kir û di 1970an û wê de di eynî zanîngehê de wek mamoste dersên ekonomiyê da.

Dr. E. Qasimlo di navbera salên 1976-1978an de li Fransayê Zanîngeha Sorbonnê di beşa ziman û bajarvaniya Kurdan de xebitî.

Qasimlo di sala 1979an de

piştî ruxandina rejîma Mihemed Rîza Şah Pehlewî vegeriya Kurdistanê Rojhilat û li wir dest bi karê siyasî kir. Qasimlo bi hewldanek dijwar guman dikir ku li Îranê bi rejîma Xûmeynî re pîrsa Kurdî çareser bike. Lê di 19ê Tebaxa sala 1979an de Xûmeynî li dijî Kurdan cihad îlan kir. Xûmeynî çawa ku Kurd kafir û dijminên şoreşa îslamî îlan kir artêşa Îranî êrişên mezin bir ser Kurdistanê.

Bi vî awayî di navbera rejîma Îranê û Kurdan de şer destpêkir û Partiya Demokratî Kurdîstan (PDK-Î) bi serokatiya Dr. E. Qasimlo bi salan şerê pêşmergîyê domand.

Berpirsên rejîma Îranê bi Qasimlo re yek di meha Çileyê Pêşîn ya sala 1988an û ya din jî di Çiriya Paşîn sala 1989an de du cara hevdiin lidarxist.

Hevdiitina cara sêyem di

12-13ê Gulana 1989an de li bajarê Vîyana pêk hat. Lê vê carê terefên rejîma Îranê di daxwazên xwe de biserketin û Qasimlo û du berpirsên PDK-Î şehîd kirin.

Niha diyar dibe ku du kesên ku biryara kuştina Dr. E. Qasimlo stendine Serokomarê Kevn yê Îranê Rafsanjani û yê nû Ahmedînejad e.

Gelê Kurd bi dilovaniyê şehîdên Kurdistanê Dr. E. Qasimlo, Dr. Fazil Resûl û Ebdulalah Qadirî Azêr bibirtine.

Platforma Kurdên Li Ewrûpa: „Bes e, êdî xwîna Kurdan nerjîn!“

Platforma Kurdên li Ewrûpa (PKE) di 10ê Tirmehê (Temûz) jiber mijara kuştina Hikmet Fidan jibo raya giştî daxuyaniyek belav kir û bangî PKKê kir ku êdî Kurdan nekuje. PKE bi daxuyaniya xwe eşkere dike ku Kongra Gel-PKKê ji destpêka damezirandina xwe ve berê xwe daye rêxistinên Kurdistanî û li himber wan şidet bikaranîye.

PKE diyar dike ku, „Bingeha siyaseta û armanca damezirandina Kongreya Gel-PKKê ev bû ku,

hemû rêxistinên Kurdistanî ji holê rake, gelê Kurd „integreyî“ Komara Tirkîyeyê bike û siyaseta û îdeolojîya Kemalîstan li Kurdistanê serdest bike.“

Bi berdewamî PKE bal dikşîne ku kuştina Hikmet Fidan dewamiya siyaseta kuştina welatperwerên ku veqetiyane û dibêje: „Em wek PKE ji Komara Tirkîyê û bi taybetî ji Kongreya Gel-PKKê re dibêjin ku, hûnê bi van metodên şidetê û bi vê siyaseta qirêj BÎSERNEKEVÎN!“

PKE bi daxuyaniya xwe bal

dikşîne ser du mijarên girîng û dipirse: „Gelo hûn bi rastî jibo Aşti û azadiya gelê Kurd dixebitin an jî berevaji wê, hûn jibo pêşilêgirtina azadiya gelê Kurd dixebitin?“

Gelo hûn çima ”Demokrasi, aştî û bratiyê” jibo Kurdan û navbêra rêxistinên Kurdan naxwazin û ji dêvla wê şidet û kuştinan li hemberî welatperwerên Kurdan bikartînin?“

PKE bi vê bangê daxuyaniya bi dawî dike: „Bes e, êdî xwîna Kurdan nerjîn!“

Komîteya Hevkarî sersaxî xwest

PK (Swêd) - Komîteya Hevkarîya Hêzên Siyasî yên Kurd û Kurdistanî li Swêdê

Kurdîska Samordningskommittén i Sverige (Kurdîska och Kurdîstans politiska partiers samordningskommittén i Sverige) di 09.07.2005an de jibo teqandînen terorîstî yên li Londonê nameyek sersaxiyê jibo Serokwezîrê Britanyayê Tony Blair re şand. Bi navê Komîteya Hevkarîyê Şefîk Kaya di nameyê de xemgîni û dilêşîya gelê Kurd anî zimên û ev êrişî terorîstî şermezar kir.

Sendikaya kirêkarên veguhestinê a Kurdîstanê, bû endamê sendikaya kirêkarên veguhestina navnetewî

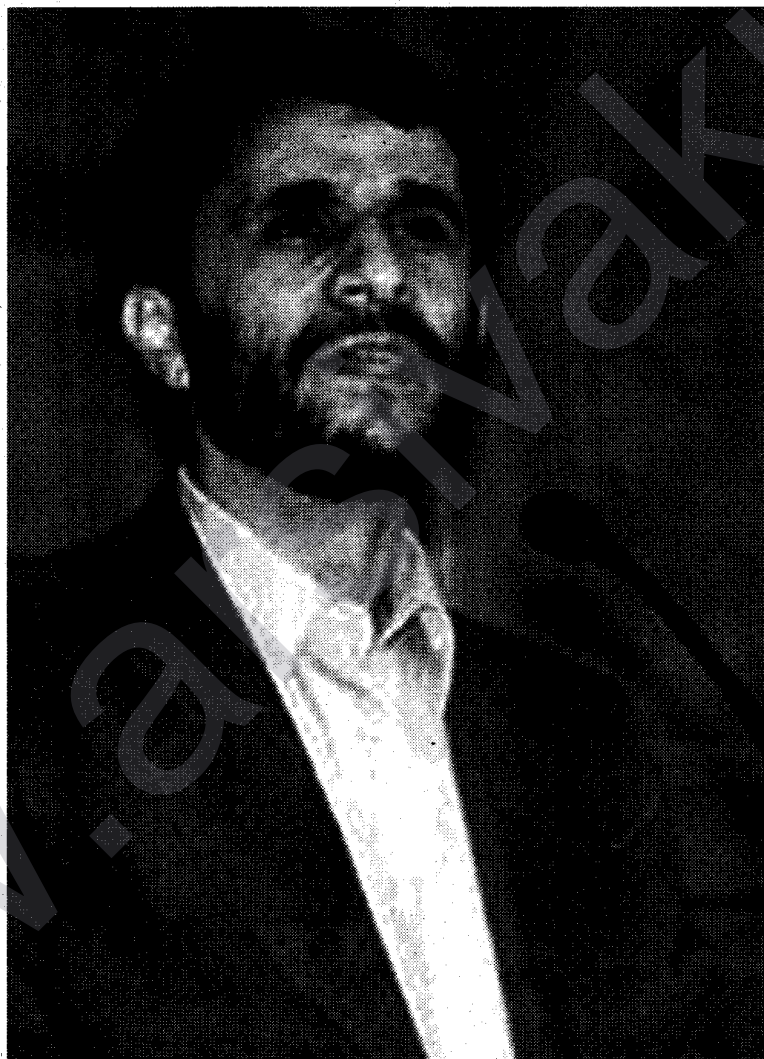
PK - Di çarçûveya bizavên rêxistiyên cemawerî û pêşeyî yên başûrê Kurdîstanê, jibo ferehkirina derfeta kar û xurtkirina peywendiyên bi cihanê re, sendikaya kirêkarên veguhestinê a Kurdîstanê li vê dawiyê di yekîtiya cihanî a sendikaya kirêkarên veguhestinê (Nakliye) de bûn endam.

Ev peyama di dema serdana şanda sendikaya kirêkarên navnetewî de hat ragihandin.

Neteweyên Yekbûyî zimanê Kurdî bikartîne!

PK - Neteweyên Yekbûyî jibo weşandina çalaki û bizavên xwe, biryar da ku zimanê Kurdî jî liser malpera xwe bikarbîne. Ev biryar li dawîya çavpêketa nûnerê taybetî yê Kofi Enan 'Eşref Qazî' digel 'Dr. Dîndar Zêbarî' organîzerê karûbarên Hikûmeta Kurdîstanê li 'NY' derket. Her di wê civînê de behsa çawaniya xurtkirina astê nûneratiya 'NY' û karûbarên wê li Kurdîstanê hat kirin.

Li Îranê zilma liser Kurdan berdewam e

PK - Wek tê zanîn hêzên ewlekariya Îranê berî çend rojan bi barbarî xortekî Kurd bi navê Siwane Seyid Qadir kuştibû û bi metodên hovane cendekê wî parçe kiribûn. Kustina vî ciwanê Kurd li bajarê Mahabadê bû sedema serhildana Kurdan û Kurdan ev terora hêzên ewlekariya Îranê bi tundî sermezarkirin. Liser serhildan û nerazîbûna Kurdên Mahabadê hêzên ewlekariyê êrişî ser Kurdan kirin û bi dehan kes brîndar kirin û zêdeyî 50 kesî girtin bin cav.

Ligor agahdariyên vê dawiyê nakokiyên di navbera Kurdan û hêzên ewlekariya Îranê de berdewam in. Kurd çalakiyên xwe berdewam dikin û hat ragihandin ku dikanên bajarê Mahabadê hatine girtin.

His û neteweparêziya Kurdên Rojhilat serbilindîya me hemî Kurdan e. Lê mixabin ev his û neteweparêzî hîna li bakur bicîh nebûye. Hêvî eve ku rojekê Kurdên bakur jî di zanebûna neteweparêziya xwe de bin û jibin bandora Kemalîst û hevalbendên wan derkevin.

Teqemeniyên Londonê û Stenbolê ji hev cudane

lêkolîn

Ömer Özmen

Hefeya buhuri, li Londonê çalakiyek terorîstî pêk hat. Di

encama çalakiyê de, bi qasî 60 kesî jiyana xwe ji dest da û bi sedan kes jî birîndar bûn.

Liser vê bûyerê, rayedarên dewleta Tirk, carek din ketin nav hewildanên bazirganîya „dij terorîzmê“

Rayedarên Tirk û Çapemeniya Tirk, vê teqemeniyê, bi yên sala buhuri ku li Stenbolê pêkhatibûn ve girêdan û gotin: „Divê dewletên rojava, tekoşîna me ya li dij terorîzmê fêhm bikin.“

Lê, dema meriv li armanca teknîka çalakiyên terorîstî yên li Londonê û Madridê qewîmîne dimihêre, baş xuya dike ku, di navbeyna van çalakiyan û yên Stenbolê de cudatîyên taybetmendî xwe nişan didin.

1- Çalakiyên di 5-20ê meha Sermawezê 2003yan de li Stenbolê, ji

terefên hemwelatîyên Tirkîyê ve hatibûn pêkandin. Terorîstên wan ne biyanî ne. Hemî, ji rêxistinên Islamîperestên radîkal yên wek Hizbullah hatine hilbijartin. Her weha, ev rêxistin, bi dewleta kûr ve girêdayî bû. Bi salan li dijî muxalefeta Kurd hatibû bikaranîn.

2- Teqemeniyên li Stenbolê hatine pêkandin, ne li dijî hedefên Tirkîyê ne. Li dijî Balyozxane û Banqa Ingilîz û Sinagoga Cihûyan pêkhatîye.

3- Tê zanîn, li Tirkîyê bi qasî 2000 terîqet û cemaatên Islamîyên

radîkal çalakin. Ev potansiyel; di nav gelemperîya dewletên misilman de, wekî din li tu deverê nîne.

Tirkîyê, wek serkaniya radîkalîzma Islamî xuya dike. Terorîstên jî van terîqet û Cemaatan hatine pişavtin, li Cecenîstanê, Afganîstanê, başûrê Kurdîstanê, Ewropa û Asya navin de çalakiyan dimeşînin.

4- Di Teqemeniyên Madridê, yên di 11 Adara sala 2004an pêk hatibûn de, tîkîlyên Tirkîyê eşkere bûn. Wê demê, Rojname Itali ya bi navê „Corriera Della Sera“ îddîa kir ku, Terorîstan ev çalaki, li Enqerê organîze kirine. Ev rojname, bi agahiyên îstixbarata Italyayê radigihîne ku, jî terorîstan bi navê Qusay Xalid û Rasit Eba, pasaportên xwe, li Enqerê ji Ambasadora Fasê temîn kirine.

Di heman demê de, Rojname Ispanyayê, bi navê „EL-PAIS“ jî, îddîa kir ku, jî terorîstan endamê gruba islamîperestên Fasê (FISG) li Tirkîyê, bi 3 kesan re tekdarbûne.

Rayedarên dewleta Tirkîyê, di serî de van îddîayana înkâr kirin. Piştî ku, îddîanameya dozgerên Ispanyolî BULATZOR CARZON hat çapkirin, îddîayên rojnaman îspat bûn. Liser îspatkirina dozger Carzon, Mûdûrê Ewlekariya Giştî yê Tirk Remezhan Er, mecbûr ma ku, navê terorîstan eşkere kir. Er got: „Ji van terorîstana Seid Berraj, Amer El Azizi û Selahaddin Biyanis, beriya çalakiyê li Stenbolê taxa Fatîhê, kolana Tumrukcu, Apartmana Özge de îkamet kirine.“

Ligor agahiyên lêkolînan Mehmet Farrac, jî Terorîstên çalakiya 11 Îlonê ya Amerîkayê Zîyyad Samir Jarrah, di demjimêra 27.12.2000î de, bi balafira THY, ji Almanyê derbasî Tirkîyê dibe. Piştî, jî vir diçe Beyrûdê.

(Serkanî: Mehmet Farrac-Ikizkulelerden Galataya El-Kaide Turka, rûpel: 84-85)

Ev bûyerana tenê destnîşan dikin ku, berovajên propaganda rayedar û çapemeniya Tirk, Dewleta Tirkîyê, ne mexdurê terorîzmê ye. Lê bi terorîzma navnetewî û herêmî re, raste rast tîkildare. Jibo ku, terorîzma navnetewî û herêmî; dewletên rojavayên demokratîk, Muxalefeta Kurd û gelên Cihû hedef girtiye.

Ji xeynî van hedefan tu çalakiyên terorîstî nehatîye bikaranîn.

biravetî

Bayram Ayaz

„Kurê min misînê Xalê Fehmî vala nehêle!“

PDK-Bakur: Çil sal Kurdayetî -II-

Min gelek caran ji devê sazkerên TKDPê bihistiye ku Fehmiyê Bilal jibo sazkerina partiyek Kurd û Kurdistanî wan zêde teşwîq kiriye. Xalê Fehmî wan salan li Amedê jiyaye û peywendiya wî ligel welatperwerê nemir Seîd Elçî zehf baş bûye. Dibêjin ku Seîd Elçî û Şefîq Isiyê Liceyî ji gundê Hezmazê -katibê otela (Diyarbakir Otelî) ku xalê Fehmî lê maye-gelek xizmeta katibê Şêx Seîd kirine. Helbet welatperwerên di ji ev xizmet kirine, lê navê van herdu dilşewatan piir derbaz dibe. Hevalekî gelek nêzik yê Seîd Elçî carekê jibo me qalkir, digot: „Xalê Fehmî zêde nexweş bû, liser piştê dirêjketibû, nikaribû ji nav ciyan rabe. Seîd Elçî bi destê xwe binê wî paqij dikir. Û li hevalê xwe vedigere dibêje, ezê gunê vî şerî ji paqij bikim û gunê wî bixum ji!“ Ev helwest ne tenê pîrsek exlaqî û karekî mirovane ye. Seîd Elçî dema vê xizmetê dike, dema van gotinan dike, di eslê xwe de xwedî li dîroka Kurd û Kurdistanê derdikeve, mafê dîrokê teslîm dike. Dema min ev gotinan bihist hurmeta min ji welatperwerê gorbuhîşt Seîd Elçî re zêdetir bû. Pêwîste em cîlên ku îro di nav kar û xebatê dene van helwestan ji xwe re wek numûne werbigrin, istifadeyê jê bikin.

Eger helwesta Fehmiyê Bilal di qonaxa damezirandina PDK-Tê de di dereceya teşwîqê de be jî cardin rolek dîrokî ye. Çima rolek dîrokî ye? Di tevgerên civakî û politîk de prensîbek girîng heye. Tê zanin ku di van prosesên de berdehamiyek heye. Rehên qonaxek nû yê civakî û politîk hertim digihê qonaxên berî xwe. Tiştêk jiberxweve peyda nabe. Mirov dikare rola Fehmiyê Bilal wek girêdanek dîrokî di tevgera Kurd û Kurdistanê de binirxîne, girêkê di nabeyna Serhildana Şêx Seîdê nemir û damezirandina PDKTê deye.

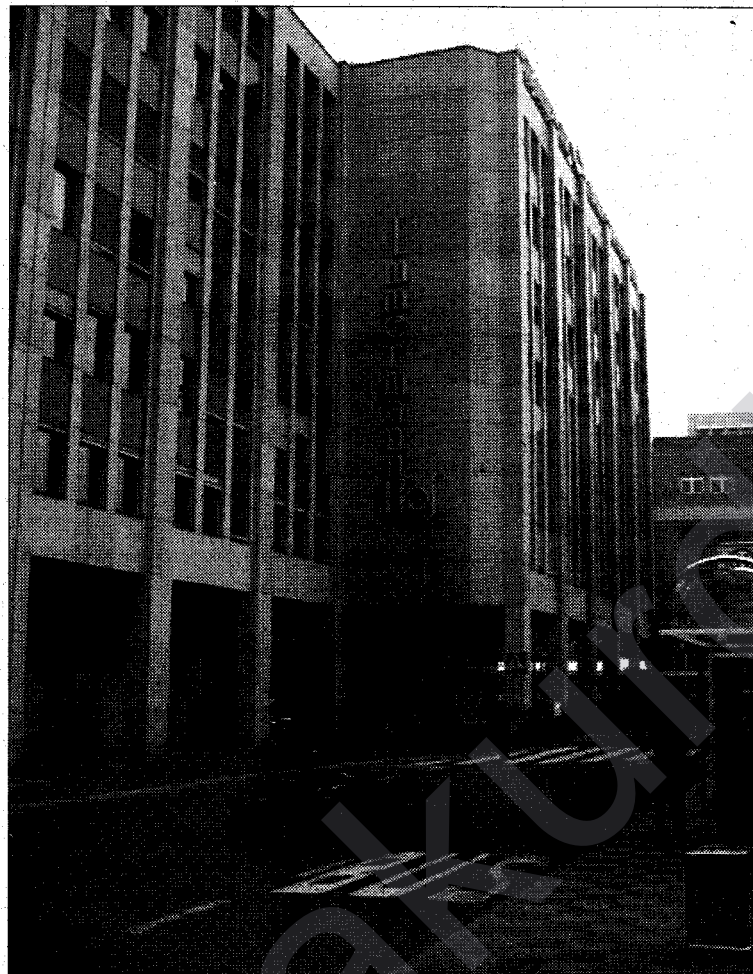
Sê dameziranêrên PDKTê dijîn. Gelek kesên ku ji destpêkê ve bi partiyê re karkirine, îro jî di nav xebat û çalakîyên welatperwer dene. Gotinên di derbarê dîroka partiyê de em ji wan re bihêlin. Ez dixwazim di vê kurtenivîsê de bi çend rêzan behsa Katibê Serhildana Şêx Seîdê nemir rehmetî rêzdar Fehmiyê Bilalê Liceyî bikim, ku min jî di zaroktiya xwe de ew dîtîye.

Fehmiyê Bilal demekê li Licê licem mala kurê xwe ma. Navê kurê wî Xalê Xeyrî bû. Di navbeyna mala me û mala Xalê Xeyrî de çar xanî hebûn. Ez di dibistana sereta de bûm. Gelek caran li dikana bavê xwe min guh li sohbetên derbarê Xalê Fehmî dibûm. Mezinên me gelek qedrê wî digirtin. Bi rêzdarî navê wî dianin, jê re digotin „Katibê Şêx“ an jî „Xalê Fehmî“. Dema digotin Katibê Şêx dengê xwe hinekî nizm dikirin û li dora xwe dinêrin. Min jî bi eqilê xwe yê zarokî yekser fêhm dikir ku Katibê Şêx gotinên xeter in.

Yê herî zêde xizmeta wî dikir merengoz Xalê Mehemed Balaban bû. Riya dikana wî di ber mala Xalê Fehmî re derbaz dibû. Her êvara li vegeerê dihat liber rûdinişt, qederekî pê re sohbet dikir. Neviyê Heqî Begê Liceyî Nihat Beg jî pê ve dihat û diçû. Ew Teherat Katibî (Katibê Qaymeqam) bû. Em çend zaro jî hertim di xizmeta wî de bûn. Rahmetiyê bavê min ji min re gelek caran digot, „kurê min here misînen avê yên Xalê Fehmî dagire, bila misînen wî vala nemînin“. Wê demê ez zarok bûm û helbet tene digihîştim, bê ew ŞÊR çî insanekî bi qedrê. Lê ku îro difikirim, kêfa min zêde tê, ez jibo xwe serfiraziyekî dibinim ku min misînen Xalê Fehmî dagirtine. Hezar rahmet li bavê minê dilovan ku min bi wê xizmetê ve rêkiriye.

Îro jî em di xizmetê dene, lê kar dikin ku misînen Xalê Fehmî vala nemîne. Em dixwazin wê (PDK-Bakur) bi bîr û hizrên Kurdewarî, Kurdistanî, demokrat û modern dagirin, bihêztir bikin, daku tevgera azadiya Kurdistanê bi ava wê, bê avdan û geş bibe.

Li Düsseldorfê mehkemeya endamên PKK çêbû

PK - Di meha Hezîranê de li Düsseldorfê di dadgeha bilind a eyaletê de li hember 2 çalakwanên PKK V.A û H.A doz hebû.

Ew herdu çalakwanên PKK wek endamên rêxistinek krîmînal tîn mehkeme kirin. Li nîk hin sûcên din jî wana V.B ji êrîşkirina çend kesan li Bre-

menê jî tê mehkeme kirin.

Di 7ê Tîrmehê de M.K ku ji aliye V.A li Bremenê hatibû birîndar kirin wek şahid derket ber dadgêr. M.K di îfada xwe de bi kurtî wisa got: „Ez di 1994 an de di 15-16 saliya xwe de li Almanyayê ketim nav PKK û ji vir çûm serê çiyar. Di sala 2002 an jî PKK veqetiyam û hatim Almanyayê. Ez, F.Ç U 3 jin em li Bremenê çûn sinemayê. Me filmê „Vizontele Tuuba“ temaşê kir. Di derketina sinemayê de komek hevalên PKK erîşî me kirin, bi çoyên hesin li me xistin. Ez birîndar bûm. V.A telefona xwe li wêderê xistibû, me telefona wê da polîs. Berî ku ez biçim sinemê min aligirê PKK K.S dit, ez bawer dikim ku ewî me teqîp kiriye. Me jî yekî bihist ku ewana ji hev re telefon kiriye û gotiye ku li vir xayînek heye, werin em biçin erîş bibin ser wî.“

Parazgerên V.A û H.A biryara erîşbirinê qebul kirin, lê ewana îdia kirin ku ew ne çalakîyek plankirî ye. Parêzgeran gotin: „Jiber ku di wî filmê de sehneyên pevçûnê di navbera komên çepgir de hebûn, muwekilên me di bin tesira wan sahnayan de mane, gava li derve M.K, F.Ç û yên di dîtine erîş birine ser wan.“

Li Çewlîgê kesekî bi minîbusa xwe ve hat şewitandin

Çewlig - Li navçeya Çewlig Dara Hênê minubusek ji aliye kesên nenas ve hat sekinandin. Ewana destê şoforê bi koltuxa minîbusê ve girêdan û ew bi minubusek ve şewitandin.

Li navçeya Dara Hênê ya Çewlikê kesekî bi navê Aydın Alpan, piştî ku destên wî hatine girêdan, tevî minîbusa xwe hatiye şewitandin. Alpan jiyana xwe ji dest da.

Ligor agahîyan bûyer, şeva 11ê Tîrmehê saet derdora 01.30'an de, li kêleka Çemê Ledîza li Taxa Cumhuriyetê qewimî. Minîbusa rêwîyan ku di navbera Çewlik û Dara Hênê de barkêşî dikir ji aliye hin kesên nasnameya wan nediyar ve hate şewitandin. Xwediyê minîbusa bi pîlaqeya 12 D 0179 Aydın Alphan ku di minîbusê de bû şewitî û jiyana xwe ji dest da.

Di lêkolîna ku li cihê bûyerê hate kirin de hate diyarkirin ku destên Alphan girêdayibûne. Cesedê Alphan, jibo otopsiyê şandin Saziya Tiba Edlî ya Meletiyê.

Di derbarê bûyerê de lêpîrsînek berfireh hate destpêkirin

Li Dêrsimê li dijî JITEMê çalakî

Dêrsim - Di 11ê Tîrmehê de komek nûnerên rêxistinên sivil li Dêrsimê civînek çapemeniyê kirin û JITEM bi revandina Bulent Yılmaz sûcdar kirin.

Liser navê komê Serpîl Tutmezê got: Doh êvarî saet di 23ê de li qezaya Ovacixê, sê kesên bi maske bi zorê Bulent Yılmaz kirine tirimbêlek bê pîlaqe û birine devera ku çemên Mûnzûr û Mercan digihên hev û li wir pê îşkence kirine. Di rê de Bulent Yılmaz cama trimbêlê bi serê xwe şikandiye û dema du kesan li wî xistine kesê sêyem çûye trimbêl guhertiye“.

Serpîl Tutmez da-zanîn ku di demên dawî de li Dêrsimê gelek bûyerên li dijî mafên mirovan pêk tînin.

Li Dêrsimê jibo tazmînatê serlêdan

Dêrsim - Ligor qanûna 5233yê, kesên ku ji terorê zerar dîtîbin mafê wan ê tazmînatê heye.

Li Dêrsimê heta niha 11.500 kesî serlêdana tazmînatê kiriye. Heta niha biryar liser 477 serlêdanan hatiye dayîn û ji wan tenê 35 kesan mafê tazmînatê wergirtiye.

Di 12ê Tîrmehê de di meqama walî de heyşt kesan çekên xwe wergirtin.

Ji wan kesên ku benzî-xaneyayê wî hatibû şewitandin 120 hezar YTL, yê otobusa wî hatibû şewitandin 100 hezar YTL û kesê ku mala wî hatibû şewitandin û bavê wî hatibû kûştin 34 hezar YTL wergirt.

Çalakiyên Komeleya Kurd (Kom-Kurd) hatin sekinandin

Lê di îdianameya dozgerê de tiştê konkret nîne, di îdianamê de ji aliyê isûlî xelî hene. Divê îdianame ji dozgeriyê re paşve bê şandin û disa bê nivîsandin."

Parêzger Sedat Çinar îdîa kir ku biryara sekinandina çalakiyên komelê ne ligor yasa û isûlane, ne hiqûqiye û jiber wê ji dive ew biryar bê rakirin.

Rêvebirên Kurd-Komê parastina xwe bi Kurdî kirin. Lê jiber ku wergêr tunebû, dadgêr parastina wan negirt ber çavan.

Heyeta dadgehê biryar girt ku îdianameyê ji dozgeriyê re paşve bişîne û heta dawîya vê dozê çalakiyên komelê bîn sekinandin. Dadgehê dixwest ku kesên ku

tiştê berbiçav tune. Jiber wê ji parêzger jî nikaribûn parastinê-bikin. Parêzgeran daxwaza jinûvenivîsandina îdianamê kirin ku li hemberî wê bikaribin bi konkret parastina xwe amade bikin. Liser çalakiyên komelê tûtişt di îdianamê de nîne. Dozger îddîa dike ku destûra komelê ne yasayîye, lê şanda dadgehê çalakiyên komelê dan sekinandin. Îdianame ji dozgeriyê re paşve hat şandin. Ew tê vê manê ku doza girtina komelê ketiye. Di wan şertan de biryara dadgehê ne isûliye û ne ji hiqûqiye, ew bi serê xwe sosretêk e."

Îbrahîm Güçlü liser çalakiyên komelê ji got: „Kurd-Kom heta niha gelek çalakî pêkanîn. Wek mînak me liser tevgera netewî ya 1925, liser Barzanî yê nemir semîner pêkanîn. Me jibo biranîna Şex Seîd û 47 hevalên wî, jibo bi biranîna Qadi Mihemed û Dr. Qasimlo çalakî çêkirin. Li hemberî çend çalakiyên me dawê hatine vekirin, lê ew di dadgehê de liser çalakiyan nehat sekinandin. Ger liser çalakiyên konkret bihata sekinandin, me dikaribû xwe biparêzin"

Liser pîrsa me Îbrahîm Güçlü îddîa kir ku jiber ku Kurd-Kom mafên Kurdan yê kolektîfî diparêzê, fermibûna zîmanê Kurdî dixwaze û qala erdnîgariya Kurdistanê dike dewlet dixwaze komela me bigre.

Berdevkê Kurd-Komê Îbrahîm Güçlü jibo pêşerojê ji wisa got: „Ew biryara sekinandina çalakiyên komelê ne vekirî ye. Mirov dikare cûrbecûr şîrove bike. Me roja Çarşemê li Diyarbekirê, li kolana hunerê sekreterê giştî yê PDKI (Partiya Demokrat a Kurdistanê) Ebrurehman Qasimlo bibiranî.

Di komelê de kursên folklor, zîman û hûner pêk tên, hewldanek derxistina kovarekê heye. Emê roja Yekşemê civîna xwe çêkin û li vir biryar bigrin, ka emê wan çalakiyan berdeham bikin, an na? Di nav me de 2 dîtî hene. Hinek heval dixwazin komel çalakiyên xwe berdeham bike. Hinek heval jî dixwazin ev projeyên ku komelê

daye ber xwe, em wek însiyatîfekê sîvîl van projeyan pêk binin."

Jibo aliyê hiqûqî jî Îbrahîm Güçlü got: „berî hertiştî emê ji biryara dadgehê re îtiraz bikin.

Gava îtiraza me hat redkirin, emê biçin Dadgeha Mafê Mirovan a Ewropa (DMME).

Jiber ku KURD-KOMê di destûra xwe de cih dabû mafên Kurdan yê civakî û zîmanê Kurdî bibe zîmanekî serbest, dawê lê hatibû vekirin. Di 12ê Tirmehê de daweya Kurd-Komê di dadgeha hiqûqa asliyê ya duwemîn de hat dîtî. 11 rêvebirên Kurd-Komê û parêzgerên komelê di dadgehê de amade bûn.

Dozger îddîa kir ku jiber destûra Kurd-Komê li dijî yasaya komelan e, divê Kurd-Kom bê girtin û heta dawîya vê dozê divê çalakiyên komelê bê sekinandin.

Parêzgerê komelê Mustafa Özer got: „Piştî damezirandina komelê, destûra komelê ji Wezareta Karên Hundur re hatiye şandin û Wezarete jibo guhertina hin xalan mehek dem daye. Mustafa Özer di berdehamiya parastinê da wisa got: „Di wê dema dayîn de hin guhertin hatine çêkirin, lê hin xal hin nehatine guhertin.

Tirkî nizanin, divê bi nivîskî dadgehê agahdar bikin. Doza Kurd-Komê wê di 18.08.2005an de bê dîtî.

Berdevkê Kurd-Komê Îbrahîm Güçlü jibo „Peyama Kurd“ ragihand ku biryara sekinandina çalakiyên komelê ne hiqûqiye û li dijî mafê xweifadekirinê ye. Îbrahîm Güçlü liser prosesê mehkimekirinê wisa got: „Dadgeh qet liser delîlan lêkolîn çênêkir. Me dixwest parastina xwe bi Kurdî bikin, ewana nebûna wergêr kirin mahne, rê nedan ku em parastina xwe bikin. Di îdianameya dozgerê de tu

H. Şerefi: Em di bin siya hikûmeta Kurdistanê de ne

PK - Cigirê sekreterê giştî yê PDKI (Partiya Demokrat a Kurdistanê) Hesên Şerefi di civînek çapemeniyê de ragihand ku hikûmeta Îraqê ya niha nikare hebûna wan a li Kurdistanê bikaribîne, jiber ku ew di bin siya hikûmeta Kurdistanê de ne.

Wî got her rûdanek pozîtîf yan jî negatîf bandorê (tesîrê) li parçeyên din ên Kurdistanê jî dike.

Şerefi got me belge hene ku tiliya Mahmûd Ehmedîneçadî di kuştina Dr. Ebdurehman Qasimloyî de heye lê mixabin hikûmeta Awusturyayê li berjewendiyên xwe yê aborî difikire.

Di derbarê Amerikayê de jî Şerefi got „em xweşhalin ku Amerika peywendî li gel hêzên hemû parçeyên Kurdistanê bike. Peywendîya me ligel Amerikayê heye û buroyek me jî li wir heye“.

Li Amedê 60 hezar îmze

PK - Li Amedê jibo kampanya „Ez bi zîmanê xweyê zikmakî perwerdehiyê dixwazim“ heta niha 60 hezar îmze hatin berhevkerin.

Ji însiyatîfa kampanya ya bi navê „Mafê Perwerdehiya bi zîmanê zikmakî dixwaze“ Medenî Alpkaya dibêje „heta astengiyên liser zîmanê Kurdî hebin û di vî warî de guherandinên yasayî neyên kirin“ wê çalakiyên xwe yê weha bidomînin.

Silav ji canê hunermend Îsa Berwarî re

PK - Hunermendê Kurdê bi navê Îsa Berwarî li sala 1930î li gundekî biçûk yê devera „Berwarî Jêrî“ li başûrê Kurdistanê ji dayik bû, wî li sala 1960î dest bi gotina stran kir û di sala 1967 an de, ewî jin jî xwe re anî. Hunermendê navdar Îsa Berwarî, li radioya Kurdî li Bexda çendî stran tomarkirine, piştê wî digel mala xwe jî gund barkirin û çûne bajarê Mûsil û li wir man. Hunermendê hêja ta dawîya jiyana xwe liser strangotîne û karê xwe yê hunerî berdeham ma. Berwarî li 19/7/2002an li bajarê Mûsilê çû ser heqîya xwe û berhemek pir ji stran li paş xwe hişt. Em wî bi rêzdarî bibîtînin

Nivîskarê Elman Jürgen Roth:

Dilê min li Kurdistanê hatiye veşartin

Peyama Kurd: Piştî bîst salan ji serdana we ya dawî, hûn dixwazin carek din serdana Kurdistanê bikin?

Jürgen Roth: Bêguman ez ji dil dixwazim û hêviya min a herî mezin ewe ku, ez serdana Kurdistanê bikim, guherin û kawdanên nû yên siyasî ji nêzik ve bibinim. Bi çavê serê xwê lê temaşê bikim, ka çawan xebat û berxwedanên Kurdan bê mifa neçûn, belkû berê (fêkiyê) xwe îro da û azadî li parçeyek wê berbelav bû.

Hizra nivîsandina liser Kurdan kengî bi we re çêbû?

Min li naverasta salên heftiyan destpêkir, ku wê demê li welatê Elmanya her çi behs û xebera Kurdan nedihat û berniyas nebûn.

Jibo xelkê Europe zêdetir pirsgerêka Kurdan fêmbikin divê Kurd çi bikin?

Ya dirûst ewe, xwestekên azadiya Kurdan li hemî aliyên jiyane bibine pêşewa û bibine mînakê kulturê demokratî li rojhelata navîn. Herçend derebeg li cem Kurdan pirrin jî, lê ew dikarin ji wê tecrûba ku wan li Europa xirvekirî (civandin), jiyana xwe li welêt berev pêşve bibin. Ev jî wê bibite dawîya hevrikiya tehlê navxweyî. Herweha divê pirinsîpên demokratîyê li cem wan bêne xemilandin û avakirin.

Jibo ku Amerîka programa xwe ya rojhelata navîn biçêspîne Kurd niha li başurê Kurdistanê hevalbendên Amerîka ne. Hûn wê yekê çawa dinirxînin?

Herdema USA birastî pirinsîpên demokratîyê belav bike, divê mirov li dij raneweste. Lê Kurdan dirokek pirr reş û pirr xemgîn jî ligel wan heyê. Lê divê bê ser zimên, ku hevîrê demokratîyê li rojhelata navîn wê gelek avê vexwe û wê generasyon derbas bibin. Lê dema daxwaz daxwaza demokratîyê be, divê tirênek dagirtî bête ajotin, ne bi tenê wek hîbra ser kaxezê be û bi tenê navê demokratîyê jibo berjewendiyên xwe bikarbin.

Hûn dixwazin berhemek nû liser Kurdan binivîsin?

Bêguman ezê binivîsim, lê dema min ew derfet hebe ku, guherînen nû ji nêzik ve bibînim. Ew jî li wê demê dema min serdana Kurdistanê kiribe, li wî warê ku bi kêmanî dilê min lê hatiye veşartin.

Hûn çawan li pirsgerêka Kurdan dinêrin û pêşniyarên hewe çine?

Belema (kelek) Kurdan ketiye destê wan bixwe. Ji wê yekê hinekî girane pêşniyarên xwe binim ser zimên. Ya ji hemiya girîngtir ewe ku Kurd ji aliyê rêberên xwe bixwe ve neyên xapandin û hêviya wan binax nebe. Bazirganî, fesada îdarî û hemî rengên din ên berjewendkarî, divê bêne destnîşankirin û li dijî wan karan xebat bête kirin. Jiber ku fesada îdarî hemî bîngêhen demokratîyê û civaka sîvil têkdît dike.

Li Tirkîyê şikandina mafên mirovan,

Jürgen Roth

Jürgen Roth yek ji wan nivîskarên biyaniye ku bi wîdan liser Kurdan nivîsiye û demek dirêj jî jiyana xwe jibo pêşvebirna mafên gelê Kurd terxan kiriye. Nivîskar xelkê bajarê Frankfurt Elmanya ye û liser astê Europa berniyas e. Wî pitirî 20 kitêb û 30 Şlîmên dokumêntî weşandine.

Ji berhemên wî yên peywendî bi Kurdan re hene, ji bilî bi dehan gotarên di rojnaman de belav kirin, kitêba "Serhildan li Çiyayên Kurdistan" ku li sala 1977 bi zimanê Elmanî hatiye çapkirin û ji aliyê nivîskarê van rêzan ve, jibo zimanê Kurdî hatiye wergerandin, ku li çapxana Spîrêz hatiye weşandin. Herweha kitêba "Kurd Gelê Bîndest" li sala 1978 belav kiriye. Dîsan kitêba "Desthelata Gurgan li Kumara Tirkî" li sala 1980, liser Tirkî dirinde hatiye nivîsin. Zêdebrî hindê çendîn Şlîmên dokumêntî liser Kurdan li kenalên ZDF, ARD yên Elmanî pexşkirine. Dema sala par min peywendî pê kirî û min jê xwest ku ez kitêba wî wergerînim zimanê Kurdî, wî weha bersiva min da: "parçeyek dilê min li çiyayên Kurdistanê maye, xwezî carek din min serdana Kurdistanê kiriba û ew parçê dilê min, ewa hinde sal û zemanê li wir maye, carek din bidîta".

bi taybetî li beramberî gelê Kurd, di riya ketina grûpa bazara Europe de jibo Tirkîyan astengê e. Heger em bêjin ku Tirk liser wî astî bin, ewê bibin endamê grûpa bazara Europayê?

Ji aliyekî ve geşkirina demokratîyê li Tirkîyê ji dewletên çaverê yên wek Romanya û Bulgarîya gellek kêmtir e. Ji aliyek din ve pirr bi zehmete mirov baweriyê bi hikûmeta Tirkî ya niha bine, jiber ku ta niha bizavên nasyonalîstî li cem wan gelek xurt in. Herweha şikandina mavê mirovan li wir babeta rojevê ye û dema bi awayek vekirî neyê ser zimên, bê ka çawan Tirk bi dehan salan Kurd binpêkirine, ez dibînim pişkdariya wê di bazara Europe de ne mafek rewya ye.

Di van salên dawî de we gelek nivîs û kitêb di warê terorîstên cihanî de nivîsin, ku hûn wek wekoler û şarezayekî di wî warî de tê li qelem dan. Hûn jibo wê problêma niha li Îraqê heye çi dibêjin?

Ez zêdetir bi şarezayek rêkxirawên gunehbar û serçavên aborî (malî) bi wan tême niaskirin. Ya rast egerên terorê li Îraqê gelek in û jihev cudane jî, ku kesek nikare bêje ka kengî wê teror bête rawestandî. Lê bi bawerîya min, bi lédana karên leşkerî nema problêm çareser dibe. Ya baş ewe ku bawerî jibo gel çêbibe, ku teror wê welatê wan zêdetir serk, binik û xirab bike. Wê gelek azar jê peyda bibin, xwîn birije û herweha gelek dem jî wê vekêşit, ta ev problêm çareser bibe.

Niha pêtirî Kurdan bawerî, ku dema Kurd dewleta xwe hebe wê pirsgerêka Kurdan çareser bibe. Hûn wê yekê sîroştî (waqî) dibînin?

Ez bi mafekî rewya dibînim, ku îro mirov behsa dewletek serbixwe bike, lê ez wê yekê bi diyardeyek sîroştî nabînim. Jiber ku dewletên Înternasyonalên geostratejîk wek USA û cîranên dewrûber nema dihêlin ew pêngav û xwestek bête pêş, ku carekê dewletek Kurdî bi navê Kurdistan hebe. Herçawan be, eger rojekê ev xewn bibe rastî jî, ez nema wê bi çavê serê xwe dibînim, belkû ez wê demê mirî bim.

Hevpeyvîn: Mohammed Jory
m_jory@hotmail.com

An- & Verkauf

SATELLITEN
Montage & Wartung
vom Fachmann

SERHAT Elektronik

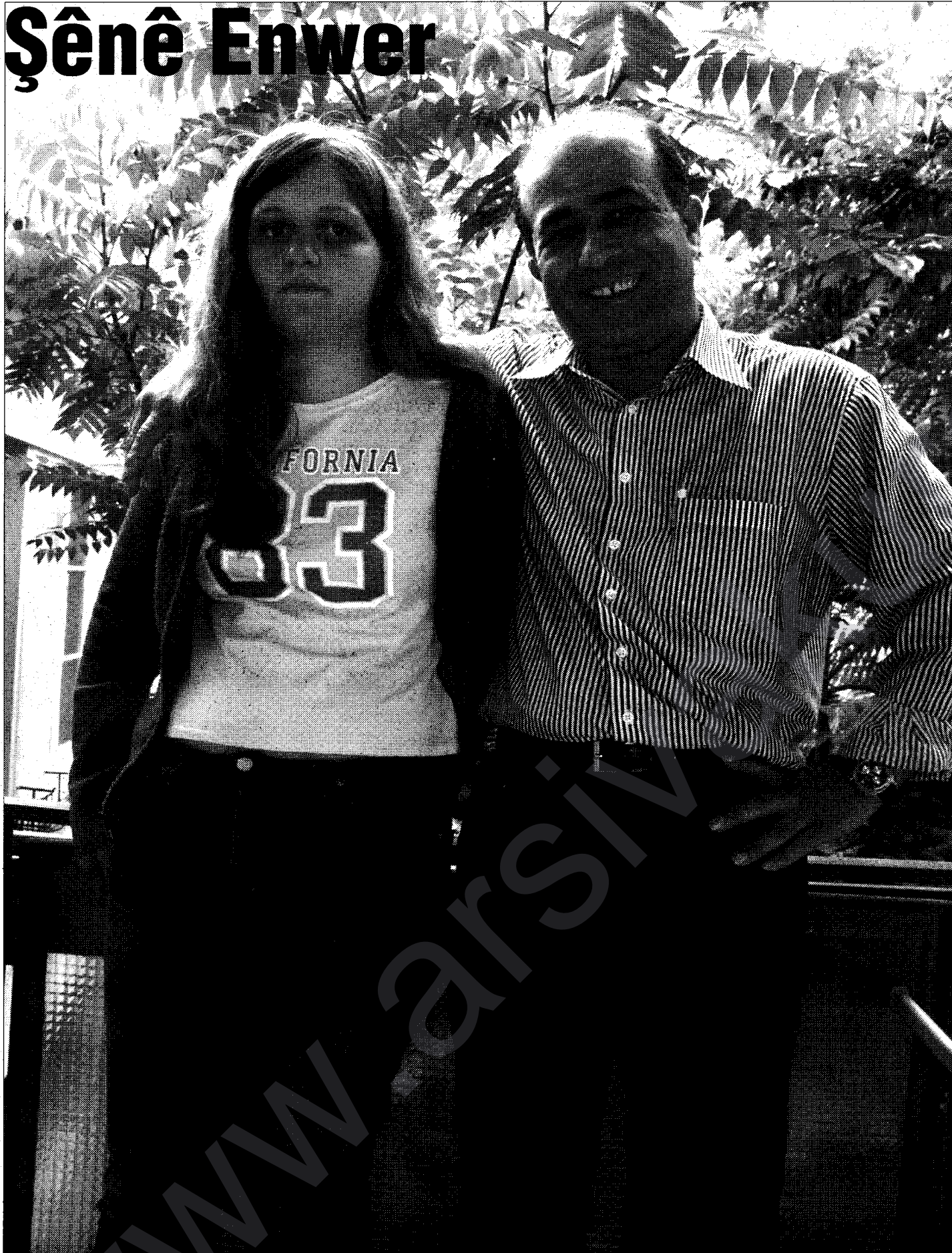
SAT, PC, TV, HiFi
Telefon Technik
Küchen Geräte

NEUERÖFFNUNG

Bornheimer Str. 54 - 53111 Bonn
Tel.: 0228 945 57 57
Fax: 0228 945 58 69
e-mail: serhatelektronik@hotmail.com

Qabîliyetek dozdeh safî:

Şênê Enwer

Şênê Enwer keçek 12 salî ye. Ji niha ve çirokan dinivîsîne. Navê xwe ji navê gundê bavê xwe digire. Şênê ji bavek Kurd û dayikek Polonî hatîze dinyayê. Bavê Şênê Enwer ji bajarê Silêmaniyê ye. Beriya 25 salan hatiye Elmanyayê û li vêderê bicîh bûye. Enwer çiroknivîsek Kurd e. Mêldariya çiroknivîsiya Şênê ji bavê wê tê. Malbata Şênê li Elmanya, li bajarê Duseldorfê dijî. Şênê di sinifa 6an de dixwîne. Du hobiyan wê yên mezin hene: pirtûk xwendin û werziş. Bi pranî pertûkên wêjeyî û komik dixwîne. Şênê heta niha 6 çirok nivîsandiyê. Ji wan yek di Peyama Kurd de hatîbû weşandin. Derveyî çirokan Şênê helbestan jî dinivîsîne.

„Berî hertiştî ez xwe wek Kurd dibînim“

Tu li çirokên Kurdi guhdari diki?

Belê, di picûk-tiya min de bavê min çirokên Kurdi ji min re digotin

Tu dikari navê çirokekê ji me re bêji?

Zor in. Mişk û

pisîk di bîra min deye

Tu hezdiki bibi çiroknivîs?

Min hê hûyem xwe nediyê. Lê gelek ji nivîsandina çirokan dikim

Tu çend zimanan dizani?

Almani, Kurdî, Polonî, Ingilîzî

Tu xwe wek çî dibîni?

Berî hertiştî ez xwe wek Kurd dibînim

Rewşa xwendinê?

Baş e, heta gelek baş e

Çirokek ji Şênê Enwer

Hêstirk

Bêhnedana Havînê bû...

Ez ligel bav, dayik û brayê xwe li çiyayê Alpê çûm gerê. Dema em hatin motela Ritz xwedanê wê pêşwaziya me kir. Bavê min jê pirsî, "Gelo em dikarin herin jûra xwe?"

-Fermo em biçin.

Jûra me gelek mezin bû. Me çenteyên xwe vekir û em razan.

Roja duwayî rojêke tav û germ bû. Dema ku me taştê dixwar, bavê min gote dayika min,

-Tu çi dibêji, piştî taştê em herin gerê?

Dayika min bersiv da;

-Gelek baş e.

Paşê me kolepiştê xwe girt û em birêketin. Li çiyayê helkîşiyên û dûvre daketin. Birayê min qerîya û got;

-Ser wî çiyayê hê berf heye, Lili were em herin şereberf bikin.

Beriya ku em bigihên berfê dayika min qerîya û got, Lili, Floryan şape liser we de tê, zu werin xwarê.

Başê ku em hatin. Dema ku em ketin xwarê, dengê nalînekê ji holîkekê dihat. Min xwest ku ez herim holîkê û ez bizanim ew dengê çiyê.

-Dayê ez niha tîm. Ez dixwazim di vê holîkê de çî heye bizanim...

Bûbû êvar. Em vegeriyên hotêlê. Hîzra min ew bû ku ji bavê xwe tîka bikim, em sibê carek din bi vî pi de herin. Sibê min ji bavê xwe tîka kir. Ew jî qayil bûn.

Em piştî taştê carek din birêketin. Rêya ku do em vegeriyabûn em çûn wêderê. Dema em nêzikî holîkê bûn min ji bavê xwe pirs kir,

-Ez dikarim serekî li holîkê bidim?..

-Çima nebe...

Dema ku min derî vekir, dengê ku min do bihîstibû hat. Lê hundir tari bû. Min şewqa du çavan dit. Wek du histêrikan. Gelek tirsîyam û canê min dilerizî.

Min bi lez destê xwe dirêjî karebayê kir. Min dit ku cewrikek piçûk li wêderê ye. Ne birindar bû lê laşê wî dilerizî. Min wî girt û kir hembêza xwe û min wî mist da û bir derve, şanî dayik û bavê xwe kir. Min navek jî da wî, Histêrik.

Min histêrik gel xwe bir hotêlê. Jiber ku xuyabû bê xwedan e.

Min wî di nav çiyê xwe de kir xewê. Roja duwayî em bi hev re çûn daristanê. Robarek di nav daristanê de diherikî. Belemek biçûk di qiraxa avê de, bi darekê ve hatibû girêdan. Min ji bavê xwe pirs kir;

-Ez dikarim herim di nav belamê de rûnim?

-Çawa, dikari.

Min histêrik jî ligel xwe bir û liber xwe danî. Belam jî darê vebû û ez gelek tirsîyam û ez bûm sedema noqbûna belamê. Ez û histêrik ketin nav avê. Dayika min bi yu Histêrik jî nav avê derxist. Ez jî bi melevanê derketim der.

Piştî heftekê em bi Histêrik re vegeriyên malê. Ez vî geştî tucar jiber nakim.

Îsraîl li bakurê Iraqê li dû çî ye?

Serhat Erkmen*

Piştî şerê Iraqê yek ji mijarên ku bêtir liser spekulasyon hatiye kirin pêwendiyên di navbera Îsraîl û Kurdên Iraqê deye. Jiber ku rêvebirên Îsraîlê bi îsrar ji axaftina vê mijarê direvin, şikên liser-van pêwendiyên ku xwedî derbasbûnek 50 salîye, zêde dike û dibe sedemê belavbûyina gelek teoriyên komplo. Ji aliyê din ve, her çiqas hin nivîskarên Kurd îdia bikin ku pêwendiyên Îsraîl û Kurdan bi fêdeye û pêwîste û vêya di nivîsên xwe de bi awayekî tund biparêzin jî, li terefê Îsraîlê, bi kêmasî di çapmeniya nivîskî ya Îsraîlê de dîtina eynî şabûnê ne mimkun e. Wek ku wê li jêr bê behskirin, ne tenê li bakurê Iraqê, li perçeyên mayî yê Iraqê jî şexis û rêxistinên ku Îsraîl bi wan re xwedî pêwendiyane, hene. Ince x li bakurê Iraqê û bi taybetî jî bi Kurdan re pêwendiyên hene ji aborî wêdetir jiber ku siyasî û stratejîkî bêtir bal dikêne. Stratejiya Îsraîlê ya bi welatên derûber re pêşdebirina pêwendiyên ji David ben Gurion û virde tê zanîn û di analîzên derbarê Îsraîlê de bûye binge. Jiber vê yekê ne sir e ku him jibo perçekirina dewleteke Ereba ya dijminê Îsraîlê û him jî bi dewletên li dora welatên Ereban re hevkarî kirin, Îsraîlê piştî salên 1970an bi Kurdên bakurê Iraqê re pêwendiyên nêzik daniye. Him serokwezîrê kevn yê Îsraîlê Menahem Begin bi axaftina xwe ya ku Îsraîlê milîtanên Kurd perwerde kir û him jî Mele Mistefa di bîranînên xwe de ev bûyer derxistin holê. Lê Partiya Demokrata Kurdistan (PDK) û Yekitiya Niştîmanî Kurdistan (YNK) pêwendiyên xwe yê bi Îsraîlê re jiber pêwendiyên wan yê bi Sûriye û Îranê re, Îsraîlê jî jiber pêwendiyên xwe yê bi Tirkiyê re vekirî nabêjin, lê ev demek dirêje dimeşînin.

Di dema şerê sar de Îsraîlê li dijî Iraqa dostê Sovyetê bi riya Îranê piştigiriya serhildana Kurd dikir. Ev piştigirî di salên 1980an de jî ne di sewiya berê de be jî dom kir. Lê esas pêwendiyên tevlihev piştî ku li Iraqê herêma ewleyî hat sazîkirin pêkhatin. Her çiqas li bakurê Iraqê di pêvajoya temînkirina kontrola Kurdan de esil rol Amerîka hilgirtibe ser milên xwe jî, tê zanîn ku Îsraîlê jî eleqeya xwe jibo herêmê wînda nekir lê berpêbûyina (nêzikayî) profilek daketî (kêm) dişopand. Divê bê gotin ku di vêya de pêwendiyên Tirk-Îsraîl yê ku di salên 1990an de pêşdecûn rolek girîng leyst. Ligel ku di vê demê de jî gelek agahdariyên ku pêwendî bi Kurdan re qut nebûne hebin jî, pêwîstiya Îsraîlê ya ku jibo bi Tirkiyê re pêwendiyên xwe xira neke bûye sedem ku bi Kurdan re pêwendiyên xwe bi sînor bike, bi kêmasî nehiştiye ku pêwendiyên Îsraîlê bi Kurdan re bigihêje sewiyek stratejîk. Lê piştî midaxaleya Amerîkayê ev pêvajoyê ketiye sewiyek din. Îro di derbarê başûrê Iraqê de fikir û stratejiya Îsraîlê em dikarin vana bêjin:

Jibo başûrê Iraqê, Îsraîl ne xwedî politikayek sînorên wê net û zel e. Li Iraqê berjewendiyên Îsraîlê ne bi çawa ye, lê bi çî dibe girêdayî ye. Ji "welat perçe dibe an perçe nabe" zêdetir berjewen-

diyên Îsraîlê di mijara ku pêşeroja Iraqê wê çî bandorê li pêwendiyên bi welatên herêmê re û bi Iraqê re bike, deye. Perçebûna Iraqê rasterast zirarekê li Îsraîlê nake. Hesabê kar û zîrê Îsraîlê bi rewşa ku derkeve holê wê çawa fêde bike ve girêdayîye. Pêwendiyên di navbera Îsraîl û Kurdan de di rewşek baş deye. Îsraîl ne li dijî dewleta Kurd e. Lê difikire ku ev ne mimkun e. Sedema girîng ewe ku Amerîka û welatên herêmê vêya naxwazin. Bi vê ve girêdayî, Îsraîl di wê baweriyê deye ku damezirandina dewleta Kurd wê pirsgerêkê li herêmê hene bêtir zêde bike. Îsraîl ne li dijî dewleta Kurde, lê jibo ku bê damezirandin jî ne di nav hewldanek taybetî deye jî. Girîngtir sedema vêya Tirkiyê ye. Wekî din, Îsraîl bawer nake ku Amerîka xwedîyê projeyek damezirandina dewleta Kurd e. Jiber vê yekê naxwaze Tirkiyê jî bê sedem bistîne himber xwe. Jiber ku ger dewletek Kurd bê damezirandin Tirkiyê wê jibo vêya qandî Amerîka, Îsraîlê jî berpirsiyar bigire. Gava pêwendî liberçav bîn girtin wê bê dîtî ku Îsraîl di politîkaya başûrê Iraqê de ne ligel Kurdan e. Kurdên başûrê Iraqê jibo Îsraîlê di plana duyem dene.

Îran heta niha li Rojhilata navîn pirsgerêkê girîng e. Jiber vê yekê di mijara Iraqê û nixandîna Îsraîlê de divê faktora Îranê jiberçav neyê dûr kirin. Jibo Îsraîlê çêtirîn senaryo Iraqê zeyîf ku ji aliyê Amerîka ve tê kontrolkirin e. Perçebûna Iraqê wê jibo Îsraîlê telûkeyekê derxe holê. Li Kendava Besrayê jiber ewlekariyê divê di navbera Îran û Iraqê de parsengek (mêzin) qewetê hebe...

Serdanên Yahûdiyên Kurd yê başûrê Iraqê

Heta salên 1950 wek li curbicur herêmên Iraqê, li başûrê Iraqê jî hin Yahûdî dijîyan. Vana bi taybetî piştî şerê 1948an jiber rewşa ku hat holê jî Iraqê derketin an hatin qewirandin. Di salên 1950-51an de heta koçkirina girseyî li başûrê Iraqê li dora 200 herêman dijîyan. Tê diyarkirin ku bêtirîn jî li herêmên Musil, Erbil, Amediye, Dihok û Xaxo diman. Tê gotin ku di 1950-51an de hejmara Yahûdiyên ku çûne li Îsraîlê biçûnê li dora 100 hezarî ye. Li Îsraîla ku zêdebûna nifûsa wê bi koçberan dibe, Yahûdiyên jî başûrê Iraqê çûne di destpêkê de di karên derca duyem de xebitîne lê piştê de di dîtî ku adaptasyonê (aheng) bi civatê re dikin. Bi taybetî jî li Îsraîlê perçeyekî girîng ya sektora îneştê de destê Yahûdiyên jî başûrê Iraqê deye. Tê zanîn ku ew piştî demekê dewlemend dibin û di dewleta Îsraîlê de wezîfeyên girîng hildigirin. Di nav wan de yekî girîngtirîn Wezîrê kevn yê Parastina Îsraîlê Yitzhak Mordechai ye.

Heta sala 1991an ta ku herêma ewleyî pêkhat van kesan nikaribûn vegerin başûrê Iraqê. Lê piştî avakirina "herêma ewleyî" bi sedemên tûrîzmê û ticarî çûn hin herêman. Wekî din, tê zanîn ku di nav NGOyên ku li herêmê çalakin gelek Yahûdî hene. Tê zanîn ku piştî şerê Iraqê yê 2003an gelek Yahûdî li başûrê Iraqê seyahat lidarxistine. Vana bi tay-

betî li herêmên Silêmanî û Erbilê dest bi çalakiyan kirine, û di demek kurt de ticaret pêşde birine. Ev kes jiber ku li deverên din zortire, tê zanîn ku bi piranî li Erbilê li taxa Xrîstiyanan Aynkava bi cih bûne. Jiber ku her çiqas piraniyek mezin ya Kurdan ji Yahûdiyan kêfxweşbin jî, jiber firehbûna tevgerên îslamî gelek taxên ku jibo wan telûke ne hene. Ligel ku Mûsil li bakurê Iraqê li derveyî herêma di bin kontrola Kurdan deye, yek ji bajarên ku Yahûdî lê çalakiyan dikin. Heta niha li hin taxên Mûsilê eserên Yahûdiyan yê ji kevn de mane hene. Wek mînak li taxa Şîfa hemam û Sînegogên Yahûdiyên ji Iraqê koçî Îsraîlê kirine hene. Wekî din, hin avayiyên ku berê wek mektebên dînî dihatin bikaranîn hin jî bi awayekî saxlem li cihê xwe ne. Ligor gotinan di koçberiya salên 1950-51an de hemû Yahûdiyan Mûsil terk nekirine. Tê texmîn kirin ku ji sedî 10ê Yahûdiyan qaşo dinê xwe guherandine û li Mûsilê mane, lê bi rastî ew her bi dinê xwe ve girêdayî mane. Di demên dawî de li Mûsilê zêdebûna firotina zeviyên bi vêya tê girêdan. Tê gotin ku bi pereyên ku ji Îsraîlê tîna Yahûdiyên Mûsilê van zeviyên dikirin û jiber bêstiqrarî û rewşa aboriya xirab Mûsilî zeviyên xwe difroşin. Gelê Mûsilê jiber vê rewşê bi endîşe ye. Di hevza Ereban de hin tezeye ku berî damezirandina dewleta Îsraîlê Yahûdiyan zevî dikirin. Jiber vê yekê tefikîrandin ku ev herêma ku di nav Îsraîla mezin deye jibo ku di pêşerojê de daxilî Îsraîlê bibe ji aliyê van Yahûdiyên dîn guherandine tê kirin. Têgihînek weha li Tirkiyê jî heye. Zêdebûna zeviyên di projeya GAPê dene endîşeyek çêkir, heta ev bû mijara gelek nûçeyên rojnameyan û pirtûk hatin weşandin.

Çalakiyên siyasî

Başûrê Iraqê ku ji sala 1991an û virde xwediyê otonomiyek dîmaneyî (îzafî, rolatîf) ye, jibo çalakiyên Îsraîlê bû qadek musaît. Di vêya de bandora diyalogên nêzik yê bi serokên Kurdan re ku ev bi salane hene, rolek girîng dilîze. Li başûrê Iraqê hebûna Îsraîlê çêtirîn di nîvîsa Seymour Hersh de eşkere dibe ku di 21 Hezîran 2004an de di New Yorker de hat weşandin. Ligor Hersh li başûrê Iraqê bingeîn niqteya çalakiyên Îsraîlê ewe ku li Iraqê li dijî rejîmên Sûriyê û Îranê û berxwedarên Iraqî sehayek herketê pêk bîne. Heta Hersh îdia kir ku jibo li bakurê Iraqê di derbarê tesisên nukleer yê Îranê îstixbarat berev bike û çalakiyên sabotajî lidarbixe Îsraîlê pêşmergeyan perwerde dike.

Wek ku li jor hat diyarkirin pêwendiyên di navbera Îsraîl û grûbên Kurd jî başûrê Iraqê jibo herdu terefan jî mezhûr hene. Jiber vê yekê bi taybetî Îsraîl diyar dike ku di çarçoveya pêwendiyên bi Tirkiyê re li Iraqê dewletek serbixwe naxwaze, rêzdarîyê nişanî yekgirtiya erdê Iraqê dike û yekgirtiya Iraqê li berjewendiyên Îsraîlê ye. Bi grûbên Kurdan re hewldana dayîna pêwendiyên bi kêmasî vekirî nameşîne. Ji aliyê din ve ligel ku grûbên Kurd jî xwedî eynî endîşeyanî, hin nivîskarên Kurd pêşdebirina pêwendiyên

bi Îsraîl re bi heraret diparêzin. Ev fikra ku jibo damezirandina dewletek serbixwe pêwîstiya Kurdan bi piştigiriya Îsraîlê re heye diparêze, hesab dike ku Tirkiyê, Îran, Iraq û Sûriye wê li dijî dewleta Kurd derkevin, jiber vê yekê Îsraîl dikare bibê terazîgir. Wekî din, ev kesên dibêjin ku him Tirkiyê û him jî hin dewletên Ereba bi Îsraîlê re xwedî pêwendî ne, diyar dikin ku Kurd azad in ku bi hemû dewletan re pêwendiyên deynin û ev jî berjewendiyên wan in. Di van demên dawî de bi awayekî xurttirîn ji aliyê nivîskarên Kurd tê eşkerekirin ku di navbera Kurdan û Yahûdiyan de dijminatîyek tune ye û di warê siyasî de divê hevkarî bê kirin.

Pêwendiyên eskerî û îstixbaratî

Di pêwendiyên navbera Kurdan û Îsraîlê de an di çalakiyên Îsraîlê li bakurê Iraqê de mijara bêtirîn ji spekulasyonê re vekirî, hebûna pêwendiyên îstixbaratê ne. Îstixbarat jiber pêwîstiya xwe ya xwezayî karekî dizî ye. Jiber vê yekê liser-bingeha agahdariyên konkret hewldana nixandîna pêwendiyên di navbera du civatan de zor e. Ince x li jor hat diyarkirin, pêwendiyên Îsraîl yê di dema şerê sar de bi Kurdan re, eşkereye ku bandorê liser gelek çalakiyên îro dike. Mesela tê gotin ku lîpîrsîna hêzên leşkerî yê Iraqê, tespîtkirina zanyarên li pişt projeyên çekdarbûnê, li Babil, Hille, Mûsil û Imara parastina mîrasên Yahûdî wezîfeya Kurdên Yahûdiyên Mûsilê ne. Wekî din, wek ku Herst di nivîsara xwe de eşkere dike, jibo em bifikirin ku ev çalakî ne rastin tu sedem nîne. Tirkiyê di tîkoşîna li dijî terora PKKê de jî Îsraîlê piştigiriya îstixbaratî distîne û ligel hevkarîya leşkerî, di tîkoşîna li dijî terorê de di navbera herdu welatan de hevkarîya heye rastîyeke ku ji aliyê rêvebirên Îsraîlê hatiye eşkere kirin. Bi taybetî, di warê îstixbaratê de xebata ku bi teknolojiya pêşketî tê kirin, raseriya Îsraîlê ye û li herêmê jiber bandoriya Îsraîlê ev pêwendî normal xuya dibe. Îsraîl îro li bakurê Iraqê çalakiyên îstixbaratê bike an neke tê zanîn ku ev zeregiya (kapasîte) wê heye.

Diyare ku çalakiyên Îsraîlê li bakurê Iraqê xwediyê gelek niqteyên veşartî (dizî) ne. Di vê dema ku pêwendî vekirî bin jî zeregiya çêkirina travmayê bilinde, hewldana veşartina pêwendiyên ku di gelek waran de pêşketiye rewşê bêtir wehîm dike. Jibo çareserkirina vê pîrsê divê welatên herêmê bawerîya xwe bi Îsraîlê binin. Ince x, bêguman jibo vê divê Îsraîlê gaven jidil û bawerker bavêje. Rojhilata navîn belkî cografîyê xurttirîn civakên ku lê mirovên xwedî hevzeya civatî ne dijîn. Tiştên li paşerojê hat kirin pir xurt bandorê li pêşerojê dike û li Rojhilata navîn tiştên li paşerojê hatin kirin, gelek nimûneyên ku ew kesên ku li Iraqê jî çalakiyên Îsraîlê endîşe dikin, dihewîne.

* Ev nivîs ji malpera Navenda lêkolînên stratejîk yê Avrasya hatiye wergirtin. Ev navend wek weqîfek "dewleta kûr" tê naskirin û ji herkesî bêtir bi generalên artêşa Tirk re di nav pêwendiyên nêzik de ye.

Jinekolog, merekolog, dinekolog, Prof. Dr.

Fatê Were Civatê

Şexbat

Xaltika Fatê, h e y xwedê mala te mirate bike rebbi! Ma ev çiyê em ji destê te dikşnin, ez nizanîm tu çî ji xwendevanên xwe dikî, carna dibê m sêhr e, carna jî dibê m hîpnoz e. Hema çî kesên nivîsên te dixwinî tîfaq tî n serê wan. Hefta çuyî li bajarê Kolnê keleşkofa rebenê Pêşmerge jê dizî. Îcar binêr vê heftê çî bi serê malbata min hat. Keçek min 11 salî heye. Ew jî wêk hemî xwendevanên te heyrana te û nivîsên te ye. Wê rojê taştê dixwar, nan kiribû nav mekîna tostê û dibere jî nivîsa te dixwend. Ma wêk hercar ketibû nav nivîsa te û haya wê jî bayê felekê nemabû. Îcar di wê navberê de agir bi nanê we ket û hema xanî şewitî û neşewitî. Bi serê te yê liber dilê min şerî n go ez nadim bi dîms, helil û bastîqa Torê, ez dibê m diya min nanek dabû feqîreki û xwedê em sitirandin. De îcar wer gûyê xwe paqîj bike! Te em xistin vî halî. Yan dest jî van nivîsan berde, yan jî şîretekê bike.

Toriyê deşta Torîstanê/Alamanyaya

Yahewlelwela, yahewlelwela! Başe wele lo, mala kê bişewite sūcê Fatê ye, kî jina xwe berde sūcê Fatê te, kî mērê xwe berde sūcê Fatê ye, kî bixwede gūke sūcê Fatê ye, wehhhhh!! Ma ev Fata peppūk bû çî gidî! Ê lao Toriyo, di serê kozika min de nivîsandiye „merekolog, jinekolog û dinekolog!” Yanî xaltîka te textora mēran, jinan û dînan e! Başe ma te çîma Fatê da destê keçîka 11 salî bavê min! Ma Fatê listîka destê zarokaye go te ez di nav destê wê zarokê de birim û anîm hê! Kuro lao mezin, jin û mēr di nav nivîsên min de wendadibin, îcar te rabûye nivîsa Fatê daye destê keçîka 11 salî, wey bavoo!! Dua jî xwedê re bike go tenê nan û tosta te şewitî, heger keçîkê agir berdaba te û dayîka xwe tē bigotā çî rebeno! Carek din go te rojname kirî yan tu jî keça xwe re bixwîne û yan jî keça xwe bişîne mala yekî Tirk û bila nivîsa Fatê di mala yekî Tirk de bixwîne qena mala yekî Tirk bişewitîne û dijîmekî me kēmtir bibe. Te fēmkir Toriyo!?

Xaltika Fatê, ez xebatkarekî Peyama Kurd im. Wê rojê jî mecbûrî ez çûm min stuyê xwe liber yekî Tirk tewand û min rojekê kebabçîtî kir û ez di nava xwêdanê de mam. Êvarî gava

ez bi wê xwêdanê derketim min serme girt û nexweş ketim. Rabûm ez fikirim û min go „dermanê vê nexweşiyê isotên tûj in” û min du rojan liserhev isot xwarin. Ma tu dibê felek hat serê min! Min dixwar û min xwêdan dida û min berdida min xwêdan dida. Tembiya min li te be, dermanê sermegirtinê isotên tûj in, bila haya te jê hebe! Bye!

Silêmanê Şewitî/Alamanyaya

Weled, weled, weled! Lao çîma qey rojnama we hevqasî feqîre go te muhtacî Tirk û virqan dike? Ez jî ku zanim, xelk dibêjin dolarê wan hene, euroyên wan hene, jî banka dinyayê alîkarî girtine, ma ez rebena xwedê çî zanim! Te go isotên tûj dermanê sermegirtinê ne? Nalo! Naxwe tu bi wan isotên tûj rihet bûyî! Wey lao, wey lao, wey lao, kuro hema te isotên Ruhayê nexwaribin jibo xwedê! Heger te isotên Ruhayê xwaribin mala te çû miratê haa! Bi xwedê heçên isotên Ruhayê dixwin yan wêk İbrahîm Acîses dibin Lahmecûncî û yan jî wêk hinekan dibin Demokratîk Cûmhûriyetçî! Heger tu bibî lahmecûncî xem nake, tē dewlemend bibî, na heger tu bibî Demokratîk Cûmhûriyetçî wele bi serê te mala te çû miratê û wê çavê te her liber destê Tirk û virqan be looo! Wê ew isot te bikin wêk golîka nav garanê! De aqûbet li serê xêrnexwazan be!

Remildank

Beran (21.03-20.04)

Hûnê bi erênî nêzîkî bûyeran bibin. Tewr û helwesta we bala derdore dikşîne. Evîni geş dibe.

Gamêş (21.04-20.05)

Hûnê xebatên baş bikin, lê hûn bi taswas in. Hinek bûyer we aciz bikin jî lê xwe newestînin.

Cewî (21.05-21.06)

Îro hûnê aciz û bêsebir bin. Hûnê jî derûdora xwe dijîkestî bin, lê hûnê zû jî vê rewşê xilasbin.

Keyjal (22.06-22.07)

Xwestekên we yê n zayendî bilind in. Bi seyran û sporê hûn karin vê enerjîya xwe bertelef bikin.

Sêr (23.07-22.08)

Di warê aborî de hûn bi hîrs in, lê endîşeyên we jî pir in. Destê xwe li mal û parê xwe bigrin.

Simbil (23.08-22.09)

Enerjî û hisên we bilind in. Dên û bala xwe bidin hezkîriyê/ya xwe. Ji hev re baş û dilovan bin.

Mêzên (23.09-22.10)

Hûnê bi erênî bilivin. Hisên xwe tēxin bin kontrolê û radestî wan nebî. Helwesta we balkêş e.

Dûpişk (23.10-21.11)

Hinek nûçeyên xêrê hene. Rewşa aborî baştir dibe. Di tēkiliyên xwe de bi tedbir û haydar bin.

Kevan (22.11-21.12)

Bergeha evîne firehtir dibe. Gava hûn di karekî de bê biryar bin, alîkariyê ji dostan bixwazin.

Kovî (22.12-19.01)

Alîkariya hevalên we moralê xwe bilindtir dike. Navbera we û hezkîriyê/ya we geştir dibe.

Satîl (20.01-18.02)

Wê hinek nûçe we dilşa bikin. Hinek surprîz we dixin nav lêgerînekê. Dostên we jî we hez dikin.

Masî (19.02-20.03)

Rojek bi heyecan e. Wê fersendên xweş tēkevin destê we, pêşniyazên balkêş hene. Aramî başe

Çengelpirs

Hunermendê li wêne	Nîşan, alamet	Du jinên bi mērekî re zewicî ne	Çîlekêş	Ne hov, medenî	Bi farisî karkirin	Xewnerojk	Nasyonallîzma sektar
							Sertîpên ta, sol, îsot
Patron, bos			Fen, hîle		Dengê kûçikan		
Bi dengî, Qirîni				Zilam, mēr	Bi İngilîzî erê		
			Bin, jêr emirber	Bajar		Zewac	
Listîk		Eyarkirina deng			Faîz		Ji Botanê
Listîka Komputurê				Bav û bapîr	Cephe, hevkarî		Mêrxas
		Fermena neanîne				Avjenî, melevanî, soberî	
		Nîşana Almanya					
			Ji neha û pêde	Artêşa Rizgariya İrlandayê	Xwarînek ji şîr çêdibe		
		Ji vir û pêde			Navek jinan		
Meha sisiyan					Tîpek	Tunebûn	
Dardakirin					Navek mēran		

Pêkenok

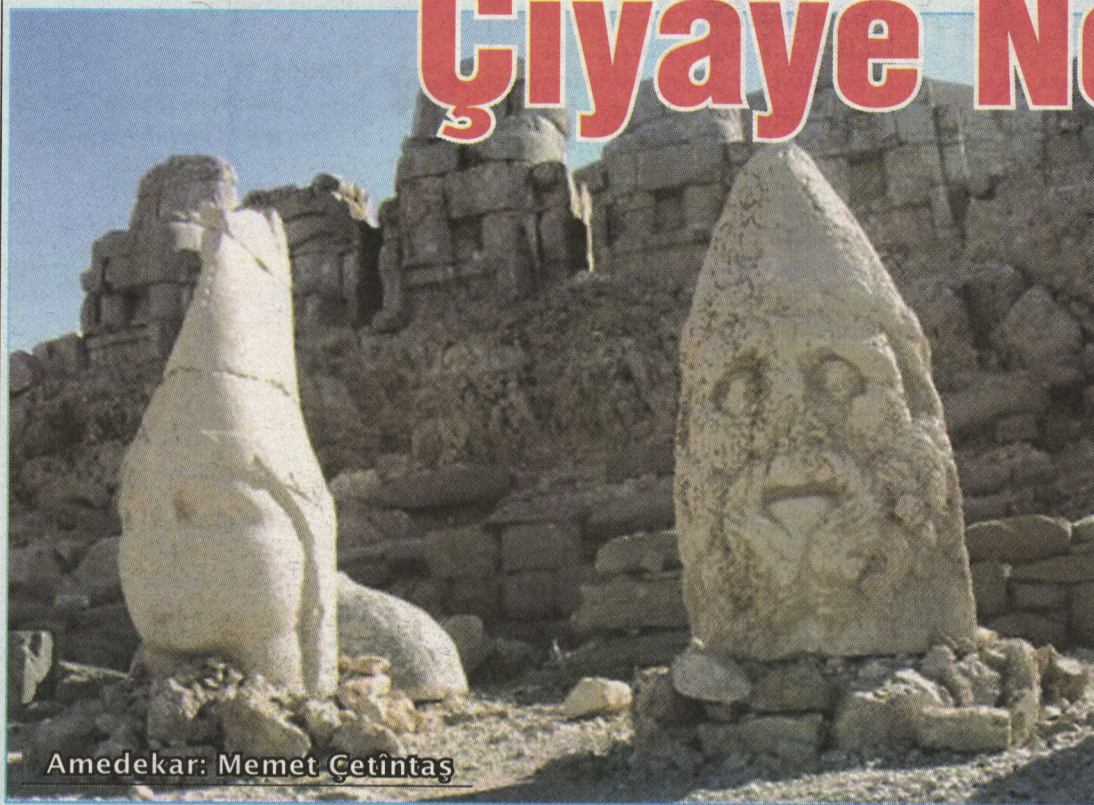
Xesû

Reco tē qehwê. Ser û binê wî qetyayî, di nav xwîn û xwêdanê de maye. Jê dipirsin:

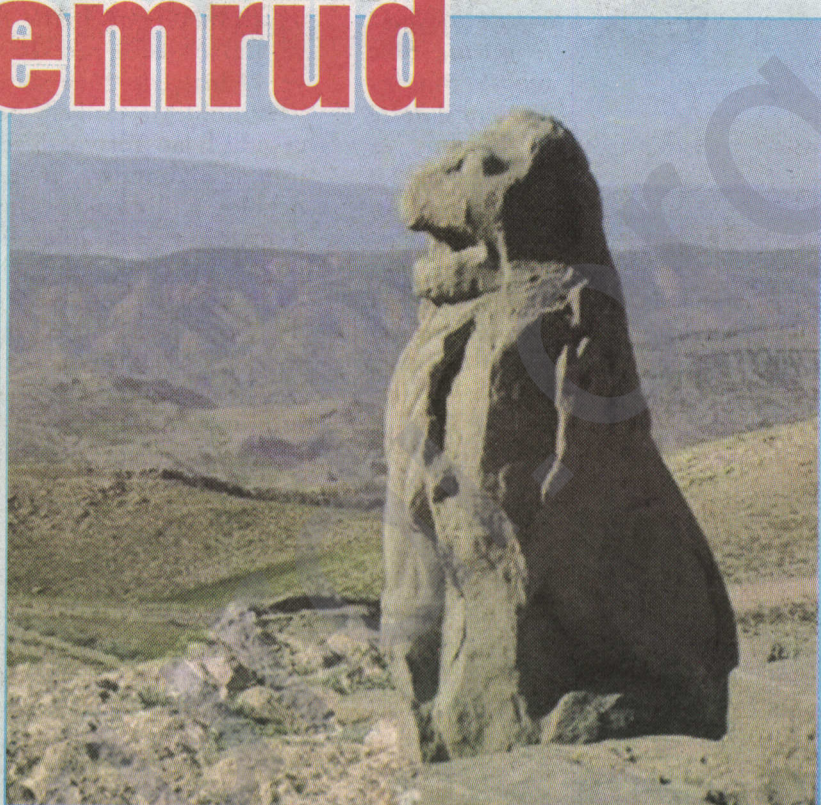
- Çi bûye Reco, xêr e ?
- Min xeswa xwe veşart, rehma xwedê lê be.
- Baş e, lê çî bi serê te hatiye ?..
- Xeswa min hinekî liberxwe da, jî ber wê!...

Li Kurdistanê sira dîrokê:

Çiyayê Nemrûd

Amedekar: Memet Çetintaş

Çiyayê Nemrûd li bajarokê Qehta ye. Qehta dikeve aliyê rojhilata Samsûrê (Adiyaman) û 86 km ji bajara Samsûrê dûr e. Çiyayê Nemrûdê 2206 m. ji erdê bilind e. Şahesera heştêmîn ya dinyayê ye. UNESCO çiyayê Nemrûdê girtiye nav lista xwe ya „Mirada Kulturî ya Cihanê“.

Cara yekem qala pûtên çiyayê Nemrûdê mihendîsê Alman Karl Sester dike. Karl Sester jibo çêkirina rê sala 1881an li Diyarbekirê ye û liser vê yekê hin agahdarî dide Akademiya Padişahiye. Ev akedemî jibo lêkolînê di bin serokatiya Otto Punctein şandeyekê dişîne Kurdistanê.

Punchteîn piştî xebatek dûr û dirêj nivîsên kitabeyên ku bi zimanê Grekîne dixwîne û tede dibîne ku van şaheseran ji hêla Padişahê Kommagne, Antiochos I ve du hezar sal berê liser çiyayê Nemrûdê hatine avakirin. Dewleta Kommagene, ji hêla Mithridates Kallinikos berê zayîna Îsa di sala 109an de hatiye damezirandin. Kommagene ji civatên cihê û ji çand û baweriyên cûrbecûr pêk dihat. Mithridates Kallinikos jiber ku bikaribe miletê xwe bigihîne hev û di nav aştî de bijin li welatê xwe li deverên cûrbecûr parêzgeh dan avakirin. Dema Antiochos dema herî mireffeh ya vê dewletê bû. Antiochos I jibo xwe goristanek abîde da avakirin. Liser goristana xwe ji kevîrên paket tumlusek çêkiriye. Tumulusê ku ji hêla Antiochos I, berî zayîna Îsa hatiye avakirin 50 metro bilindbûna wê ye û firehbûna wê jî 150 metro ye. Li hersê aliyê tumulusê qadên pîroz hatine çêkirin. Van qadan berbani-

kên şahiyên pîroz bûn. Ew şahiyên ku liser navê Antiochos I dihat çêkirin li van hersê berbanikan dihatin tertîpkirin. Van berbanikan, Berbanika rojhilat, Berbanika rojava û Berbanika bakur tèn binavkirin. Liser berbanikên rojhilat û rojava di bilindiyekê 8-10 de pût, figorên zerfirandî (Kabrtma) û nivîsar hene, jibo avakirina van şaheseran heşt kevîrên birî danîne ser hevdu û di rêzekê de li kêleka hevdu danîne. Rêzên pûtan bi figorên şêrekî û qertelêkî (teyrekî) destpê dike û dîsa bi vî rengî diqedê.

Padişahê heywanan şêr hêzê simbolîze dike, peyamnêrê xuda qertel (teyr) jî hêza ezmên simbolîze dike. Pût ji herdu alî ve wiha hatine rêzkirin.

Padişah I. Antiochos (Theos); Fortuna (Theichiye-Kommagene-Xudawen); Zeus (Oromasdes); Apollo (Mithras-Helios-Hermes), Herakles (Ares-Artagnes).

Antiochos di nivîsarên kultan de xuya dike ku ji hêla dê ji Îskenderê mezin (Yewnan-Mekadon) e, ji hêla bav jî ji

Darîeos (Pers) e. Jiber ku bikaribe dewlemendiya lihevghandina van herdu cihêtiyên etnikî nişan bide, rûyên pûtên xuda daye aliyê rojhilat û rojava. Navê van pûtan bi Grekî (Yewnanî) û persî hatine nivîsandin.

Berbanika rojhilat

Hilatina rojê cara ewil ev rû dibîne. Li vê derê jiber ku meriv hilkişê jorê, divê meriv terancên ku di nava zinaran de hatine kolandin bikar bîne. Berbanika rojhilat ji galeriyên xudan, ji galeriyên bapîran û ji galeriyên gorîgeh pêk tê. Pûtên herî gir yê di nava galeriya xudayan de ne, piştî xwe ji parazgehê re vegevandine.

Ji 5 pûtên galeriya xudan yekî yê Antiochos e. Ev pût li aliyê başûr di serî deye. Antiochos xwe dixê nava katagoriya xudayan. Pûta didoyan yê Kommagene-Fortuna ye. wateya wê ya latînî şans, yom û bereket e. Di nav pûtan de herî dirêj ew e. Pûta sisiyan yê Zeus-Oromasdes e. Zeus-Oromasdes layê şahê xudayan Kronos e. Ew serxuda û hikumdarê ezmana ye. Pûta çaran yê Apollon-Mithras e, ligor mîtolojiya Anatolê ew layê serxuda Zeus e û xudayê roj û ronahiyê ye. Pûtê pancan yê Herakles e. ew sembola qûdret û hêzê ye. Li anatolê bi navê herkul tê naskirin.

Berbanika bakur

Ev der rîya merasîmê ye. Berbanika rojava û rojhilat bi hev re girêdide. 180 metro dirêjbûna wê ye.

Berbanika rojava

Ev beş mîna beşê rojhilat hatiye çêkirin. Rêzkirina pûtên xudayan û nivîsarên kultan bilî hin detayan mîna aliyê rojhilat in. Li vê derê, li herî serî li aliyê bakur Antiochos û xudan silav didin hevdu. Li serê din liser kevîrê figorê şêr û 5 rolyefê (Qabartma) hene. Li vir şêr bûyera ku 25 000 salan carekê pêk tê temsîl dike.

„Her sal roja ku ez ji diya xwe çêbûme divê şahî bê kirin. Ev roj divê keşeyan jibo min û jibo xwedê li stûyê pûtê xwedê û ya min çelengê zêrîn deynin. Divê bêhna xweş bê reşandin, heywan bên qûrbankirin û sêniya pîroz bi xwarin û vexwarinên xweş bên xemilandin. Divê gelê min li vir di nava bereketê de şahî bikin.“ Nemrûd

“Wê dîrok bibêje ka min çi ji bo Kurdan kiriye”

Kurdê li serê çiyayê Everestê: Mihemed Hewraz

Hêvîdar Zana/Nexede
(Rojhilatê Kurdistanê)

Ew di sala 1348 (hicri)an de li bajarê Nexede ji dayik bû. Di heman salê de, malbata wî ji ber sedemên siyasî jibo bajarê Kaşmer hat sirgûnkirin. Di sala 1350 de careke din vegeyriyan Nexede. Mihemed Hewraz di sala 1354an de dest bi xwendinê kir. Wî di sala 1366an de xwendina xwe ya bilind kuta kir û dîplomaya xwe ya beşê aborî wergirt.

Xwendina wî aborî bû, lê meraqa wî çiyavanî bû. Di encamê de jî wî jibo pêkanîna xeyala xwe, grûbek çiyavaniyê bi navê Qendîl damezirand û dest bi perwerdebûnê kir. Di sala 1376an de li Pakistanê derket serê çiyayê Hîmalaya (7788m.) Ew bi derketina serê Hîmalaya weke yekemîn çiyavanê Asyayî hat binavkirin. Di sala 1377an de hilkişiya serê çiyayê Everest (8848m.) û asta yekemîn ya cihanî bidestxweve anî. Ew di sala 1378an de li Frensa jibo derketina Everest bi xelatek navnetewî hat xelatkirin. Di heman salê de ew wek yekemîn çiyavanê Îranî hat hilbijartin. Mihemed Hewraz di 25ê Gelawêja 1382an de, li Pakistanê dema ku bi tenê 160 metro ji gihîştina serê lûtkeya çiyayê Gaşbiromî yek re mabûn, dibin aşîte de ma. Laşê wî ji bin 600 metro berf hat derxistin. Gora Mihemed Hewraz niha li bajarê Nexedê, liser daxwaza wî li serê

girekî bilind li hemberî mala wî hatiye çêkirin. Xelkê deverê daxwazname jibo rayedarên dewletê pêşkêşkirine ku ew sembolek sportîf liser gora wî çêbikin, lê heta niha ew destûr nehatiye dayîn.

Ez li bajarê Nexedê bûm mewanê malbata Hewraz û min

li çîroka wî Kurdê balkêş guhdarî kir. Temamê tiştên ku wî di çiyavaniyê de bikaranîne, ji aliyê malbata wî ve di odeya wî ya li hemberî gora wî de hatine komkirin. Ode bûye wek pêşangehek çiyavaniyê. Ji cil û bergên wî bigre heta bi kevirên ku wî ligel xwe ji bilindiya Everest û Hîmalaya anîne, di odeyê de bi rêzê hatine raxistin. Ew ode piştî mirina wî, jibo dayika wî bûye cihê sebr û aramê. Bêhna wî ji her tiştî tê...

Dayik û bavê wî, herdu bi rayên wî û hevalekî wî yê zaroktiyê ligel me rûniştin û ev çiyavanê Kurd bi me dan naskirin.

Bavê wî yê kal dest bi çîroka pêşmergetiya xwe dîke û gotinê tîne ser Mihemed. Ew dixwaze

Dîplomaya Mihemed Hewraz

bibêje ku pêşmergetiya wî bandorek mezin li Mihemed kiriye ku hezkirina çiya û baniyan têkeve dilê wî. Di nava axaftina xwe de dide zanin ku kurê wî tu qezencek aborî jî ji çiyavaniyê nekiriye. Liser vê gotinê min ev pirs jê kir: Madem tu qezencek aborî tê de tunebû, te jibo çî piştigiriya wî dikir ku ew çiyavaniyê bidomîne, ma wî nikaribû bi dîplomaya xwe karekî jibo xwe bibîne?

Bavê Mihemed Hewraz ev bersiv da min, “Wî ji çiya hez

dikir, min nikaribû li dijî wê hezkirinê derkevim, min digot kurê min neçe were ez te bizewicînim, wî digot na, ezê biçim çiya” û wiha berdeyam kir: “Min mesrefa riya wî jî bi vê xizaniya xwe dida”.

Birayê wî yê mezin Merûf Hewraz dibêje, “Ew di zarotiya xwe de zarokekî lawaz bû û di aliyê bedenî de gelekî zeif bû, lê wî xwe perwerde kir û gi-hand astek wiha ku di temamê dema çiyavaniyê de wî nexweşî û derman nedît. Ew bi potînek leşkerî derket serê bilindtirîn çiyayê Îranê û hevalên xwe ecêbmayî hiştin. Kesekî jê bawer nedikir ku ew bikaribe vegere. Jibo çûna serê çiyayekî weke Hîmalaya 38 taybetmendî pêwîst bûn û wî di encama perwerdeya xwe de xwe gi-hand her 38 taybetmendiyên”. Merûf Hewraz dide zanin ku Mihemed di sala 1996an de derketiye serê çiyayê Everest û xwe gi-handiye lûtkeya çiya.

Ew qeflek dîplome tîne liber me datîne û behsa wan yek bi yek dîke. Jibo fetihkirina her çiyayekî, Mihemedê Hewraz çend dîplome û teqdîrname ji welatên cûrbecûr wergirtine. Di vê navberê de hinek sembolên Çînî, Nepalî, Pakistanî û gelek deverên din di nava wan amûrên çiyavaniyê de bala min dikînin. Diyar dibe ku Mihemed ne bi tenê çiyayên wan welatan, lê her wiha çanda wan jî fetihkiriye. Wî ji her welatekî sembolek çandî bixwere aniyê û odeya xwe pê xemilandiye. Wêneyê şoreşgerê Latîni Che Guevara xemla odeya Mihemed temam dîke. Ki dizane, belkî jî ew li çiya û baniyan li pey şopa Guevara bû...

Navenda Zelal:
Trink-Zel (Köln)
Tel.: 0221 376 24 05

Bayiyên Zelal

AKCAN GmbH
Hamburg
Tel.: 040 723 402 96

LIZA GmbH
Berlin
Tel.: 030 390 380 30

ESD Softdrink GmbH
Mannheim
Tel.: 0621 318 76 70

TRINK-ZEL II
Düsseldorf
Tel.: 0211 49 62 150

CAN GETRÄNKE
Essen
Tel.: 0201 289 74 17-18

TRINK-SEM
Dortmund
Tel.: 0231 981 86 23

HARRAN GmbH
Fellbach
Tel.: 0711 592 08 64

CHAPLIN GETRÄNKE
Bremen
Tel.: 0421 691 96 78

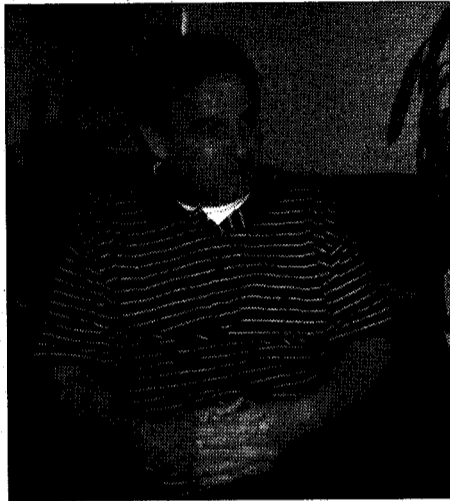
EURO-FRESH-FOOD GmbH
Erfurt
Tel.: 0361 26 27 516

TRINK-ZELI
Köln
Tel.: 0221 977 63 11

NERGIZ
Tel.: 02562 22 168

Li Duisburgê Komeleyek Kulturî ya Kurdî hat damezirandin!

Komeleya Kulturî ya Kurdî ku malbenda wê ya serekî li bajarê „Stuttgart“ a Elmanî ye, beriya çend mehan liqek „tayek“ a komeleya xwe li bajarê Duisburgê damezrandiye. jibo wergirtina pêzanînen liser vê komeleyê, me ev raport amadekir. Li pêşiyê me serdana birêz mamosteyê nivîskar Ebdilla Cindî kir û me ev pirsiyarên li jêrê arastey birêzî kirin:

Peyama Kurd: Komeleya Kulturî ya Kurdî li Duisburg hatiye damezrandin, we çî agahî liser hene?

Ebdilla Cindî: Ew komeleya ku li Duisburgê vebûye yan hewil jibo vekirina wê tèn dan, min bixwe çî ageh jê nîne û kesî peywendî bi me re nekiriye.

Gelo ma ne tiştê seyre ku komeleyek rewşenbîrî li nêzî mala we ava bibe û agehîya we jê tunebe?!

Nexêr, ev tiştê gelek normale û nebes ez bi tenê nehatime aghdar- kirin, belkî gelek kes hene aghdar nebûne, loma dibe ew kesên ku niha bi vî tiştî radibin jibo berjewendiyek kesî be û wek dukanekê temaşeyî vê komeleyê bikin. Eger ne, jibo çî wan beriya niha berhevî jibo vî tiştî nedikir, jibo çî civînan nakin, jibo çî nedigotin programa me ev e? Dibe h- n e k

Nivîskar Ebdilla Cindî: Ew kesên bi avakirina komeleyê radibin, wek dukanekê temaşeyî komeleyê dikin!

Serperîştîkarê komeleyê: Komele hatiye damezrandin, lê kes amade nîne sentekê jê re pêşkêş bike!

Kurd li bajarê Duisburgê pir in, çima ta niha çî civat û komele nebûn?

Li salên 94 û 95an ji aliyê hinek xêrxwazan ve hewil jibo avakirina komeleyekê hat dayîn, lê şerê navxweyî yê Kurdistanê wa kiribû ku her meseleyek bibe meseleyek partiyayeti, loma wan hewlan sernegirt.

Piştî aştî li Kurdistanê berqerar bû, dubare hewil hatin dan, lê dîsan sernegirt. Çonkî revenda me hêştî bi çavê gundiyatiyê temaşeyî Europa dike, her dibêjin; „em di xwe cih nînin û emê bizivirin“, li vir ez ji wan di pirsim; „çima hûn hatin û madem hûnê bizivirin çima hûn guh nadin zaroyên xwe û zimanê dayikê?“. Birastî hêştî xelkê me kirasê Europayê nekiriye ber xwe, wate hêştî di mejî û qalibê xwe de, hizreke Europî wernegirtiye, loma hindî em bi vî çavî temaşeyî Europayê bikin û guh nedin xwe, zaro û kultura xwe û kultura Europa hûn nebin, em nikarin xizmeta xwe bikin û di encam de em nikarin xizmeta gelê xwe jî bikin.

Hûn çawa li vê komeleyê dinerin û eger pêwîstî bi alikariya we hebe hûnê destê xwe jê re dirêj bikin?

Helbet komele ava bibe tiştêkî başe, lê bi mercekî ku ne jibo berjewendiyê kesayeti be û eger komeleyek civakî be, jibo revenda Kurd be, ew kesên pê radibin mirovên dilsoz bin û programê karî hebe, em ji niha de destxweşiyê lê di-

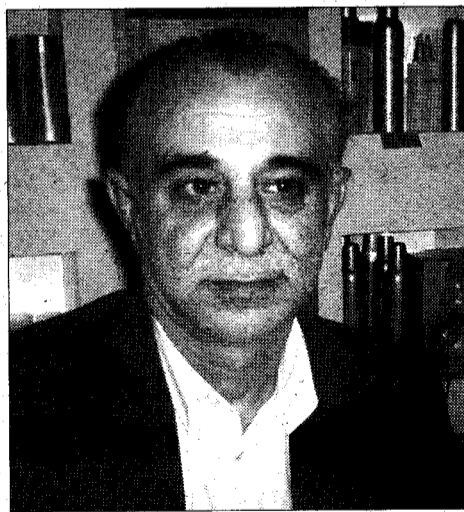
kin û her tiştê ku di şiyana meda be, em amade ne jê re pêşkêş bikin. Lê eger bê program be û herkes bi serê xwe be û tenê jibo hindê be ku hinek mirov êvariyan biçin wê derê jibo berjewendiyên xwe yên kesayeti hevdu bibînin, birastî ser-nagire. Lê dîsan ez xêrê û serkeftinê jê re dixwazim.

Her li devera (Homburg) me Şermin Xan di, ew jî qutabiyeke û weha ji me re peyivî;

kan, bila me jî komeleya xwe hebe û jibo parastina ziman û kultura Kurdî, pêwîste ev komele kursên ziman, muzîk û stran saz bike û ez bawerim ku hinek kes hene wê alikariya vê komeleyê bikin.

Dîsan her li wir me xortekî Kurd bi navê Rêzî Birîfîkî di, wî jî got; Jiber nelihvekirina xelkê Duisburgê, ta niha me çî komeleyên kulturî nebûn, lê ez dibînim ku li vê dawiyê baştir lê hatine û bizavek ciddî jibo avakirina komeleyê dikin, ez hêvîdarim ya serkeftî be.

Li senterê bajêr jî, me Sabir Berwarî di, ew jî gencekî Kurdê rewşenbîrê û weha ji mere axivî; Me pêzanînen liser bizavên avakirina komeleyê hene, her çende ew kesên pê radibin peywendî bi me nekiriye, lê jiber ku ta niha çî ci û destekê birêveber jî komeleyê re destnîşan nekiriye, loma ez dibînim avakirina komeleyê dê bi paşkeve, çonkî komeleyê pêwîstî bi kadirekî şareza û alikariya diravî û me'newî heye ji aliyê revenda Kurd ve. Dîsan ez dibêjim jibo ku komele ya hemû Kurdên Duisburg be, pêwîste biroya wê li nivê bajêr be, jiber ku sentera bajêr xala gehandinê ye di navbera hemû taxên bajêr de û jibo peywendîkirinê bi bajarê derdor sanahîtir e. Hêviya min jî ewe komele bibe xala hemahengiyê di navbera Kurdan de, kultur û zimanê Kurdî biparêze, li gencan xwedî derkeve û bibe alîkar jibo çareserîya pirsgerêkên wan.

Li dawîya geryana xwe, em bûne mêvanên serperîştîkarê komeleyê, birêz Faxir Sindî ku navdare bi nava Bavê Kawe. Birêz bi singekî fireh bersîva pirsên me da.

Peyama Kurd: Hûn jibo avakirina komeleyekê hatine teklîfîkirin, we çî kiriye û çima ewqas li paşket? Xelkê Duisburg çawa alîkare?

Bavê Kawe: Di derbarê komeleyê de ta niha me peywendî bi dehan kesan re kiriye, ne tenê ji Kurdên başûr, belko Kurdên me yên bakur bi taybet yên

Komkar, Sosyalist û hemûyan amadeyiya xwe derbiriye ku alikariya me bikin. Lê birastî dema behsa diravî ligel xelkê Duisburgê tê kirin, kes amade nîne yek sent bide.

Dema we rezamendiya damezrandina komeleyê ji hikûmeta Elmanî wergirt, we daxwaza alikariya diravî ji wan kir û bersîva wan çibû?

Belê me jê daxwazkir, lê wan got hûn bizavekê bikin û bila em bizanin û bibînin hûn dikarin çî bikin, paşî emê alikariya we bikin. Dîsan gotin beriya salekê me ji Kurdên Duisburgê re got; werin em bi hev re rûnin û em komeleyekê ji we re avabikin, lê kes amade nebû.

Hemû dam û dezgehên Elmanî li Duisburgê gazinan ji Kurdan dikin, baxçeyên zarokan û qutabxane civînen day û bavan lidardixin, kesê Kurd amade nabe û pirsîyara zaroyên xwe nakin, bavên zarokan jiber ku ta derengî şev li derveyî malê û li çayxanê dimînin, nikarin herin qutabxaneyê. Carna dayikên zarokan ta ber deriyê qutabxaneyê diçin, lê jiber ku ziman nîzanin, nikarin û newîrin bi mamosteyan re biaxivin, îca dubare vedigerin malê. Ez nabêjim hemû wîsa nîn, lê 95% wîsa ne!

We peywendî bi dehan kesan re kiriye, lê me mamosteyekî nivîskar û rewşenbîr di ku mala wî li nêzî mala we ye, digot agehîya min ji komeleyê tune ye, mesele çî ye?

Ez ji vî rewşenbîrî re dibêjim, ma kengî tu hatiye û te destê alikariyê ji gel re dirêj kiriye da bizanî em çî dikin! Diyare ew yê ji civaka xwe dûre û yê bi tenê ye. Anku kêmatî ne ji me ye, lê diyare dema wî nîne ku bê da em bi hev re rûnin.

Hûn pêşeroja vê komeleyê çawa dibînin?

Ez gelekî bi omêdim, jiber ku gelê me hêdî hêdî dîtina wî jibo meseleyên civakî fereh dibe. Ji aliyekî ve hunermendên me „Xelex şernexî, Qeys Zaxoyî û Salar Berwarî“ digel mûzîkvanan, hemûyan ragihandiye ku ew amadene ligel vê komeleyê bi hev re wek grûpek kar bikin. Ji aliyekî din ve mamosta Ne'man du grûpên sportê ji keç û kuran çekirine. Wate dilgermiyek di nav xelkê mede heye, lê dîsan em vedigerin ser meseleya diravî. Divê em li destpêkê mesrefê li komeleya xwe bikin û xwe nîşanî hikûmeta Elmanî bidin, da ew jî alikariya me bikin.

Li vir xweya dibe ku egera serekî ya paşkeftina damezrandina Komeleya Kulturî ya Kurdî li bajarê Duisburgê, ku ev nêzî deh salane bizav jê re tèn kirin, neyegirtin û nelihvekirina Kurdan e. Lê diyare vê carê bizavên ciddî jibo avakirina komeleyê tèn avêtin û dê dem ji me re eşkere bike ka ev komeleye dê bibe saziyek rewşenbîrî yan dukanekê bazirgani!

Raport: Silêmanê Alixan

Kovara "VATE" Hमारê 24. Vêciyay

PK - Kovara Kirdkî (Kirmanckî) VATE ke 1997' ra nat Swed de vêciyena bi umarê xo ey 24. na xo pêşkeşê wendoxan kena.

Serredaktor Kovar Mehemed Malmisanij o. Redaksiyon de Haydar Diljen, Mehmet Uzun û J.İhsan Eşpar êstî.

Na humara didina ke İstanbul de çapbena û bena vila.

Na humar de nezdî 90 ripel nefîceyî xebata koma "VATE" ê kombiyayîşî des û hîrêyin, ca genî.

Kombiyayîşî des û hîrêyin bênatê rojanî 28.02.2005 - 04.03.2005 de Swed de viraziya bi.

Çikî no kombiyayîş de amê mînaqêşa kerdiş û na humar de amê vilakerdiş nê yî.

1 - Rastnuştîş. Binê na tema de nê perîş çiyerî amê mînaqêşa kerdiş.

Nusiyayîşê çekuya "xo" Zafîhumarê-nameyanê ke bi "1" qediyenê

Nuştîşê zemîranê îşaretî "ney" û "ey"
Nuştîşê karan (fîlan) û vîrgul
Nusiyayîşê cinsiyetê "karê nêmcetî"

2- Çekuyê kincan/cilan
3- Çend çekuyê neweyî
Humarê VATE ê 24. de sey nuştê zi nê estî:

Y.Bari Arslan, ma uza de qir kerdime. (roportaj)

C.Zerduşt Piranij, 1938 di ez Dêrsim di esker biyo. (roportaj)

W.K.Merdimin, Çewlig ra seydayo namedar Mela Silêmanî Sipenî -I (roportaj)

Munzur Çem, Derheqî ferhengê Huseyin Çakmak de

Roşan Lezgîn, Tercume û averşiyayîşê zîwan de rolê tercumeyî.

Ehmedê Dirihî, Kirmanckî de namedayîşê Nebatan Seyîdxan Kurij, Vêv û Vistore (mesela)

Murad Çanşad, Bêbextiye (Hikayet)

Serdar Bedirxan, Tayê Idyomî

Huseyin Karakaş, Omid esto (Hikayet)

Mehmûd Nêşite, Derûverê Licê ra tayê vateyê verênan

Xezala Şarîkî, Semedê Qican a vateyî

H.Giran, Hacı (deyirî)
Suleyman Yilmaz, Akerdişê

Merasimê Sertifikaya Kirmanckî (zazakî) (xeber)

Cewdet Demirtaş, Luye û xalê xuno (xuyo) pising (Sonic)

Emily Dickenson, Ez semedê rindê ya merda (şîir), Çarnayoxe: Xece

Ripela Fikreyan de fikreyî ke Mehmûd Nêşite û Serdar Bedirxan arêkerdi ca genî.

Deniz Dilar Pirejmanij, Çigdem Karabaxa, M.Mirzani, Erçan Sariççek, N.Celali, Xidir Çelik, Newzat Valeri, Wusenê Gestemerde, Mutlu Firat û Newzat Gedik zi bi şîirani xo myani ripelani "Vate" de ca genî.

Adresa têkiliyê:

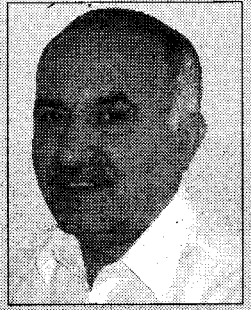
Şehit Muhtar Mah.

Nane Sok. No: 5/5 Kat: 3

Bezoghlu Istanbul

E-Mail: butkan@mynet.com

http://www.vateonline.com

Selim Çürükkaya

Çi bedilyawo

Des serî yo ke dewlete tirkani ha vîna: Ma he qanûnîni xo bedelnani

Qey humaya şima mi ra vaci; tirkani çineyi xo bedelnawo?

Ê dewi ke leşkerani tirkani kerdî xirabe, dewlet ê dewi virastî?

Ê daristani ke inan vênayî, nê hêna nayî rue?

Ê dewij ke inan dewan ra fetelnayî, nê pêser berdi dewani inan?

Ê insani ke kerdî hepisxanan, nê vera dayî?

Ê insani ke welatî xo terk kerd, nê pêser ûmeyî?

Ê insan ke dewlet kiştî, dadi û babî inan re kusuri xo waşt?

Hewtay henzar heb „koricî“ est, dewlet tîfingî destî inan ra girot?

Kurdistan de eskerî her roj hê insanani kişenî, dewlet eskerî xo pêser ûnt?

Nameyi koyani ma, deştani ma, qicani ma, dewani ma, pêser dayo ma?

Ma ra va ke ziwani şima serbest o, la şima mecburi ziwani ma xebêr bidî.

Bê inan çiney bedilyawo?

Welatî ma hûnc zi bindesto. Insani ma hûnc esirî, bajari û dewijî ma hûnc zi feqîrî. Ma hama zi bêziwan, hama zi welat xo de nêşkenî bêters biciwî.

De mi ra vaciyen dewletê tirkani çinayi xo bedelnawo?

Topî xo? tîfingî xo? mantiqê xo? vînayê xo?

Nê, tirkani qet yew çî zi nêbedelnawo, la ê wazeni ma bixapîni.

Ê desî serriyo hê xebityeni, la nêşkayî kesî bixapîni. Ma biewnî nika re pey de sebeno.

Çi wext eskerî inan welatî ma terk keno?

Çi wext ma eşkenî mekteban de ziwani xo bimûsî?

Çi wext ma pêser şini dewani xo?

Çi wext ma hepisxanan ra verradiyeni?

Çi wext ma welatî xo de bêters eşkenî biciwî?

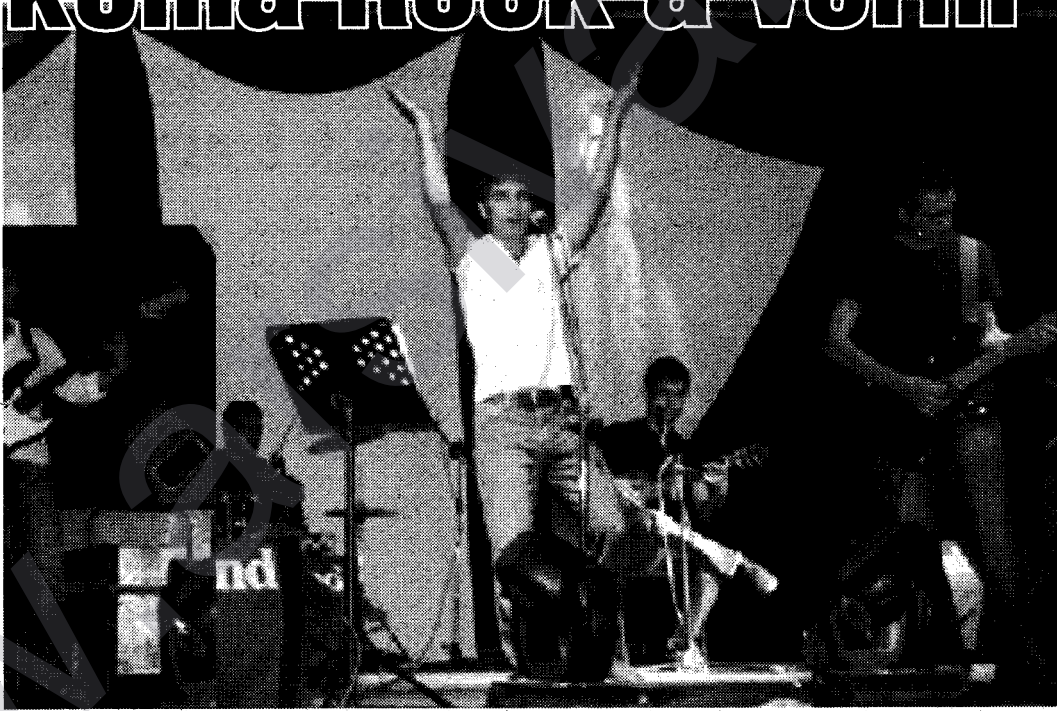
O wext ma fam keni ke tayê çî bedilyayî.

Çolîg de koma Rock a verîn niyayrue

PK (Çolig) - Aşmê hezîran de raya verîn Çolig de yew gruba muzikî Roch niyayrue. Namê na grub "Ninova" ya û têna xortani Çoligian re yeno meydan.

Koma Ninova konsera xo ya ewilîn 9î temmuz de semedî qicani bêwahara da. Na koma Rock xortani Çolig ra zaf hol alaqa di.

Koma Ninova nê xortan ra yena meydan: KURBAN (Bas Gitar), Ahmet BAGBARS (Elektro Gitar), Oktay BOZGAN (Ritim Gitar), Hakan ALIMOGU (Baterî), Suat BEK? (Perkûsyon) Mehmet AYDOGDU (Yan Fûlüt-Kaval) û Doruk AKSOY (Vokal).

Mistefa Hicrî: Ma bi komarê İslamî ya nîni piye het

PK - Kurdistan- Sekreterî peroyî ê Partiya Demokrata Kurdistanê- İnan (PDK-İ) ajansi xeberan ê „Takî İtali“ re va: „Ma hevî kenî ke problema Kurd bi rayerî dayîş û girotişan biyero çare kerdîş, la komarî İnan o rejim ne yo ke merdim biesko te de dayîş û girotiş bikero. İdyolojiyî no rejimî nêşkena na problem çare bikero.“

Per bîn ra her wext ke dewleta İnan wast ke ma de biyero yew ca, ma vînen ke wazeno sey Dr. Ebdulrehman Qasimlo û embazani binan ma bikişo.“

Mistefa Hicrî semedî vicnayîşî Ehmedî Nejad sey serekkomarî İrana zi va ke serkotişî Ehmedî Nejad warî enternasyonal de semedî menfaatî kurdana hol o.

Sinorî kurdistan amê diyarkerdiş

Hewler - 10î temmuzê de Parlamentoyî kurdistan yeno mae piye het. No kombiyayîş komîteyî destûrî kurdistan meydan bi serekî kurdistan de destûrê Iraq ya newî de ke nûneranî PDK, YNK û na federe Mesûd Barzanî ya ca giritoşî waşteyanî şarî

kurdistan ser biryar amê girotiş.

Endamî polîtburoyî YNK û endamî komîteyî Mela Bextiyar rojnameyî Aso re va: „Ma ewro pa serekî kurdistan amê piye het û xalî ke komîte hedre kerdî, ma înan ser biryapeyin da.

Nê komîtê taybetî desturî Iraq ê newî de heqanî şarî kurdistan, nexşeyî coğrafya ê kurdistan ser. No nexşê kurdistan perî pisporanî nexşekaran ra ameyo hedre kerdî. Hancî komîteyî kurdistan ordiyo netewî ê querikerdişî kurdistan çarçevê Iraq de û bi awayî federalî, ser ji biryar girot.

No komîteyî kurdistan nê biryaranî xo bido heme gurubanî parlamentoyî Iraq.

Mela Bextiyar vûno ke organo berz ke derheqî destûra newî de biryara peyin bido Parlamentoyî kurdistan o.

Xelle û Kueryek

fikra

İrfan Kaya

Wext verî de şari ma zaf feqir bi. Se ra neway şari ma nûno kueryek û nûno Xilt werdênî. Meyman kamî bibin, ey nûnî xo berdênî dew de kamî ke nûno xelle biwerdên înan de bedelnênî û nûno xelle ardênî daynî meymanî xo.

Perê zi çinêbi zaf çî pê perana nêamenî ruetiş, mal vera mal amenî bedelnayîş.

Yew roj yew dewij şino sukê Pali. O verî yew firin ra viyerenî ra. O ewniyeno ke wext ke firincî firin ra nûno somûn veceno, heme dûman nûnî ra veciyeno. Zerrê dewijî şina nûno germin. O niyetî xo xerepnenî, kueno zerrê firin. Dewij tore xo ra di heb nûnanî kueryek veceno û erzeno serî dezgê firin û serî dezgê ra di heb somûnanî germinan geno, keno tore xo û kueno teber.

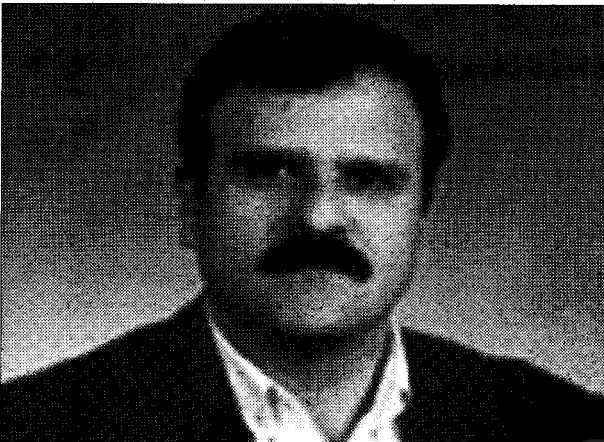
Firincî şaş beno mûnenî. O ey dima şino teber û ey tepşeno, ti ra vûno:

Peranî xo bîdi, hema nûnî bigeri.

Dewij firincî ra vûno:

Ma çerray pere nêdûnî nûn. Zerrê ma nûno xelle biwazo, ma nûnî xo ê kueryek bîni keye naca Zeyn de bedelnênî. Qey şima de bedelkerdiş çin o?

PWD: PKK Hîkmet Fîdan kişt

Gorî eşkirakerdişî PWD (Partiya Welat-parêzên Demokrat ên Kurdistanê) Hikmet Fîdan bi destî PKK ameyo kiştiş.

PWD no eşkirakerdiş de no derheq de iddiyanî xo îna ûna ziwan: „Hikmet Fîdan koordinatî PWD ê tirkîye û kurdistan bi, o çahar roj cuwa ver ame bi kurdistan. Wext ke o kurdistan de bi, Osman Ocalan ey re telefon kerd û va

ke mi Mûrat Karayilande qisêkerd; eger ti DTH de bixebitî semedî to ya qet problem çin a. Labelê ti DTH de nêxebitî semedî to ya hol nêbeno“.

Hancî gorî no eşkirakerdişî PWD Mûrat Karayilan zi Hikmet Fîdan re telefon kerd û o tehdît kerdo.

Hikmet Fîdan 7î temmuzê de mexlayî Diyarbakîr Baxlar de bi destî di kesanî nênas ame kiştiş.

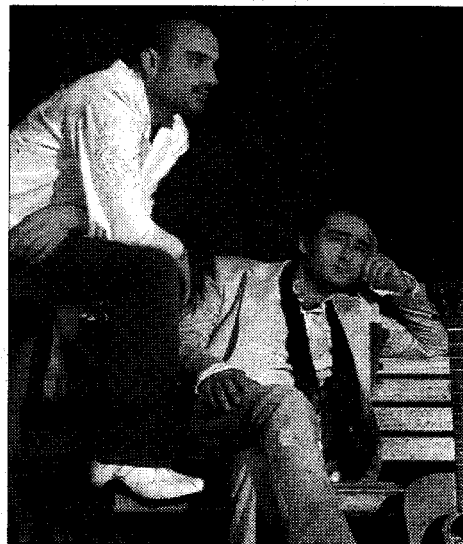
PSK kiştişî Hikmet Fîdan şarmizar kerd

Partiya Sosoyalist a Kurdistan (PSK) bi yew beyana kiştişî mesulî PWD Hikmet Fîdan şarmizar kerd. PSK vûno kiştişî Fîdan kiştişî zafrengî û zafvengî yo.

PSK derheqî kiştişî Hikmet Fîdan de vînayê xo îna eşkira kena: „Metodî kiştişî Hikmet Fîdan cinayeti ke dewleta tirk bi destî qetlikaranî JITEM, kontrgerilla û Hizbullah kerdibî, ûno vîrî insanan. Nê rojanî peyinan beyanî ke Kongra Gel-PKK ke semedî PWD û hêzanî kurdistan ê binan de kerdî vila, raya peroyî de guman peyda kerd ke Hikmet Fîdan bi destî no rexistin ameyo kiştiş“

PSK no qede kiştişî Hikmet Fîdan şarmizar kena û PWD re û keye Fîdan re sereweşîye wazena.

Koma Dodan yew albumî muzîk ê newe vet

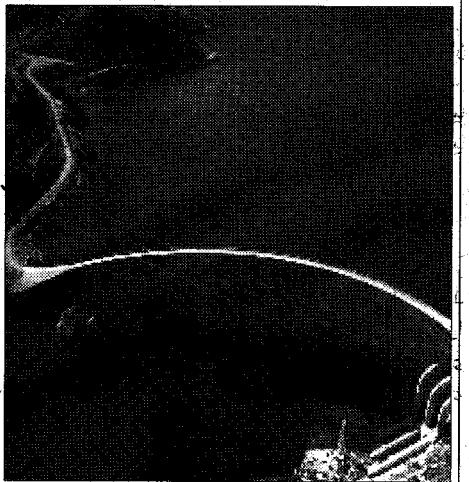
İstanbul - Koma muzîk „Dodan“ yew mude cuwa ver İstanbul de bi nameyî „Bênav“ yew album vet.

Hefte ke viyert koma Dodan yew kombiyayîşî çapamenî de no albumî xo da sinasnayîş. Kombiyayîşî çapamenî de hunermendî sey Nilufer Akbal û Firat Baskale zi hedre bî. Albumî koma Dodan de 10 derî kurmancî û kirdkî estî

Koma Dodan muzîk ke virazeno sey „etnik caz“ name keno. Na koma de di hunermendî bi nameyî Murat û Erkan piya xebityenî. Murad Batman ra û Erkan zi Varto ra yo. İnan namê komê xo yew dewê Serhed ra giroto.

No albûm Dodan produksiyon veto.

Projeyî Bendawî Çeqçeq bi a

PK - Serrê aşmê temmuzê de serekî idareyî Silemaniya Omer Fettah projeyî Bendawî Çeqçeq akard. Merasimê akardîş de konsolosî Siwêd Roksmann, nûneranî dezgeyî Qendil û çend wezîr û idareciyan zi ca girot.

Omer Fettah qisêkerdişî akardîşî no Bendawî de hukmat û dezgeyanî sivîl (NGO) ê Swed re û bi taybetî zi dezgeyî Qendil re spas kerd ke înan semedî awankerdişî kurdistan ardîm kerdo.

Bendawî Çeqçeq dezgeyî Swed Qendil viraştî û no projer re 596 hezar dolar pere ameyo xerckerdiş. No Bendawî awê Serçinar ser ameyo viraştîş û bi awê nê barajî yegayî Kîştukalî yenî awedayîş.

Dezgeyî Qendil xercî no proje kurdistan de zaf projeyî bîn zi viraştî

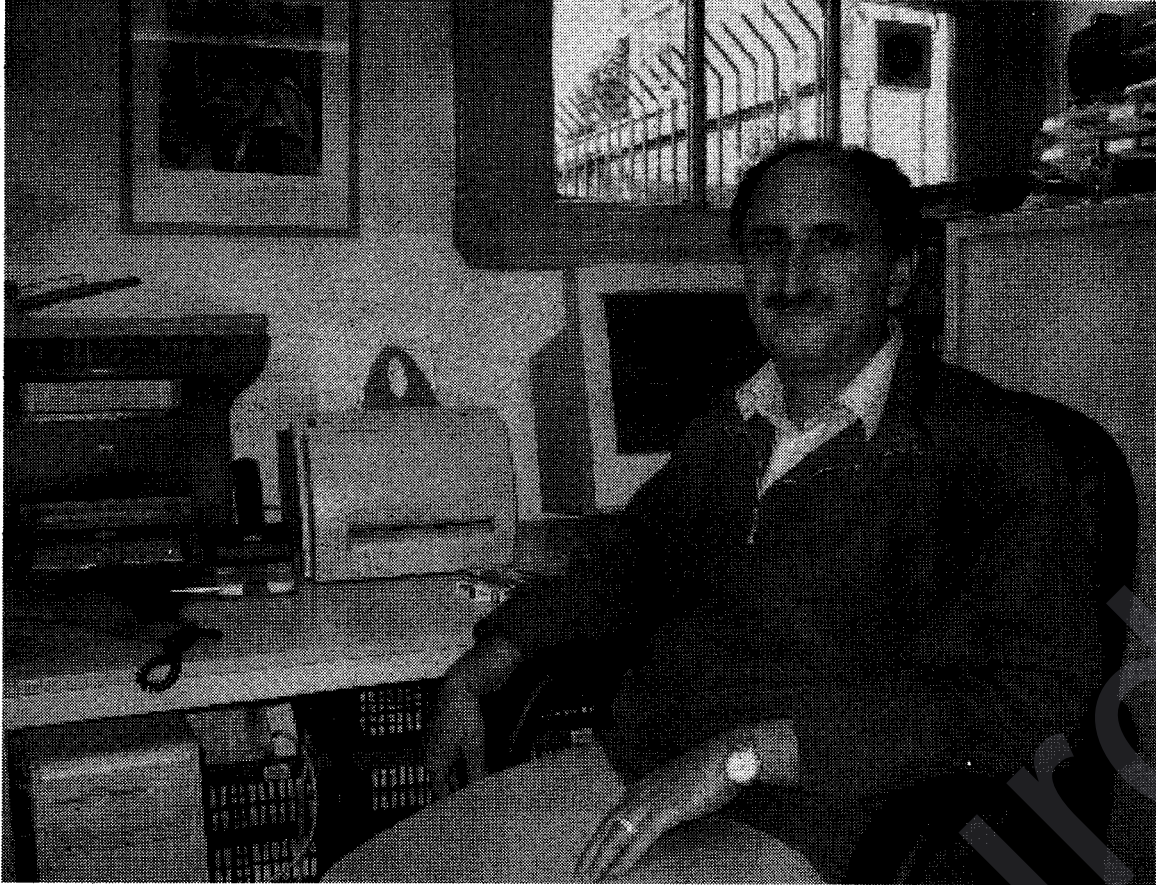
Mahabad de yew xort ame kiştiş di kesî zi bî darbice

Mahabad - 10î temmuz de mexla şoreş ê bajarî kurdistan rojhelat Mahabad de cendirmanî İran yew xorto ke nameyî ey Siwanê Qadiri bi kiştî û di xort zi kerdî darbice.

Gorî agahdariyan Siwan û embazî xo yenî ser de rueniştê bî, cendirmanî dewleta İran gulê kerdî înan serra. Siwan îta de merd û di embazî ey bî darbice.

Hancî gorî agahdariyan Siwan yew xorte ke zaf hîşar bi û 0 bi xebatê xo kotibi çimanî hêzanî dewlet. Sebebî kiştişî Siwan na ya.

سەردار فەتاح ئەمین دەرباری "یانە کوردی میدیا" ئەدوێ

ساسان دەرویش - هۆلەندا - "یانە کوردی میدیا" لە ناوەندی شاری ئەمستردام، پایتەختی هۆلەندا، وەک ریکخراویکی کوردی چالاک و تاپەند بە هەموو پرنسیپەکانی کوردایەتی یەو، لەرۆژی دەست پێکەوه لە ساڵی ١٩٨٩ بۆ خزمەتگوزاری پەناهنەندی کورد لەشاری ئەمستردام دروست بوو. بێ وچان لە خزمەتکردن و پێشکەشی و پێشکەشکردنی کار و چالاکای دانەپراوه، بە درێژای ئەوسالانە چەندین کادری خۆبەخش و سەربازی و ن لەم دەزگایە کاری شەونخوونییان کردووە بێ بەرامبەر، یەکیکی لەو دلسۆزانە، کاک "سەردار فەتاح" ه سەرباری گۆزەرائی تاییەتی خۆی، هەمووکاتەکانی خۆی بۆ خزمەت بەو دەزگایە و پڕۆژەکانی کورد، تەرخانکردووە. بۆیە لەبەر دلسۆزی و لایەتوویی ئەم دیمانه یەمان لەگەڵدا سازکرد و دەرباری یانە کوردی میدیا بۆمان دوا:

پ: پێشەکی خۆم بەکورتی خۆت بناسێتی؟

و: من ناوم "سەردار فەتاح ئەمین" ه لە ١٩٥٧/١٠/٤ لەگەڕەکی "کانی ئاسکان" لە سلێمانی و بەلام لە تەسکەرەدا نوسراوه لە قەلاچوگی چەمچەمال لە دایک بووم، دەروچووی پەیمانگام، یەکم گروگالی نوسینم ساڵی ١٩٧٣ لە تەمەنی ١٦ ساڵی دا لە پڕۆژامی ژین ی مامۆستا "کاکە فەللاح" دا، بڵاوکردۆتەوه. لە ساڵی ١٩٩١ هه یووتمە ئەندامی یەکیی نوسەرائی کورد خۆی راپەرین، لە ساڵی ١٩٩١ هه ئەندامی دەستە دامەزرێنەری کۆمەڵەی کەلەپور و فۆلکلۆری کورد، لە خزمەتی مامۆستایانی بە پێژمە عبدولرەقیب یوسف و خالید دلێر و محەمەدسالح سەعید و سەلام مەنسی و محەمەد حەمە سالح توفیق... هتد لە سەرەتای دامەزراندنی کۆمەڵەی مەتالپاریزی کوردستان لە ساڵی ١٩٩١ دانەندامی دامەزرێنەری دەستە نووسەرائی گۆزایی پەپۆلەئێ مندالان بووم، کە سەر بوو دەزگایە بوو. سێ نامیلکە چاپکراوم ههیه، ساڵی ١٩٩٧ هه نامیلکە لە تەلی فۆلکلۆری کوردی، لە نووسینی نامیلکە یەکی چیرۆک بۆ مندالاندا، لە سوید بەشداریم کردووه. ساڵی ١٩٨٧ هه شێز و مشکە بچکۆلە، ئەچم بۆ شاری شوکردن بۆ نانی گەم خواردن، هۆنراوەی مندالان دوو جار چاپکراوه، ساڵی ١٩٩٩ و ٢٠٠٢ بۆتەوهی رۆشنیری و لە واتی سلێمانی گەتوگۆ و چاوپێکەوتن ساڵی ٢٠٠٢ چاپکراوه.

پ: یانە کوردی میدیا، بۆ ئەمستردام و ئامانج و دروشتان لە خزمەتکردنی کێیایە؟

و: ئەوێ لەبیرم بێت لە ژمارە ١٦ بڵاوکراوەی وەرزی میدیادا سەرپەرشتکاری پێشوری میدیا کاک عیباد عەزت، لە وەلامی پرسیاریکی لەم شێوێهەدا، کە من خۆم بەرە و رووم کردووه، وای وەلام دامەوه: لەپێش دامەزراندنی میدیا دا، ساڵی ١٩٨٩ پێشویستی خەلکی کورد لە هۆلەندا، وای کرد بێر لەوه بکریتهوه، نێوهندیک هەبیت کوردەکانی لە دەور کۆبیتهوه و رێکیان بخت و ئیش و کارەکانیان پڕۆژانە و پێداویستەکانیان، کە بەهۆی زمان نەزاین نەشارەزاییان لە رووی هەلسۆکەوت داب و نەریتی ئەم و لاتە هۆلەندەوه دروست ببوو، راپەرینی. لە دواي کارەساتی کیمیابارانی هەلبەجە و ئەنقال، کوردیکی لە جارێ زیاتر پروویان لە هۆلەندا کرد، زۆر بەشێوان لە ئەمستردام جیگیر بوون و Jonker huis یان دابوونی. ئەوکاتە ١٠٠ تا ١٥٠ کوردیک دەبوون، ئەو تازەهاتووانە پێشویستیان بە رێنمایی و هاریکاریکردن بوو، پێش دامەزراندنی میدیا، برادەرانی پێش تر هەر یەکە لە جیکە خۆیەوه، یارمەتی ئەمان، بەلام پێشویستی یەکان پڕۆژ بە پڕۆژ بەرفراوانتر دەبوو، خەلکی تاکە کەسی نەیدەتوانی فریابکەوێت، هەرچە نە ئەو کاتە مەلبەندی رۆشنیری ئەمستردامیش هەبوو هینشتا

گرفتی لاوهکان گرفتی کۆمەڵە سارا کەرم - ئەمانیا

چەند هەفتەیکە، لەسەر لاپەرەکانی هەفتەنامەی پەیمانی - کورد، مشت و مری گرفتی لاوی کوردە لە هەندەران. هەندیک پێیان وایە کە ئەو گرفتی تەنها تاییەتە بە رەگەزی نێز، چونکە پرنسیپی پیاوسالاری هینشتا لێرەش هەر بۆلەندەستە. هەندیک تر رەگەزی مینیش پەلکێشی ئەو بابەتە دەکەن و کۆمەڵێک ئۆمەتی لە روودا قوت دەکەنەوه. هەندیک ریکەش دەروانە بایەتە کە بە چارێکە یەکی گشتی و هەول دەدەن بە شێوازی "بە شیش بستی و نە کەباب" بابەتە کە چارەسەر بکەن. سەرەتا من لێرەدا دەخوایم ئەو بلیتم کە، کۆک نیم لەگەڵ خاتو "هەتا" کەمال، بەلام لە هەمان کاتیشدا، دژی نیم، لە راستیشدا، لەگەڵ ئەوهی کە ژمارەیکە رەچاوکراو لە لاوانی کورد هاتوونەتە هەندەران، بەلام رۆلێکی ئەوتیان پێناگێرێت، چونکە زۆریەتی زۆریان هۆکاری ئابووری و بۆیوی خێزانی پالی پێوه ناو، نەک مەبەستی تر، بەلام نەگەر پڕوانینە ژیانامەیی زۆریەتی نووسەر و هونەرەند و تەنانتە سیاسەتەدارەکانیش کە بە

چەند هۆیکە جیاواز روویان کردۆتە دەروەدی و لاتەکانیان، ئەوا ژمارەیکە سەرئێش راکێشیان تانیوینانە لە پال پەیدا کردنی نانی بۆیوی شتی بە شتی بگەن و مەبەستی و ئامانجەکانیان گەرەتر و مەزۆتر بکەن. من بێم وایە باروودخی ئابووری ئەمرۆی کوردستان بەرەو باشتەر دەرواوت، ئەو ئاستەنگی جارێ نەماوه، هەر بۆیە ئەو لوانە فشارە سەختەکی جارێان بەسەرەوه نەماوه. هەلبەت، ئاکریت لێرەشدا، نۆکی لەو رۆلە جیاویزانە و نیشتمان پەرورەنەیی ئەو لوانە بکەن لە کاتی باروودخە سەختەکاندا و، چون هەموو خۆشی و سەپارێکی خۆیان بەخشی بەو ساتانەی کە کاریان لە پێتای خێزان و کەس و کاریاندا، دەرکرد، کارکردن لە ئەوروپای، تاییەتەندی خۆی هەیه و ئەوەندە کاریکی ئاسان نییه، بۆیە لێرەدا جاریکی تر دەبی دستخۆشی لەو لوانە بکەن و، کە هەمان کاتدا پێیان بلێن، ئێرە ئەوهی کە نەتواناندا خۆمەتی خێزان و نیشتمانە کشتان بکۆر، چونکە ئەو درووی کە لە ئەوروپاوه رەوانە کوردستان دەکرا، خۆمەتیکی باشی بە باری ئابووری دەکۆرا. بەلام ئایا ناتوانن ئەو قۆلە کە هەلێان مالبووه هەر بەرەوهام بێت بۆ باری دیکە؟ ئەگەر لە من دەپرسن ئەو بوارانە چێن، ئەوا یا بە هەموومان بێر بکەنەوه، چونکە ئەو کاتە ئەوانەیه شتی زۆر جوان و بەسوود پێنیه ئارووه. ■■■

هەمان سیاسەت دەریگرتەوه، بەلام دەبیت بەشێوهی کارکردنە کانسێدرا بچێنەوه. **پ: ئەم یارمەتی برانە، ئەبوه هۆی پەک خستی کار و چالاکیەکانتان؟** و: لە وەلامی پرسیاری پێشوتردا ئامازەم پێدا، کە ئیمە لە سەر پاشەکۆتی سالانی پێشومان چالاکیەکانمان هەر بەرەوهام بووه، سستی یەکی ئەوتۆی پێوهیار نەبووه، رەنگە لە سالانی ئایندەدا ئەگەر کۆمەک نەکرێن، ئیمەش تووشی پەختستی کار و چالاکیەکانمان بین. **پ: تا چەند ناسراون لە دەزگا حکومەتی هۆلەندا و پەپۆلەکانتان لەگەڵ کار بەدەستانی حکومەتی هۆلەندی، تا چ رادەیک سەرکۆتییان تیا بەدەست هاتووه؟** و: رەنگە وەلامی ئەم بۆ لاپەرەیی

و خۆپاراستن و نه خۆشیکان، وەک ئاید و سیستەمی چۆنیی وەرگرتن و یارمەتی بۆ خۆیندن و رەگەزنامە و لە هەمان کاتدا، لە پێشکەشکردنی ئەم زانیاریانە بە هۆی هەفتانە کۆر و کۆبوونەوهی وەرزی و بانکردنی کادری پەسپۆر و تاییەتەند بۆ کێرانی کۆرەکان، سەرباری ئەم چالاکیانە کۆر و کۆبوونەوه و شەوچەرە کوردی و گەشت و سەپران ریکخستن بۆ هەموو گروپەکان و سەردانی ئۆرئوگاکانی پەنابەران، جگە لە کۆری رۆشنیری و ئەدەبی و میژوویی، ئەمانە باسکردنی هەندیک لە چالاکی یەکانی میدیا و سالانە بە گۆرێ نەخشە و پلان پێش سالی نوێ ریک دەخرین و لە کۆتایی سالییدا راپۆرتی چالاکی سالانە ئامادەکریت.

پ: بۆ ئەم هەموو چالاکیانە، چۆن هاوکاری مادییە دەیان دەکەن؟

و: ئابوونەیی سالانە ئەندامان، کەمیک لە باری گرانی دارایی و ئەرکی سەرشارنی میدیا سووک دەکات، کۆمەکی دارایی شارەوانی سوبسیدی سالانە بەگۆرێ چالاکیەکان، کە لەگەڵ پلانی کاری سالانە **Werkplan** دەبیت پێشکەش بکریت، کە کۆری تیچوونی چالاکیەکان و تیکرایی چەرجیەکان بۆ سالانە ریک دەخریت و هەموو سالییک پێش ١٥/١٠ دەبیت پێشکەش شارەوانی بکریت ئەگەر متمانەیان بەناوەرۆکی داواکاری یەکت کرد، بەگۆرێ سیستەمی خۆیان، بریک بۆسالە کە دەبیریتهوه میدیا تا کۆتایی ساڵی ٢٠٠٢ کۆمەکی سالانە خۆی بە ریک و پیک وەرگرتووه، هەموو سالییک پێش داواکردنی کۆمەکی سالی ئایندە، راپۆرتی دارایی کە لەلایەن ژمیریاریکی رەسمی باوه پیکراوهوه دەبیت پێشکەش بکریتهوه، چۆنیی و شێوهی خەرج کردنەکانیشی بە بەلگەوه پێشکەش شارەوانی دەکریت، لە ساڵی ٢٠٠٢ هه سیاسەتی شارەوانی یەکان کۆراون و بەزەحمەت، دەتوانریت وایان لێ بکریت، کۆمەکی ریکخراوەی بیگانەکان بکەن، ئیمە وەک میدیا تا ئەمرۆ توانیومانە، لە سەر داها و پاشەکۆتی چەندسالی پێشوو چالاکیەکانمان بەرەوهام بێت. **پ: لە دواي ئەمانی دیکتاتۆریەتی سەلام، دەزگا بەرپرسەکانی کە هاوکاری مادییە پێشکەش بە ریکخراوەکانی پەناهنەندی کوردی دەکەن، ئەو یارمەتیان یان بری ئایا ئێوهشی گرتەوه؟** و: بەلێ بەگشتی سیاسەتی هۆلەندە بەرانبەر بیگانە و پەناپەر بەتاییەتی کۆرا، ئەوه پێش رووخانی سەدامیش بووه، بیگومان میدیاش

عەزیز، سپروان حەمەزەشید، شێرکۆ رەشید قەلادزەیی، ئاراس کەمال، دکتۆر نزا رەسەن، نەوزاد فەرەج، کاروان عەبدوڵلا، سەردار فەتاح، ئاراس کەرم، ئەزەهر محەمەد و چەندین ناوی تر، ئەمانە تەنها لێژنە ئەمستردام بوون، لێژنە شارەکانی تریش، کەسی ئەندام لێژنە بۆ ئەندام دەبوون بە گۆرێ سالەکان دەکوران ئەوه ژمارەکان زۆرتر دەکات من ناتوانم ناوی هەموویان بێتم مەگەر لیکۆلێنەوه یەکی تاییەتی لە سەر ئامادەبکریت.

پ: دانانی لێژنە سەرپەرشتی، بریاردان لە خۆتانەوه یان بە کۆنفرانس و هەلبۆردن کراوه؟

و: میدیا سالانە ئەگەر دوو کۆبوونەوهی گشتی سەرئاسەری ساز نەکردبیت ئەوا یەک کۆرسی چرو پری کادرائی لە یەکیک لە ناوەندە ناوێرەکانی کۆرس پێدان سازکردووه و هەر لەوێش هەلبۆردنی دەستە نوێی سەرپەرشتی ئەنجام دراوه، لێژنە شارەکان ئەندامەکانیان خۆیان لە ناو خۆیاندا، دەستە سەرپەرشتی هەلبەزێرن و کە پێکدین لە ٥ یان ٥ ئەندام، بە ئۆتۆماتیک دووان لە لێژنە شارەکان ئەندامی لێژنە سەر تاسەرین. تەنها میدیای ئەمستردام فەرمانبەری رەسمی خۆی هەبووه، بەندە لە ساڵی ١٩٩٤ تا ١٩٩٧ بەخۆبەخش کارم کردووه و ئەندامی لێژنە سەرپەرشتی بووم لەگەڵ هاورپم ئاراس کەمال، لە ساڵی ١٩٩٧ هه هەرووکمان وەک فەرمانبەر دامەزراین، ئاراس سەرەتای ساڵی ٢٠٠٠ چوووه سەرکاریکی تر، بەلام بەرەوهام بە خۆبەخش یارمەتیمان دەدا، خاتوو جوان عومەر لە شوینی دامەزرا ئەویش تاشوایتی ٢٠٠٤ بەرەوهام بوو لە کار کردن، پاشان کارەکی گواستەوه بۆ شوینیکی تر، من تا ئێستا تەنها کارمەندم لە میدیا کارەکم و موچەیی مانگانی خۆم وەرەگرم، وەک کار دەبیت هەفتانە ٢٦ کانتۆمێر کار بکەم، بەلام زۆر جار شەوانەیان پڕۆژانی پشوو هەفتە لەگەڵ برادەرانی لێژنە دەمیتهوه چالاکیەکان ریک دەخەین، بە هەق ئەوان سەربازی و فن و بەبێ بەرامبەر خۆبەخشانه کار دەکەن. رییۆرتاژ و راپۆرتی چالاکی یەکان من ئامادەیان دەکەم. **پ: بەگشتی کار و چالاکیان چی بووه؟** و: سەرەتا میدیا بڵاوکراوەی زانیاری بەخشین (معلومات) ی پەخش دەکرد لە شێوهی برۆشورە (نامیلکە) لەبارەیی باج و تەندروستی و سیستەمەکانی ژیان و گۆزەران و بریارەکان دەرباری پەنابەران

فریانه دەکەوت، بۆیە بێر لە دامەزراندنی میدیا کرایه و ه، بێ گومان دروشم و رییازی میدیا پڕۆژ بە رۆژ بە گۆرێ پێشویستی یەکانی کۆمەڵگای کورد گۆراوه. ئێستا میدیا تەنها لە ئەمستردام بەشی نیه، ساڵی ١٩٩٢ له شارەکانی رۆتدراوم و ساڵی ١٩٩٥ له خۆزۆنیکن ساڵی ١٩٩٧ له دیتف و پاشان لە ئۆتۆتخت و لیواری و ئەنیشخەدی و هەنگەل بە گۆرێ زیادیوونی ژماره و فراوانیوونی کۆمەڵگای کورد لە هۆلەندا، کۆرانکاری یەکان پێشویستی کرد، میدیای سەرئاسەریش سالی ٢٠٠٠ وەک پلاتفۆرمیک دروست بکریت، کە ئەنجومەتی ژنان و ئەنجومەتی گەنجانیی لە خۆگرت، پاشان هەول بۆ دروستبوونی میدیا لە تیلبرخ و زوتەرمیریش دراوه، بۆ وەلامی پرسیارەکی بەرزیشت میدیا لە خزمەتی هەموو گروپ و توێژەکانی کورد دایە لە هەموو تەمەنەکانیوه، لە هۆلەندا، ئەو پێشویستی بەرئیمایی و پێشگیری و یارمەتیدانی میدیاییت، هەر لە پیرۆژن و مندال و گەنج و تازەهاتوویان لەمیژ بێت لە هۆلەندا بێت میدیا یارمەتی داون و یارمەتیمان دەدا، رەنگە بپرسیت چۆن؟ ئەویش بە چەندین شێوهی جۆرەبەجۆر، لە وەلامی پرسیاری داهاوتووترا وەلامت دەدەمەوه.

پ: کێن بەرزیایی ئەومێژووه وەک سەربازی و ن لە پێتاهەدا کار دەکەن؟

و: رەنگە ریکخراویکی مەزنی وەک میدیا لە پڕۆژی دامەزراندنیوه تا ئەمرۆ ئەگەر بین بە وێژدانەوه باس لە هەموو ئەو سەربازە نادیارانە بکەین کە لە پشت پەردەوه، لە یەکم رۆژەوه کاریان کردووه، وەک مۆم سووتاون و رووناکیان بۆ دەوربەرەکیان هەبووه، زۆرن رەنگە بە چەند وشەیک لە وەلامی پرسیاریکی وادا غەدر لە هەندیک بکریت ئەگەر نەتوانریت یان من ناوی هەموویان نەزانم، لە تۆمارکردنی یەکم دەستە دامەزرێنەری میدیادا لای داننوس، ئەم ناوانەهاتوون، عیباد عیزەت رەشید، حسین قەرەداغی، بەختیار رەسول سالح، فوئاد عیزەت و کاروان زاھیر حسین و هەر ئەم ه کەسە لە سەر ئەرکی گیرفانی خۆیان وەک وتراوه پارەیی خۆ تۆمارکردنی ریکخراوەکە و دروستکردنی ستاتوسی میدیایان داوه بە داننوس نۆتاریش پاشان لە سالانی ئایندەدا ناوی هەمە جۆری لە مەحزەری کۆبوونەوهکان و بڵاوکراوەکاندا بەرچاو دەکەون، سالار قەرەداغی، ئاراس ئەمین، مەوجود سامان، بەختیار شەمەیی، لەتیف عومەر، ئازاد سۆرائی، عومەر فارس

گلدوزی کلاسی

کاپر ۲۲۱ تا ۴۲۰
له زردی کارگرمنوره لورانه هندی
گر و کرخت توش بیت، نهیت به لورانه
چارهسری بگهیت، هورلنگی بلخوش
کار به رنگاره

کا ۴۲۱ تا ۵۲۰
نرمنده بل پکار ن سانه نهیهدکل هندی
کسی مورنیه رنگت، چورگه لوران به
همان شیره رمشار لکل تورنا تاکن،
تسورسوتیان بهرم باشن دمورات.

لورانه (جمگ) ۵۲۱ تا ۶۲۱
زرت رویت و، گمت ماره، سورهسجام
نوری که چارهسری رنگیت نهیتی و به
تازانی خرت رنگیت، له زوری خوراشیوه،
هست به تاسورنهستی رنگیت.

قرن اول ۶۲۲ تا ۷۲۲
کسنگ من حن به زبانی تر ندکن
و له رنگی خورلورخوره، هورلی نر
کاره دمون، بزرگ پاره لورانه بهم
بزنگانه بیت بگات.

شکل ۷۲۳ تا ۸۲۳
نرمنده بیر له باری نابوریت تاکنوره،
چورگه نوری لای، بهنده خهپاک لای
خرا بهتله، بویه باشن زبانه پلوتج به
تسورسوتیت نهیت و نر کاره لای
خواجه.

نریک ۸۲۳ تا ۹۲۳
نم حال و مورفته تازهی که بوت
رخساره، شکر بیت و به رنگ و بیگی
سوری لورنگیت، لوراسرکرنگیت
گوره له زبانتا بهدست دهعتیت.

تارازو ۹۲۳ تا ۱۰۲۳
تر کسگی زور باشیت، بهلام نر
مورنیهی که بهم و نوری دهگیت،
کارگی خراب دهگته ستر کسپهتیت،
بویه تاگات له خرت بیت لور زوروه.

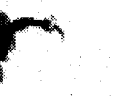
دور پشک ۱۰۲۳ تا ۱۱۲۱
زور دورلی و زبانی بلن نیبه
بهتایهتی تر له مارمهیدا زور شکر لیت
و هست به بیژاری دهگیت، لیلانه نهم
پاره مورنیهیت بهرم چارهسورسوتین
دمورات.

کوران ۱۱۲۲ تا ۱۲۲۱
تاخجان بهم و بی سورنگی
نوارنگاری هیه و، چرن تر لوسزی
نهم و نریت، نهیت تروانش به همان
شیره پلوتج به تر بیمن.

کسک ۱۲۲۲ تا ۱۳۱۹
هناگه نگر له دست بورات، واتای
لهستانی زبان تاخسختیت، نهیت
له زوری رنگره هورل نهیت و،
سورنیهی تازه دست بی بگیت.

سختل ۱۳۰ تا ۲۱۸
باری تابوریت بیوستی به وزبانی
مهیه، چورگه شکروری نوره مهیه ترویشی
گرشی تابورری بیت شکر بهرینه له
زبانتا نهیت.

تهدسگ ۲۱۹ تا ۲۲۰
زبان چند بهم شیرهی نهستی تر
خوش بیت، نورا هر نهیت سورنجام
خرت به لورنگه شکروره و، بریانگی
بهکلاخوره نهیت که کرتای بهم خوره
زبانتا نهیت.

له کوروی سالنی خوشنوسانی نمان: دیالوگی نمانی - کوروی سهارهت به خوشنوسی

پژار کوروی له ریشی " (زوی پکر له راسته، پرژوی شیه لکیشکی خدی لاتینی و کوروی پیشکش به کوروی خوشنوسانی له لمانیا کرد

کاتونمز ۱۰۱۰ سر له بهانی رژی شهمه، کوروی گونگه نهستی کرد به گفتوگورکن لهسر له بهشی دورهی کونگه، پرژومیز "Steven Skaggs" سیپالیکی پیشکش به نامدموران کرد، سهارهت به ستاتیکی پتهکان مور له سهرتای دروستورنی پتهکان و رهسنایلی و، نورویشی پیشکرتی مورنی خوشنوسی و، نورویشی میتاره لهسر جوری پتهکان و، تاسی پیشکرتن و لایلی هست و نهستیگانی مورنمند له کاتی نامانمکن و نورسینی کورپتهکان، مورهما جیارایهک له بیوان پیشکرتی کورپتهکان و، تیکلیبون و، خوشنوسینی له بوزای تابلوسازلیا و، دروستورنی جوزه هارمزلیایهک له بیوان خعت و رنگ، وک تابلوی شپوهکاری چورگه مورنیهی موروات مورنی خوشنوسین و مور به لاتینهکی موروات بهرم "مورنی دارشتن" و، نزلین، پاشان جیار له بایهتانه پیشانگایهک سازکا بر کرملیک خوشنوس و پرژومیز "Skaggs" پیش تابلوکانی شکرمنوره وک ستاتیکا و لایله درونیهی کان، نوروون کونگه که تا کاتونمز "ی" ئوروی خایند و، به خوشنالیوره پکنر تاسین و، تالکوری بیروبادور کرا و، تاجا کونگه، کورتای به کارماتی هیتا. ■■■

کورتای میبیا ش ۱۷۸ ژمارهی لی بلورکارپوه، لقی میبیا ی روزنارام تاپیشابه بهردموم زبانی له ۱۷۰۰ژمارهی بهخشمایی بیوزای مانگانی بلورکرتوه به ۱۷۱۹پاره، که کاک هیرا سورهمگ سهرهپرشنی دهگات، له سان ۲۰۰۰ژوره میبیا نهستی نام روزنارام و نهخشدهی تا نهسال خویشگای فیژورنی زمانی کوروی بهردموم بوره، له سالی تاپندهشوره میبیا ی زیلخت بهیازنی کورنیهی بزلیکی خویشنی بهیت میبیا ئورشیف وکلیخاناسکی تارامیک دولهمنی هیه وچنهین خویشکاری، کور ووزلندی وک سهچاره سوریدان بر خویشکیان لی وهرگرتوه، تا نیستا چگه لو نیملیک زبانی بهخشمایتش، چند کتیکی باشی له سهرهکاری جزی چاپ و بلورکرتوه وک وچورگی هلهبچه ئوژی مه ۱۹۹۲ نورسینی نهاناربار عورمهعیانهت، جیوسایدی گلی کور له به روشنایی یاسانارهی ئیورهواتان ۱۹۷۸ نورسینی دمارف عومر گول، چند نامههک له زبانی فاشیگانوره ۱۹۹۴ کتالوکی مورنمند و نهی رهمول و چند وتاریک ۲۰۰۲. ■■■

دوانی کورنیهی نمانی، چالاکیهکانی سالنی پار و، پلانی سالی نوری و، زاپرتیکی نارایش پیشکش کرا و، قسه لهسرکرا. پاشان یاس هاته سر بیروچورون مورنیهی که چی بکرت تا مورنی خوشنوسی بهرم پیش بورات و، کورپتهکان نهتایلیت شویثی مور مورنه بکرتوه. له همان کاتنا بیوان مور مورنه پتر له بهر چاری خجاک بیت، بهتایهتی له کاتیگما مورنی خوشنوسی له تلمانی روهو لیزی موروات نهکتر بهوارد بکرت له گل ولاتی وک، بهریتایا، نهویکا، مورلندا، مور له کاتهدشا، مورنمند "باز"، پرژوهیکی پیشکش به نهستی کارگری کونگه که کرد که بریتی بود له دیالوگی کوروی نمانی"، له بوزای مورنی خوشنوسی بر تپه لکیشکرتی ختی لاتینی و کورنی زبانی بهرم پیشکرتی مور مورنه و، پیشانگایهک له کورستان بکرتوه. نوروون به خوشنالیوره هارلستی خزیان دهبردی و نم پرژوییه خرایه تار کار و پلانی کونگه، له همان کاتیگما، نارایان له پژار کورنیم کرد، سیپالریک دورباری مورنی خوشنوسی و، میپالریک دورباری ناماده کورنی کاتن و و بایهتانی پوهندار بهم مورنوره و، سهرباری نوری که نامدموران نارایان له "بژار کرد که، تابلویکی جزی پیشکش

رنگه له موروا نیمه بیوستمان بوان پرسیاره، بر خومان نهستی وهلامی بیهنیهوه میبیا چند لای کور تاسراوه، بین گهانی لای نام وهنگا ورکخواره مورنیهی بکان زبانی تاسراوه، پرس و راوراوپژومان بی دهگن له زوربواردا، بر نمونه میبیا نهستانی ریخناروی خوری بهانهمنگان VON ه اسلامی سورماتلی دوست یونیندا، بهکان تیگرتی برادرانی لیزی میبیا زمانی کوریش وک زمانهکانی تر له ودرگرتی وزارتی نادا بر نهشته قوی بهنامیهوه کوردهکان، بیورمسی ناستیا، له کورپتهکانی پرلهمان و ننجومنی شارهتایهکان سهارهت به پناهمنده و بیگانهکان، ههسپه وک ریخنارویکی کور کاری کوروه.

پ: تاپا ترویشی تانه خورتان به دور بگن کارنارهی له سر پک ترویشی کورده مورنیهی له موروه؟

و: بیگانهکان شیری ناوخ برینگی قوی کردته دلی همومورکرت، دهتوانم، بلیم ئو چالهی کورده کوردهتی دلی باوک وادکی کورده، له چالی جهرکی بیرتین قول تره، نهیت به همومومان هورل بر ساریژ بورنی بیدین، کارکردنی زور ولی برانهوی نهرماندی نهستی.

پ: پهرترویشی ریخنارویکی مورنیهی و کورنیهی و پریشیسیکانی مورلندا، مورلاند ناروه، نهومتهی من لسانی ۱۹۹۴ژوره ناشانی میبیا بوروم وکاری تیقادگم، تا نمرز کورنیهی جیزنی یان چالاکیهکی جیزنی بهتازی میبیاوه نکراره، جیزبه کورنیهکان ههیه کانی کریتیه ومیلهنندی خزیان ههیه کانی تاپهتسندیان بر کار و پارهکانی جیز ترخان کوروه، نمان بیوستیان به تیپهیه، خزیان لی نریک بکنوره.

رنگه له موروا نیمه بیوستمان بوان پرسیاره، بر خومان نهستی وهلامی بیهنیهوه میبیا چند لای کور تاسراوه، بین گهانی لای نام وهنگا ورکخواره مورنیهی بکان زبانی تاسراوه، پرس و راوراوپژومان بی دهگن له زوربواردا، بر نمونه میبیا نهستانی ریخناروی خوری بهانهمنگان VON ه اسلامی سورماتلی دوست یونیندا، بهکان تیگرتی برادرانی لیزی میبیا زمانی کوریش وک زمانهکانی تر له ودرگرتی وزارتی نادا بر نهشته قوی بهنامیهوه کوردهکان، بیورمسی ناستیا، له کورپتهکانی پرلهمان و ننجومنی شارهتایهکان سهارهت به پناهمنده و بیگانهکان، ههسپه وک ریخنارویکی کور کاری کوروه.

پ: تاپا ترویشی تانه خورتان به دور بگن کارنارهی له سر پک ترویشی کورده مورنیهی له موروه؟

و: بیگانهکان شیری ناوخ برینگی قوی کردته دلی همومورکرت، دهتوانم، بلیم ئو چالهی کورده کوردهتی دلی باوک وادکی کورده، له چالی جهرکی بیرتین قول تره، نهیت به همومومان هورل بر ساریژ بورنی بیدین، کارکردنی زور ولی برانهوی نهرماندی نهستی.

پ: پهرترویشی ریخنارویکی مورنیهی و کورنیهی و پریشیسیکانی مورلندا، مورلاند ناروه، نهومتهی من لسانی ۱۹۹۴ژوره ناشانی میبیا بوروم وکاری تیقادگم، تا نمرز کورنیهی جیزنی یان چالاکیهکی جیزنی بهتازی میبیاوه نکراره، جیزبه کورنیهکان ههیه کانی کریتیه ومیلهنندی خزیان ههیه کانی تاپهتسندیان بر کار و پارهکانی جیز ترخان کوروه، نمان بیوستیان به تیپهیه، خزیان لی نریک بکنوره.

که روک و یه که لویستی بورگانی

هاوی ژنگنه - ئامانیا

که روک شاریکی برینداره و، شاریکی خۆراکه بهرامبەر به هموو رووداوکانی میژوو. ئەم شاره دەلای کۆچی کورد، بە دەست دوژمنانی سەردەمەوه، هەمیشە ویستراوه دەسکاری بکری، بە تاییبەت بە دەستی رژیمی دیکتاتۆری سەدام و، هەموو جۆره پیاوێکی سەدام. بەلام ئەم کۆچ، هەمیشە خۆی راگرتوو و، بەرگری له خۆی خۆی و ناوهرۆکی کوردایەتی ئەم شاره کردوو. ئیستاش ناوهرۆی ئەم شاره بەجۆشی و، کە ی بێ به بورگانیک و بتهقیتهوه و، وەرچەرخانیک له میژوودا دروست بکات و، رۆشنایی بۆ نوورترین گوندی کوردستان بهیشتە کایهوه. شاری که روک، یه کێکه له کۆنترین سامانهکانی شارستانییهتی کولتوری کورد، سەدان بهلگه و نیشانهی لولیهکان و گوتیهکان خۆیان شاهیدی ئەوەن. قەلای که روک خۆی، نیشانهیهکی شارستانییهتی میترای و زەردەشتیهکانه. که له سەردەمی ساسانییهکاندا، ئایینی زەردەشتی، ئایینی رەسمی بووه له شاری که روکدا. خۆی میلهتی کورد و، بوونی دیززەمانی باباگورگور، پیوستی به هیچ جۆره گفتوگۆیهک له سەر کوردستانییهتی شاری که روک ناکات! ئەگەرچی دەسهلاتی کوردی ئامادهیی گفتوگۆی دەربری، بەلام ئەوهش سنووری ههیه و، سنوورەکانی ئەم گفتوگۆیانە به بارودۆخهوه بهستراون. بارودۆخهکانیش به زەمان و ههلهوه، بهستراون. رووداوکانی رۆژگار هەمیشە چه مسهریکی سەرەکیه له بریاره گۆرانکار سازهکاندا! زۆریه سیاسهتەمدارهکانمان تا ئیستا، خۆیان له خۆناچوونهوهی رووداو و بریارهکاندا، دوورهپهڕیز دهکرن و، نهبووه به کولتوریک کهم و کورپهکانمان و شتهباشهکانمان بۆ میلهت بخهینهروو. چەند رووپهڕیکی میژوویی به کورتی ههلهدهینهوه و، دهگهڕینهوه بۆ ئەو کاتهی رژی می عیراق رووخا و شاری

که روک به تهواری ئازادکرا، هەرچی سیخوڕ و ئەمن و ئیستیخباراته کۆنهکانی وهفقی سامهپائی و، عەرهبه هاوردەکان، شاری که روکیان بهجیهیشت. بەلام ئەم ئازادییەمان لە دەست دا، لەبەر چەند هۆیهک و، یه کێکه لهو هۆیانەش خۆمان بووین. چونکه ریکهوتنیک له نیوان هیزه سیاسییهکانی کوردا ههبوو، ئەو ریکهوتنه لهبەر بهرزهوهندی حزبایهتی پشتگۆی لیکرا و، بۆ میلهتی کورد زیان بهخش بوو. له دواي ئەوانه، کارکردن بۆ دانانی یاسای بهریوهبردنی کاتی و، ههلبژاردنی کۆمیتهیهک بۆ دانانی ئەو یاسایه، که دکتۆر فوئاد مەسوم سەرۆکی بوو، گهیشته ئەنجامی دانانی یاسای ٥٨. ئەم یاسایهش له خۆی خۆیدا گهورهترین ههلهبوو، چونکه ئەم بریاره شاری که روک له رووی کوردستانی بوونی دهخاته ژێر سیارهوه. ئەمهش دهگهڕێتهوه بۆ نهبوونی کهسایهتییهکی چاونهترس و لێهاتوو و بویز لهو کۆمیتهدا، ئەگەرچی سەرۆکی کۆمیتهکهش کورد بوو. ئیمزاکردنی ئەو بریاره له لایەن سەرکردایهتی کوردەوه ئەوهش خۆی بۆ خۆی نهدهبوو بکرایه دهیانزانی ناتاووه بەلام ئیمزایانکرد. دوا ههلی ههلبژاردنی سەرئاسهری عیراقي فیدرالی و پارێزگاکان هاته پێشهوه. ئەوهبوو له سەرهدادا ویسترا ئەو ههله، سوودی لێ وەرگری بهوهی تاكو مهسهلهی که روک یهک لانهبیتهوه، میلهتی کورد بهشداری ههلبژاردن ناکات. هەر وهکو چۆن ههندی له سیاسهتەمداران، زۆر به ئاشکرا وتیان، وهک "دکتۆر محەمد ئیحسان، وهزیری مافی مرۆف"، با بهشداری نهکین چونکه دهتوانین ئەمرۆ باشترین فشار بخهینه کار. بەلام بهداخهوه دواي ئەوهی "بهريزان مام جهلال و، کاک نیچیرفان بارزانی"، چوون بۆ بغداد و هاتتەوه و، رازی بوون. که وترا سەبارەت به مهسهلهی که روک، ههموو شتیك چارهسەرکرا. کهچی وانهبوو. تهنانهت خهلكی دوزخورماتو و گهري و کهلار و چهچهمالی شاری که روک، بزیان نهبوو له ههلبژاردنی پارێزگاکان، بهشداری ههلبژاردنی شارهکهی خۆیان بکن. ئەم ئارهوابیه، له لایەن کۆمەڵی رۆشنیری کوردەوه له ئەوروپا، گهینهدرایه بهردەم لێپرسراوانی UNO. که دهنگی ئەو خهلكه دابراوانه، دهنگی خهلكی شاری که روک و، به پیتی یاسای سەدامی دیکتاتۆر لایراون. خۆش بهختانه کورد یهک لیستی ههبوو، کوردیکش بوو به سەرۆکی دهولەت. وهکو کاری تەنقیزی و کردی، خولهک له دواي خولهک، رۆژ له دواي رۆژ و، چەندین مانگ به سهریدا تێپهري هەر پشتگۆی خرا. له مانگی رابردوو، ئەوهبوو پهڕهمانی و، سەرۆکی ههریمی کوردستانی کاک مەسعود بارزانی ههلبژێردرا. ئەمه سەرکهوتنیکي گهورهبوو، بۆ یهکخستنی یهک ههلوئستی میلهت و سەرکردایهتی کورد. به هیوای سەرکهوتنیکي تر، که ئیدارهکانیش یهک بخهینهوه. ئەوهبوو بهرێز جەغەری له سەرهدای سویندخواردهکاندا، لهگهڵ خهلكی

عیراق و کوردستاندا درۆی کرد و، سویندەکهی به راستی نهخوارد. بەلام یهک ههلوئستی کورد و سەرکردایهتی پیتی دووباره کردوه. پاشان بۆ مهراسیمی پهڕهمانی کوردستان ئامادهههبوو، هەر به ههمان شیوهش بۆ مهراسیمی ههلبژاردن و سویندخواردنی سەرۆکی ههریمی کوردستان ئاماده نهبوو. نارهزایی خهزینی بۆ سویندخواردنهکه دهربریبوو. سەردانی جەغەری بۆ تورکیا و، ریکهوتنی لهگهڵ تورکیا، نیازهکانی هیلی سیاسی جەغەری زیاتر ئاشکرا دهکات و، به پیتی چاوپێکەوتنه تەلهفیزینیهکان، دهپهویت جیههچیکردنی یاسای ٥٨، زیاتر دوابخات و، نکولی له کوردستانی بوونی شاری که روک بکات. تا ئیستا هیچ ههنگاوێک نهزاروه بۆ کهمترین شت ئەوهش ٥٨. چونکه له رەشنووسی دهستوردا تا ٨/١٥، دهپی سنووری ههریمی کوردستان دیاری بکریت. بۆیه بهرێز جەغەری به هیچ شیوهیهک پابهندی یاسای بهریوهبردنی کاتی نییه و، پابهندی ریکهوتنی نیوان لیستی کورد و لیستی شیعهش نییه و، پابهندی یاساش نییه! ئەمرۆ چەند مەترسییهک له ئارادایه که به کورتی بریتین له:

- ١- تورکیا له ریکهی ساتهلایتی تاییهتی تورکمان، که بۆیانی داناه، باسی ئەوه دهکەن که ئەمرۆ PKK له شاری که روکمان... ههتد و، هزری خهلك بۆ پلانیک ئامادههکات. تورکیا سەبارەت بهم مهسهلهیه لهگهڵ ئەمریکادا له گفتوگۆدايه.
- ٢- ئەمریکا خهزینی له هیلاکبوونیکدايه بهرامبەر به نارهزایی گهلهکهی که زیاتر له ٢٠٠٠ سەربازی ئەمریکی له دواي رووخانی سەدامهوه کوژراون. ئەمه و زۆر وردهکاری تر، دهری دهخن که ئەمرۆ ههلی یهک ههلوئستی بورگانی ههیه، ههموو کوردیکی نهک تهنه کوردستانی عیراق، بهلکو هەر چوار پارچهکهی کوردستان، پالېشتی دهکەن. هەر وهک چۆن له پیش شەری عیراق، که ئەمریکا ویستی سوپای تورکیا له کوردستانهوه بهیشتە ناوهرۆ، ئەوهبوو بهرێز مەسعود بارزانی دهربری ههلوئستی ههموو خهلكی کورد بوو و، وتی که نابێ سوپای تورکیا بپته کوردستان. ئەم ههلوئسته سیاسهتی سەربازی ئەمریکای گۆری. دهرنجام رافهکاریکی تاییهتی پنتاگۆن له چاوپێکەوتنیکي تەلهفیزینیدا، پرسیاریان لیکرد که ئیوه ویستان لهگهڵ سوپای تورکیا له کوردستانهوه هیزش بهرن، هۆی چیبوو ئەو سیاسهتەتان گۆری؟ له وهلامدا وتی ئیمه بۆمان دهرکوت که میلهتی کورد و سەرکردایهتییهکهی لهسەر ئەوه سوورن که نابیت سوپای تورکیامان لهگهڵدا بچیته ناو خاکی کوردستان و، ئەوهش بووه هۆی کۆرینی سیاسهتەکهمان. ئەمرۆش ههلی ئەوه هاتۆته کایهوه که میلهتی کورد له ناو خۆیاندا بهرامبەر کێشهی که روک و، ناوچه ئازادکراوهکانی تر یهک دهنگ و یهک ههلوئست بن. سەرکۆماری عیراق کورده و، میلهتی

کورد چاوهڕوانی ئەوهی لێ دهکات، که رۆلی خۆی بۆ کوردستان دهربخات، چونکه ئەمهش ههلیکه و بهسەر دهچیت. ههتووکهش خۆش بهختانه، پارتە کوردییەکان له ناو خۆیاندا یهکگرتوون و، سەرۆکی ههریمی کوردستان کاک مەسعود بارزانییه و، وازیاتر له ده ساله وا یهکگرتوو نهبووین و، بۆ یهکەم جار له میژوودا سەرۆکیکی ههریم ههیه. بهمهش بهرپرسیاریشی له بهرامبەر خهلكی کوردستان و کێشهی که روکدا ههیه. کوردستان ئەمرۆ خاوهنی پهڕهمان و حکومهت و لێهاتوو و، خاوهنی که لێکه خاوهنی ئەکادیمیای سەربازی خۆیهتی و، خاوهنی که لێکه که له هەر چوار پارچهی کوردستان بۆ پشتگیری کردن له کێشهی که روک، یهک ههلوئستن. ئیستا کاتی ئەوه هاتوووه که ههلوئستی ئەو گهله بهیشتیته زمان له ریکهوتنی یهک ههلوئستی سەرکردایهتی کورد و، بپته ههلوئستیکی جوامیرانهی میژوویی. ئەوهش بۆ جیههچیکردنی یاسای ٥٨، کاتیکي دیاریکراو بۆ دەست پیکردنی دانری و، یهکەم خاڵ، لایرینی یاساکی رژی می بهعس بێ، واته گهڕانهوهی قەزاکانی دابراو له شاری که روک، بۆ باوهشی که روک. ئەگینا وشەي دهپی بکری و ههمیشه دهلێن دهپی... دهپی... دهپی و، ٢٤ مانگ هەر دهوتری دهپیته. ئەمجاره بکری ئیمه دهپی بیکهین، کینه ئەو کهسهی ئەم ههلوئستهی گهلی کورد بهیشتیته زمان! رۆژی هاتوووه، ئەمرۆ کوردستان له رووی سیاسی و، سەربازی و، دەرگاکانی ئاسایشهوه بههیزتره له حکومهتی جەغەری، بۆیه لهم لایانهوه سەرکهوتن بهلای میلهتی کوردەوه دهسکێتهوه. له لایهکی تریشهوه، مهسهلهی ئەمریکا بێ ئەوهی ئەمرۆ چاودیری گۆرانکارییهکانی ناو خۆی کۆمهلهگی ئەمریکا بیت و، دهزانی گهلی ئەمریکا و، ناو خۆی سەربازی ئەمریکا نارهزاییهک له ئارادایه، بۆیه ئەمرۆ ئەمریکا له چەند مانگدا شەری کورد و، دهیان ناکۆکی لهگهڵ خهلكی ناهینیتە ئاراه و، دۆستایهتی کوردی ئەمرۆ بێ باشتەر، چ له رووی ئابووری، یان ئایینی، یان ئاسایشهوه. لهسەر رۆشنایی چەندین لیکدانهوهی تر، ئەمرۆ باشترین ههله بۆ ئەو ههلوئسته بورگانیه، که وەرچەرخانیک له میژووی کوردستاندا دروست بکات و، بهم ههلوئسته شاری که روک له ناو دهستوردا خۆی له ناو ههریمی کوردستاندا جیگیردهکات و، بهم شیوهیه دهچهسپێ. چونکه کوردستان بێ که روک نازی و که روکیش بێ کوردستان نازی، کات دهروات، ئەمرۆ دهپی به رابردوو، سهپینیش دهپیته به ئەمرۆ و، میژووی ئەمرۆش دهنوسرپتهوه. ■■■

تێبینی: ئەم نووسینه، لهسەر رۆشنایی ئەو چاوپێکەوتنه بهنرخهبوو که لهگهڵ کاک "حەسب رۆژبهیانی" له ههفتهنامهی پهيامی کوردا بلاوکرایهوه.

کوردستان بێ که روک نازی و که روکیش بێ کوردستان نازی

پهيامی کورد ئامادهی بلاوکردنهوهی ریکلامهی بازرگانی و بروسکهی پیروژبایی و پرسهنامهیه بهنرخیکی گونجاو

درا مانووسانی جیهان

مه‌دی مێر. یاف

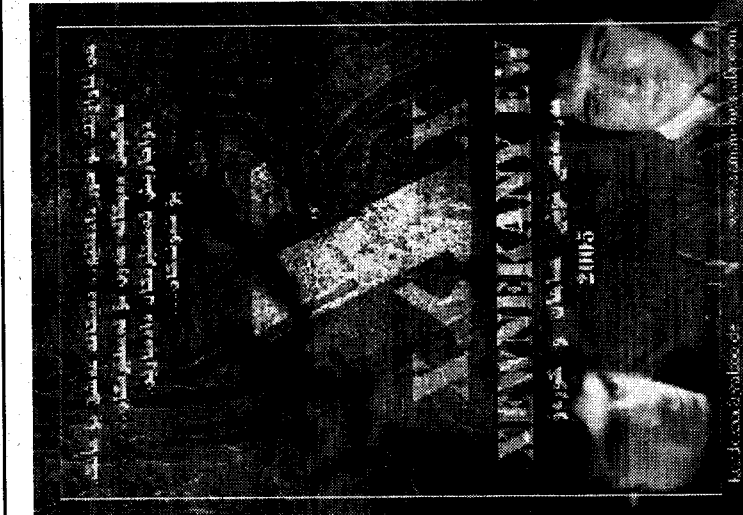
ژان گیرۆدو Jean Giraudoz

درا مانووسا بەناوبانگی فرەنسی ژان گیرۆدو له بیست و نۆی مانگی ئۆکتۆبەری ١٨٨٢دا، له ناوچهی بلاك له نایك بووه. ژان گیرۆدو، خوێندنی سەرمانی له هه‌مان ناوچه تەواو ده‌كات. له تەمەنی یازده ساڵیدا، له‌كرا برا گه‌وره‌كی له قوتابخانه‌ی ناوه‌ندی شانۆدرو، دەست به‌ خوێندن ده‌كات. له‌ كاتێكو، تا تەمەنی بیست و سی ساڵی دوور له‌ كەس و کاری نەدۆیت. ژان گیرۆدو، له‌ خوێندندا زۆر زێرەك دەیت، له‌ دوا ساڵی خوێنی ناوه‌ندییدا، له‌ قوتابخانه‌ی "كۆمەڵای ئۆژك شاری پارێس، ده‌خوێنیت و له‌ ساڵی ١٨٩٠، خەلات له‌ زمانێ فرەنسییدا و خەلاتی بە‌ری ئه‌و قوتابخانه‌یه‌، وه‌ر ده‌گه‌یت باش ته‌واو كراونی خوێندنی ناوه‌ندی، خزمەتی سەرپاوی ته‌واو ده‌كات. له‌ ساڵی ١٩٠٤دا، له‌ بەشی ته‌ده‌بیات له‌ زانكۆی "سوربۆن"، وه‌ر ده‌گه‌یت. له‌ ساڵی دواییدا، دەست به‌ خوێندنی فەلسەفەیی یۆنانی و ته‌ده‌بیاتی ئەمانی ده‌كات. باش ته‌واو كراونی خوێندن سەفەر بۆ ئەلبانیا ده‌كات و بۆ ماوه‌یه‌ك له‌ شاری "بیونج" سەرگه‌رمی خوێندن دەیت. پاشان سەفەریكی چەند مانگی بۆ ئیتالیا ده‌كات و له‌ ساڵی ١٩٠٦دا، بۆ فرەنسا ده‌گه‌یت. له‌ هه‌مان ساڵدا، دەست به‌ پلار كراوه‌ی لاپه‌ركانی كتێبی (شاره‌نشینێكان) له‌ كۆژاوه‌كانی پارێسدا ده‌كات. له‌ ساڵی ١٩٠٧دا، وەك مامۆستا میوانی زمانێ فرەنسی بۆ زانكۆی "فازان" له‌ ئەمریكا، سەفەری ده‌كات. له‌ به‌جاری هه‌مان ساڵدا، بۆ فرەنسا ده‌گه‌یت. و له‌ كۆژاوه‌ی "پاریسی" یارێ چڕۆكه‌كانی به‌ نایێ چڕۆكه‌كانی به‌ناییه‌ك "پلارۆكه‌كانه‌وه" له‌ ساڵی ١٩١٠دا، بێمبته‌ یارییه‌وه‌ی كۆمیسۆل له‌ وه‌زاره‌تی شوومی رومانی "سینۆنی هه‌ستیار" ده‌سوونیت. له‌ كاتی شەری پاشان به‌ره‌ی "ماری" ده‌گه‌یت. دوو جار له‌ شه‌ریا بریندار ده‌یت و پاشان بۆ شاری پارێس ده‌گه‌یت. و له‌ به‌رمانی شەری بێر له‌ نووسینی شانۆنامه‌ی "جنگی ترواله‌ زووانانه‌وه" ده‌كات. و له‌ ساڵی ١٩١٦دا، بۆ جیه‌ن‌جیگه‌رمی كاروباری وڵات، سەفەر بۆ وڵاتی پورتوگال ده‌كات. له‌ ساڵی ١٩٢٦دا، ژان ده‌خوێنیت و له‌ هارنارده‌ سەفەر ده‌كات. له‌ ساڵی ١٩٢٦دا، ژان ده‌خوێنیت و له‌ ساڵی ١٩٢٤دا، بێمبته‌ بالۆزی فرەنسی له‌ شاری پاریس، له‌ ساڵی ١٩٥٧دا، بۆ فۆرکیا سەفەر ده‌كات و تا ساڵی ١٩٢٤، له‌وێ به‌ نازاسی و هه‌نجی ده‌ژی و چەند شانۆنامه‌یه‌ك ده‌سوونیت. وەك شانۆنامه‌ی "زێگه‌ید".

كاتێك كه‌ زێرۆ بالۆزی فرەنسا بێمبته‌ له‌ ئەلبانیا، هه‌رلێكی زۆر ده‌دات شه‌ر له‌ نێوان دوو وڵاتی براوسیدا، واته‌ فرەنسا و ئەلبانیا، رووبه‌ناوات، به‌ناوچه‌ كۆشه‌كه‌ی به‌ هه‌ر ده‌جیت. له‌ ساڵی ١٩٤١دا، كه‌ ئەلبانیاكان شاری پارێس باگه‌ر ده‌كێ، زێرۆ ده‌خوێنیت. له‌و رۆژه‌ سه‌ختانه‌دا، شانۆنامه‌ی "سوهدوم و گوهور" ده‌سوونیت و له‌سه‌ر شانۆ نمایش ده‌گه‌یت. ناخشانی زێرۆ به‌ ئه‌كته‌ر و رۆژنامه‌ری ده‌هه‌تری به‌ناویك فرەنسی گه‌رمی زێرۆدو، "كاره‌گه‌رمیكی زۆری له‌ به‌ره‌مه‌كانی ده‌یت و زۆری شانۆنامه‌كانی زێرۆدو به‌ شیوه‌یه‌كی هه‌ره‌ری به‌رز ده‌خه‌ت سەر شانۆ. ئه‌وه‌ی شایه‌نی باسه‌، كه‌ زۆریه‌ی برمانیكی زێرۆدو بێمبته‌ له‌ رووباری مێژوویی و ته‌ده‌باته‌كانه‌وه‌ وه‌ر ده‌گه‌یت. زێرۆدو له‌ ماوه‌ی زیانییدا، ٣٧ شانۆنامه‌ و رومان ده‌سوونیت. له‌ ماوه‌ی شانۆیه‌ ساڵی ژیانی دوور له‌ فرەنسا، یازده‌ شانۆنامه‌ی به‌ پێز و چوار شانۆنامه‌ی یه‌ك یاره‌ ده‌سوونیت له‌ واته‌:

١. شانۆنامه‌ی "ئامفی قه‌ریب"
٢. شانۆنامه‌ی "گه‌تێر موز"
٣. شانۆنامه‌ی "ئوور كه‌ی به‌مبته‌ ته‌ماتو"
٤. شانۆنامه‌ی "لێك و به‌ر كاكان"
٥. شانۆنامه‌ی "گۆرانی كۆرییه‌كان"
٦. شانۆنامه‌ی "ئه‌كته‌ر"
٧. شانۆنامه‌ی "پاریس ناگه‌رناكه‌یت"
٨. شانۆنامه‌ی "پاریس ناگه‌رناكه‌یت"

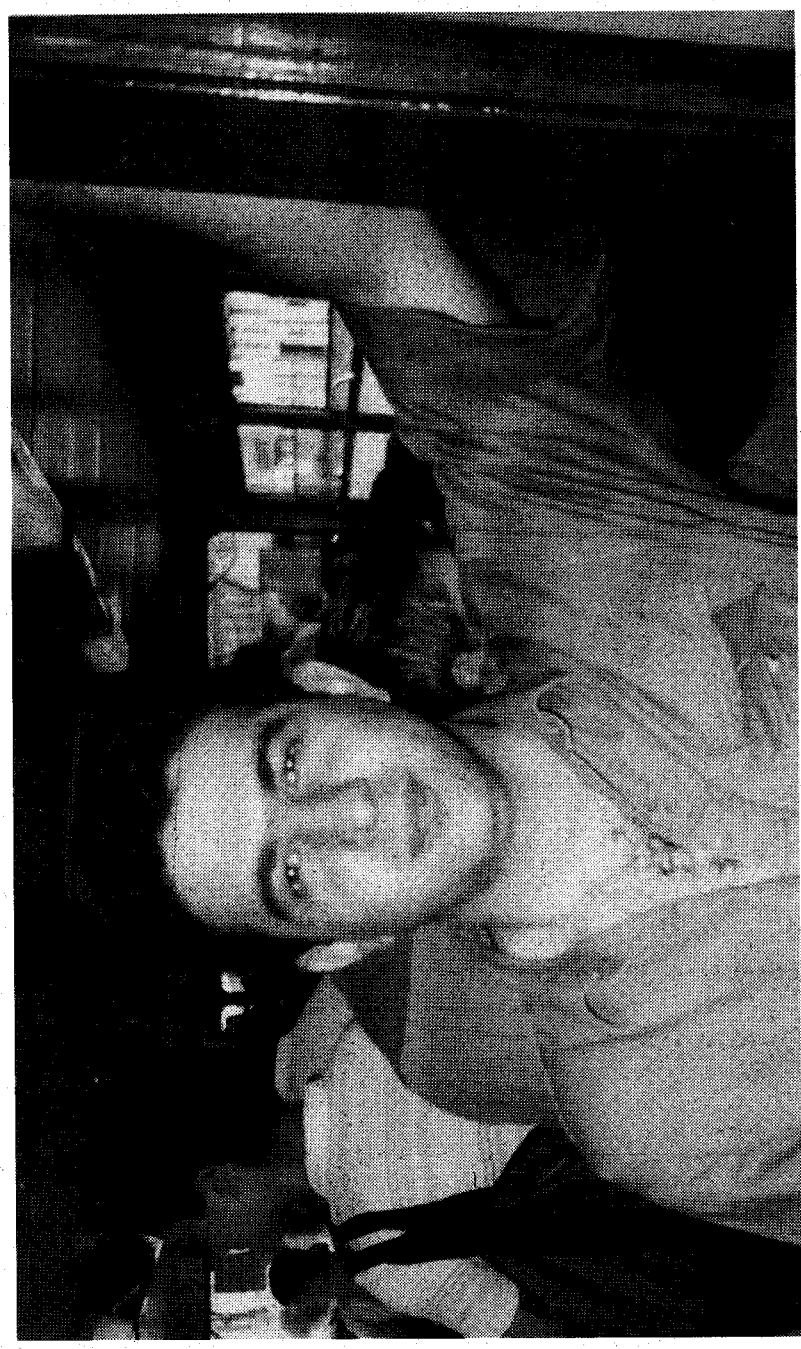
ژان زێرۆدو بێمبته‌ و ناخشێوان، پێش نازاسوومی فرەنسا و كۆتایی هاتنی شه‌ری دوومی جیهانی له‌ ١٩٤١مانگی ژانویه‌ری ١٩٤٤دا، و له‌ تەمەنی ٦١ ساڵیدا له‌ مەزگه‌كی له‌ لیژان ده‌گه‌یت و مائاڵاتی له‌ هونەر و ژبان ده‌كات. ■■■

ئاوازی کاروان غوسمان، وتی سامان، دواهه‌مین هه‌ناری بونیا، هه‌ناره‌ی نه‌ورۆز عه‌باس، ئاواز و وتی کوردو. ئه‌م به‌ره‌مه‌ له‌ ستۆدیوی 0301 ی شاری کۆیلن، كه‌ په‌كێكه‌ له‌ ستۆدیۆ ناوه‌رمانه‌كان، تومار كراوه. ■■■

خه‌ونه‌كانی ئه‌و

خه‌ونه‌كانی ئه‌و... خه‌ونی بره‌وشاوه‌ی هه‌ردوو هه‌ناره‌مه‌ندی به‌توانا "سامان" ده‌ستمان، کوردو "سه‌ختا" هاتنه‌ی. ئه‌و خه‌ونه‌ی ده‌لێن ئه‌وه‌ی ئاوازیك بۆ خۆر ناگه‌ین، ده‌یکاته‌ ته‌شق بۆ مانگی. مانگی ده‌یکاته‌ خه‌ون بۆ ته‌ستێرکان... بواجاریش ته‌ستێرکان لاده‌بارین بۆ خه‌ونه‌کان و ده‌به‌ چه‌کێ کۆرانی رازاوه، بۆتی حه‌ز و هه‌را و داهه‌یان و ئاواتی هه‌لقه‌ی ئه‌وه‌ی ته‌دیو سنوور ده‌کاتی لێ ده‌ی. ئه‌م به‌ره‌مه، تازمه‌ترین به‌ره‌می CDی، ئه‌م دوو به‌ره‌مه‌ده‌یه، كه‌ ته‌تیا شه‌ش گۆرانی قه‌شه‌نگی تیا تۆمار کراوه به‌ شیوازیکی تازه‌گه‌ری پوخت و هه‌ناره‌ی مۆسیقای کوردی به‌م به‌ره‌مه‌ ده‌وله‌مه‌ند کرا. گۆرانییه‌کانی ئه‌م CDی، بریتین له: گۆرانی میوانی شه‌وی، هه‌ناره‌ی حه‌مه‌ سه‌عید حه‌سه‌ن، ئاواز و وتی سامان سه‌ختا، گۆرانی مۆسی یاوه‌کان، هه‌ناره‌ و ئاواز و وتی کوردو سه‌ختا، جیهانی کۆرانی شه‌ر، هه‌ناره‌ی حه‌مه‌ عه‌لی حه‌سه‌ن، ئاواز و گۆتی سامان، ناخشام کوردو، هه‌ناره‌ و گۆتی نه‌ورۆز عه‌باس، ئاواز و گۆتی کوردو، ته‌تیا وه‌ره، هه‌ناره‌ و عه‌بێن لالا په‌شین و ئه‌سماعیل خورمالی.

له‌ کوردستان بێت یان له‌ ده‌ره‌وه‌ی کوردستان. پ: ئه‌و کاره‌ هه‌ناره‌یه‌که‌ چێن كه‌ پێشتر کوردوین؟ و: هه‌ر له‌ ساڵی 1983وه له‌ وڵاتی سوید، بۆ ناساندنی هه‌ناره‌ی کوردی به‌ کۆمه‌لگای سویدی به‌شداریه‌ له‌ چهنده‌ها چالاکی هه‌ناره‌ی کوردووه، چونکه‌ له‌م ساڵانه‌دا هه‌ناره‌مه‌ندی گۆرانی بێژ که‌م بوه، به‌ هاوکاری چەند هه‌ناره‌مه‌ندی تر توایه‌مه‌ ده‌گه‌رمی کوردی دروست کەین وەك:

کۆمه‌لگای هه‌ناره‌ی کوردی و گۆرانی موزیکی کوردستان و ناز و به‌شداری له‌ بۆنه‌ نیشتمانیه‌کان و ئاهه‌نگی چەندین شاری سوید بکەین.

له‌ ساڵی 1993 له‌ شاری سلێمانی و به‌ هاوکاری مامۆستا یانی هه‌ناره‌مه‌ند سه‌لاح ره‌قوف و مه‌لکه‌وت زاھیر و ئاکو عه‌زیز و گۆران و سامان و توانا و به‌ره‌م و چەندین هه‌ناره‌مه‌ندی تر و چەند هه‌ناره‌مه‌ندی گۆرانی بێژ وەك (شیلان عوسمان و چەند هه‌ناره‌مه‌ندی تر) توایه‌مان کاسه‌تیک به‌ ناوی (تاوان) توما بکەین، ئه‌ستاش بۆ به‌ره‌می نوێ به‌ هاوکاری هه‌ناره‌مه‌ندان (بهدین) و عه‌ماد و عارف و ئاکو چەند هه‌ناره‌مه‌ندی تر سه‌ر قالی چەند کاره‌کی هه‌ناره‌ی به‌ هه‌ناره‌مه‌ندی ده‌که‌ی؟

پ: حه‌ز به‌ ده‌نگی چ هه‌ناره‌مه‌ندی ده‌که‌ی؟ و: له‌ سه‌ر هاتنا حه‌ز به‌ ده‌نگی هه‌ناره‌مه‌ندی که‌وره ره‌قیق چالاکی کوردووه‌ و کاره‌گه‌رمی زۆر له‌ سه‌رم.

پ: حه‌ز له‌ زۆر بوونی گۆرانی بێژان به‌ شتیکی باش ده‌بینم، چونکه‌ ده‌توانی له‌م زۆره‌ گه‌مێک مه‌لایه‌دریته‌ كه‌ بێنواریت بێنار بگه‌رتیت هه‌ناره‌مه‌ند، چونکه‌ مه‌یله‌ته‌که‌مان پێیستی به‌ ئه‌وه‌ی نوێ ئه‌م بواره‌ هه‌یه، به‌ تایبه‌تی هه‌ناره‌مه‌ندی که‌ی، بۆ ئه‌و مه‌یسته‌ش دياره‌ هه‌ناره‌مه‌ندی ئه‌كادیمی بواره‌كانی موزیک و گۆرانی ده‌توانن ئه‌و حه‌كمه‌ به‌دنه‌ كه‌ كۆرانه‌مه‌نده و كۆرانه‌مه‌ندی نیه‌.

پ: چۆن ده‌توانیته‌ میده‌ی کوردی و تا و رابه‌یه‌ك خزمه‌ت به‌ هه‌ناره‌مه‌ندان ده‌کات؟

پێش هه‌موو شتیك ده‌ی ته‌وانه‌ی كه‌ له‌ میده‌یاکان کار ده‌کات خه‌لكی سپه‌ر بن و شاره‌زاییه‌کی باشیان له‌ کاره‌خانه‌ی هه‌ناره‌یا هه‌یت وه‌ر كه‌سه‌ی به‌ پێی له‌ به‌ر ته‌وه‌ی ته‌مه‌ز ته‌له‌فزیۆن كریكترین ده‌زگایه‌ له‌ میده‌یای کوردیه‌، بۆیه‌ ده‌ی به‌ره‌مه‌ هه‌ناره‌مه‌ندی به‌ پێز و چۆر بێت، بۆیه‌ باشته‌ر كه‌ لێزه‌یه‌کی هه‌ناره‌ی شاره‌زا له‌ بواره‌كانی موزیک و گۆرانی هه‌یت بۆ مه‌لایه‌دریه‌ به‌ره‌مه‌ باشه‌یه‌کی بۆیه‌ به‌خش كرده‌ین، ده‌ی به‌شه‌كانی تری میده‌یاش پالێشت بۆ بۆ ته‌وانه‌ی كه‌ ده‌یان ته‌وه‌تی هه‌ناره‌ی كورد بکەن، جا ئایا

پ: سهرمانی ده‌ست پێگه‌ینی کاری هه‌ناره‌ت چۆن بوو و بۆ كەس، ده‌گه‌رتیه‌وه‌؟

و: سهرمانی کاری هه‌ناره‌ت ده‌گه‌رتیه‌وه‌ بۆ قوتابخانه‌ی سهرمانی، كه‌ مامۆستا به‌رێز كاك خاڵد سه‌ركار مه‌لایه‌درمه‌ بۆ گه‌رمی سه‌روود له‌ قوتابخانه‌ و له‌ كۆبوونه‌وه‌كانی دایكان و باوكانیان گۆرانیان گه‌رتوه‌ و له‌ چەندین چالاکی هه‌ناره‌ی قوتابخانه‌كان به‌شداریان كرده‌وه.

پ: چۆن هه‌ناره‌ی گۆرانیته‌ مه‌لایه‌دره‌؟ ئایا به‌ مه‌لایه‌درانی خۆتان بوو، یان هه‌ناره‌ت ده‌یه‌وه‌؟

و: من هه‌ر له‌ منداڵه‌وه‌ ئه‌و به‌ره‌مه‌یه‌م ده‌بووه‌ و زۆریش حه‌ز له‌ گۆرانی و مۆسیقای کوردی كرده‌وه، به‌واتا ده‌توانم بێم به‌ شتیکی به‌ مه‌لایه‌درانی خۆم بووه، و به‌شه‌كه‌ی تریش به‌ هاندانی مامۆستا به‌رێز ده‌گه‌نم بۆو له‌ قوتابخانه‌ی سهرمانی كه‌ ئه‌و كاته‌ به‌رێز هه‌ناره‌مه‌ند خاڵد سه‌ركار كه‌ به‌ راستی، بوو به‌ پالێشم و هاندەرم كه‌ زیاتر پاره‌ به‌و به‌ره‌مه‌یه‌ به‌مه‌.

پ: چۆن ده‌توانیته‌ موزیقا و گۆرانی كرده‌ی؟

و: تا رابه‌یه‌كی باش مه‌ول دراهه‌ كه‌ موزیک و گۆرانی كرده‌ی به‌ره‌ پێشوه‌ بیریته‌، گه‌ی هه‌ناره‌مه‌ندی شاره‌زا و لایه‌تووی ئه‌م بواره‌ هه‌ن كه‌ موزیک و گۆرانی كرده‌ی به‌ شیوه‌یه‌كی موزیۆن داهه‌رێژن كه‌ موزکی كرده‌وه‌ری بۆیه‌ دایه‌یت، وەك داهه‌یان، له‌ نێو موزیک و گۆرانی كوردیه‌ به‌ کاره‌کی گه‌رگ و باش ده‌بینم، هه‌وادام كه‌ هه‌ناره‌مه‌ندی ئه‌م بواره، ئه‌م خه‌له‌ له‌ کاره‌ هه‌ناره‌یه‌كانیدا ره‌جاو بکەن، بۆ ئه‌وه‌ی مۆسیقای کوردی هه‌نگاو به‌ره‌و پێشوه‌ بێت.

دیداری هه‌لکه‌وت زاھیر له‌ گه‌ل:

هونه‌ر مه‌ند عه‌لی مه‌جیدین

ئاشكر اگردنى تۆرى تېرۆرىستى ناسراو بە شېخ زانا لە كوردستان، نيشاندانى دىكىۆمىنتەگان و ئەگەرى شەرىكى كۆمەلايهتى دژ بە تېرۆر

ئاللاپەرى كۆمەل

لەوانە پىويست نەكات بەگەرىنەوه مێژوو، بەوهى رووداوهكان كارىگەرى لەسەر گۆرانكارى كۆمەلايهتى هەيه، بەلام زۆر جار لە كۆمەلگە پيشكەوتووهكاندا، زۆر رووداو بۆتە هۆكارى سەرهلدانى شۆرشى كۆمەلايهتى. بىگومان ئەمەيان لای ئىمه زەحمەتە چونكە زەمىنەى گۆرانكارى زياترە وەك لە شۆرش، كە رەنگە گۆرانكارىهەكان ئىجابى نەبن. هەرۆك چۆن دواى راپەرىن و شەرى ناوخۆ چەندىن گۆرانكارى هاتە كايەوه. بەلام پرسىار ئەوهيه گۆرانكارىهەكان چىن؟ چۆن؟ كاردانەوهكانىان پۆزەتيف؟ يان نىگەتيف؟

گرنگى ئەم پرسە لىزەوه دەسپىندەكات و كاتىك دەللىن ئەگەرى شەرىكى كۆمەلايهتى لەوانەيه بەرامبەرەگەى ئەو. چەمكە بەدى بەگەين، كە دروستبون و هاتەكايەى رىچكەيەكى بى هودەيهيه لە كۆمەلگەى كوردیدا. چونكە كاتىك لاوىك يان هەرزەكارىك دەبىن، كە بۆ بەرزوونەيهەكان (كە كەس لەبەنماكەى تىناكات) گەمە بە قىم و چەمكە پىرزۆراوهكانىهوه دەكرىت، ئىدى چ بىروايەكى بۆ پەيوەندىه كۆمەلايهتەكان بىمىنتەوه؟ دايكىكى پىر كە بەشكى "سەرەكى ژيانى لەگەل نوێزكردن بەسەر دەبات. چ باوەرىكى بۆ ئەو بەهايانە دەمىنتەوه كە بە گەمەى سىكسى و شتە حەرامكاراوهكان و سەرپرىنەوه چەمكە ئاينىهەكانى بى دەفرۆشەتەوه؟.. ئەى لەدواى ئەو دىمەنەى كە ناموسى كچىك دەكرىتە چەكىك بۆ بەكارهێنانى گەنجى كورد لە كوردەوهى تىرۆرىستىدا، جارىكى نىكە ئەو بىروايە بەگەرىتەوه بۆ لای كۆران و كچانمان كە بۆ چركەيەك لەگەل خۆشەويستەكانىان بى؟ ئەى دايك و باوكانمان جاكەرىكى دىكە ئەو متمانەيه دەدەنەوه بەو كۆر كچانەمان كە تەنانت بە تەنيا چنە دەروەه و هاوړىنەتەى بەگەن؟ ئەى پىچەوانەى هەموو ئەمانە چى دەبن

لاپەرى كۆمەل بۆ؟

لەگەل هەر رووداو و گۆرانكارىهەكاندا، پرسە كۆمەلايهتەكان لاینىكى گرنگ و سەرەكى پىك دەمىنتە. كە وەستان لەسەر خودى پرس و فراوانكرىن بەدواچوون و لىكۆلینەوهكان لەبارەى رووداو و پرسە كۆمەلايهتەكان، هەرۆهنا خستەرووى لایەنە نەرىنتەكان و بلاوكردنەوهى هەوالى رووداوى كۆمەلايهتى و دىبارە نامۆكان، يەك لە هەنگاوهكانى چاكسازى كۆمەلايهتى پىك دەمىنتە و لەو بىروايەشداين يەك لە ئەركەكانى مېدياى كوردى لە ئىستادا، ئاوردانەوهيه لەم پرسە كۆمەلايهتەكان بۆ ئەم مەبەستەش ئەم لاپەرىهەمان لە پەيامى كورد زىاد كرد و خوازيارىن بىنتە پەيامىك بۆ بەناگهياينەوهى تاكى كورد لە پرسە كۆمەلايهتەكان، و هینانەكايەى هەنگارى چاكسازى لە بىنار گۆرانكارى لەكۆمەلگەى كوردیدا بەتايبەت لە تاراوكە. كە زۆر لە بىزچوونەكان پىمان وایە دەكرىت بىناتانەوهى كۆمەل لە تاراوكەوه دەستپىنكات و دەشیت لایەنى ژيانى نوێ تاراوكە، بىنتە سەرەتايەك بۆ هینانەكايەى كۆمەلگەيەكى تەندروست كە مافى ئەواری چىن و نوێژ و كەسەكانى تىنا پارىزروىنت، وەك يەك لە بنەماكانى كۆمەلگەى مەدەنى. **پەيامى كورد**

دوو ئەگەر جىدلىن كە يەك لەوانە دروستبوونى شەرىكى كۆمەلايهتە دژ بە تېرۆر، بەلام ئەوى دىكەيان كە بىهۆدەيهى چاوهروانەكراوه، ئەگەرى زياترى هەيه. بەلام چى بەگەين، يان چى دەكرىت و كى هەلدەستىت بەوهى بىهۆدەيهەكان بكاتە هەنگارىك لە رەمخساندى زەمىنە بۆ شەرىكى كۆمەلايهتى دژ بە تېرۆر. لىزەدا بىگومان پرسىار لە خودى كۆمەلگە دەكرىت كە تاكى لەو جۆرە بەرەم دەبىت و ئەركى دىكەش دەخەينه بەردەم نامەزراوهكانى پەيوەندىدار كە كار لەسەر ئەم رووداوه بكات و زەمىنەى شەرىكى كۆمەلايهتى دژ بە تېرۆر بە پىچەوانەى بى هودەيه، خۆش بكات. ■■■

وەك شېخ زانا ئاماژەى بۆ كرد كە گەنجەكانى ئەو باندە فێرى چاوهترسى بىن و بىنتە ئەزمونىك بۆكارەكانى داهاوتيان. ئەمانە هەموو ئەو شتانەن كە رەنگە و بەسانايى نەروات. ئەو بى بىروايەى لای تاكەكانى ئىمه دروست دەبىت

راستىانە نيشان دەدات و وردبوونەوه لى بىروايى بەرامبەر ئەو هەموو قىمەى پىشتى سوپىندان بى دەخوارد چ رىچكەيەك لە ژيانى كۆمەلايهتى تاكەكانى كۆمەلگەى كوردیدا جى دىلى؟ نيشاندانى دىكىۆمىنتەكانى تۆرە تېرۆرىستىهەكى شېخ زانا كە ئىستا لە شاشەى كوردستان تى قى كە تا ئىستا بەردەوامە، هەموو ئەو

و مومارەسەكرىن ترس لەو هەموو شتانە بى بىروايى بەرامبەر ئەو هەموو قىمەى پىشتى سوپىندان بى دەخوارد چ رىچكەيەك لە ژيانى كۆمەلايهتى تاكەكانى كۆمەلگەى كوردیدا جى دىلى؟ نيشاندانى دىكىۆمىنتەكانى تۆرە تېرۆرىستىهەكى شېخ زانا كە ئىستا لە شاشەى كوردستان تى قى كە تا ئىستا بەردەوامە، هەموو ئەو

رووداوه كۆمەلايهتەكان وەك خۆى

دواى ئەو هەموو گۆرانكارىه و تا ئىستا، ناموسى كچ رەوشتى ئەواری تاكەكانى خىزان لە كۆمەلگەى كوردیدا پىك دەمىنتە، كە زۆر جار وەك چەكىك بەكاردىت. ئەمە لەگەل ئەوهى گۆزارشتە لە مانەوهى هزرى خىل، بەلام دىبارەيهەكە و تا ئىستا لە كۆمەلگەى كوردیدا باوه و رووداوهكان ئەم بۆچوونە نيشان دەدەن، كە كوشتى زۆر ئافەرت لەلاپەن باوك و برا و ئامۆزا و كەسوكارىهوه بەناوى ناموسپارىزى، بەشكى ئەم راستىه نيشان دەدات. لەدەرەوهى هەموو ئەمانە دىبارەيهەكى نامۆ ياس دەكەين كە ئەویش ئەك كوردى كچە گەنجىكە لە هەولیز لە لاپەن دووكورى گەنج و هەرۆهە بە (ژن) كوردى كچىكى دىكە لەلاپەن ئامۆزای كچى يەكەم وەك تۆلە سەندنەوهيهك. لە هەولیز و لە ئاوهراستى مانگى رابردوو كۆرە گەنجىك بەناوى (ش) بەهاوكارى كۆرىكى دىكە، لەدواى رفاندن بە زەبرى دەمانچە و لىدان و پاشان دەرمانخواردكرىن، دەستدرىژى دەكەنە سەر كچە گەنجىكى پازدەسال بەناوى (ب) و دەيكەنە ژن و دواتر هەلدەين. لەبەرامبەر ئەمەشدا وەك تۆلەيهك بۆ (ب) تاوانلىكراو، (م.ف.ح) كە ئامۆزای (ب)، هەلدەستىت بە رفاندن (ش.ك.خ) كە خوشكى كۆرە تاوانبارەكەيه و هەمان تاوانى بەرامبەر دەكات و لە كوردەوهيهكى سىكسىدا دەيكاتە ژن و دواتر لە لاپەن پۆلىسەوه دەسگىر دەكرىت و لە پىناو سەلامەتى و پاراستى گىانى كچەكەشدا، دواى ئەوهى سكالالەدژى تاوانبار تۆمار دەكات، بەهەمان شىوه (ش.ك.خ) تەمەن 29 سالانى تاوانلىكراو دەسبەسەر دەكرىت.

لە هەولیز
دوو گەنج
دەستدرىژى
دەكەنە سەر
كچىك و
لەبەرامبەریشدا
كچىكى دىكە
دەكرىتە ژن

كە ئاوا مافى خىزان و كەسەكانىان دەپارىزن و لەو بىروايەدان بە ئەتەككرىن كچە گەنجىك (ب) پىنى نىگەيشتنى خىزان (هەقى خىزان سەندۆتەوه و ناموسى بەرامبەرەكەيان رووشاندوه. ■■■

دواى دەسگىركرىن، (م.ف.ح) دانى بەتاوانەكەيدا ناوه و گوتوويەتى: "لە تۆلەى (ب) كچى مام ئەم تاوانەم دژ بە (ش.ك.خ) ئەنجام داوه، چونكە براى (ش.ك.خ) كەناوى (ش)ا، دەستدرىژى سىكسى كوردۆتە سەر (ب) كچى مام و كوردۆتە ژن" ئەمە نەرىنتىك نىه كە لە كۆمەلگەدا هەبىت، بەلام رووداوىكە و تىندا دوو كچى گەنج بوونەتە قورىبانى و لىزەوه دووبارە كۆمەلگە لى بىرپرسە، چونكە مانەوهى نەرىتە باوهكانە رىگە بۆ ئەم رووداوانە خۆش دەكات و ئەو جۆرە كەسانە بەرەم دەمىنتە.

وەك لە لىكۆلینەوهى پۆلىسدا ئاماژەى

سه‌عات سفری کوردستانی

دهبیت خۆمان بۆ دوایین شه‌ر و گوڤه‌پانی مملانیکانی ٨/١٥ ئاماده‌بکه‌ین

هه‌موولایه‌کدایه. بۆ ئه‌مه‌ش، ده‌بیت خۆمان بۆ دوایین شه‌ر و گوڤه‌پانی مملانیکانی ٨/١٥ ئاماده‌بکه‌ین، لێزه‌شدا سوود له‌ بواری راگه‌یاندن و که‌ناله‌ ئاسمانیه‌کانی عه‌ره‌یی وه‌رگیرین، پێشوانیه‌، که‌ناله‌ کوردستانی‌کان، به‌رگه‌ی ئه‌و شه‌ره‌ گه‌وره‌یه‌ بگرن و بتوانن کاریکی گه‌وره‌ بکه‌ن، باشتر وایه، سوود له‌ لایانی تر وه‌رگیریت، له‌ پێشه‌وه‌ی هه‌مووشیانوه‌، که‌نالی ئه‌لجه‌زیره‌ و العریبه‌، ده‌بیت چیتێ ده‌رگا‌کانمان له‌سه‌ریان دانه‌خه‌ین و هه‌ول به‌دین سوودیان لێوه‌رگیرین و داوه‌تی کوردستان بکرین بۆ زیاتر ئاشناکردنی کۆلکای کوردستانی به‌ ده‌ره‌وه‌.

ده‌ستوری نوی عێراقی ده‌کریت، یه‌کجه‌ره‌کی ناسنامه و پروکته‌شی عێراقی پاش دیکتاتۆری ده‌ده‌که‌ویت و بپاری له‌سه‌ر چه‌ندین مه‌سه‌له‌ی گرینگ ده‌دریت، به‌شداری و خۆسازدانیکی گه‌وره‌ و ئه‌کتیفی ده‌ویت. به‌شێوه‌یه‌کی گشتی پێشتر، کورد له‌سه‌ر هه‌موو مه‌سه‌له‌کان، هه‌موو شتیکی براندبووه، به‌لام مخابن، له‌ به‌رامبه‌ردا ئه‌مڕۆکه‌ هه‌ن ریز له‌ ئیمزاکانی خۆیان ناگرن و ئه‌مڕۆکه‌ وه‌کوو درک به‌رامبه‌ر ساده‌یی و راستگویی و جوامیری کورده‌کان وه‌ستاونه‌توه‌.

حالیبوین.. به‌قه‌ولی عامی، (کورده‌کان وه‌کوو مازی که‌ری کورن له‌ پاشولی بن) ... هه‌یج ده‌ره‌نجامیکی باشی لێنه‌بیتوه‌ و چۆن چۆینه‌ پایته‌ختی ره‌شید، ئاواش ده‌گه‌رێته‌وه‌ کوردستان.

نکولیکردن و په‌شیمانبوونه‌وه‌ی که‌لێک له‌ هه‌یزه‌ عێراقیه‌کانه‌ ده‌رباره‌ی ناسنامه و شیوازی ده‌وله‌تی عێراقی نوی، ئه‌و پرۆژه‌یه‌ که‌ له‌لایان په‌رله‌مانی کوردستان و سه‌رکردایه‌تی کوردستانه‌وه‌ وه‌کوو پێشیاریکی نیشتمانی و نه‌ته‌وه‌یی کورد، وه‌کوو دوایین ئه‌له‌ترناتیف، ریکه‌وتنی له‌سه‌ر کراوه‌ و ئیمزایی هه‌موو لایانه‌ عێراقی و بیانه‌کانی له‌سه‌ر کراوه، ئیدی بواری پێداچوونه‌وه‌ی تیدا نه‌ماوه.

خه‌سری پیربال - مه‌ولێز - بروداوه‌کانی هه‌نده‌ به‌گه‌رۆتین دین و ده‌رژن، له‌ ئاستی ناوخۆی کوردستان و ناوچه‌که‌ و عێراقی و نێوده‌وله‌تییدا، سه‌رکردایه‌تی سیاسیی کورد له‌وانه‌یه‌ به‌و هه‌موو پێشاهات و نه‌ژه‌ندایه‌ رانه‌گات، په‌ریزیان بو پاکتاکه‌مه‌وه، به‌لام له‌وه‌دا هه‌قیانه، چونکه‌ مه‌سه‌له‌کان، هه‌نده‌ تیکتالار و زه‌حمه‌تن، ناگریت، هه‌موویان کونترۆل بکرین و مه‌رجیش نیه‌ له‌ هه‌مووشیان قازانج بۆ لای خۆمانه‌وه‌ دا‌بین بکه‌ین.

له‌وانه‌یه‌ ئه‌م شه‌ره‌، دوایین شه‌ری کورد بێت له‌به‌غدا و به‌مه‌ش لاپه‌ره‌یه‌کی نوی له‌ میژووی بزافی رزگارخوای کوردستانی هه‌لبه‌رپه‌ته‌وه‌ و هه‌موومان پێ بنه‌ینه‌ قوناغیکی نوی، ته‌نیا قه‌زاو قه‌ده‌ر سیماکانی بزانیته‌... ■■■

به‌داخه‌وه، یه‌کیک له‌ سیماکانی کۆمه‌لگای عێراقی و کوردستانی، ترسیکی ره‌ش هه‌یه‌ له‌یه‌کتێ، له‌وه‌ی تر، هه‌موومان له‌یه‌کتێ ده‌سه‌لمیینه‌وه‌ و له‌یه‌کتێ دانیانین و شک و وه‌سه‌سه‌ له‌ دل و ده‌روونی

رۆژان دین و ده‌رژن، ئه‌وه‌ی به‌رنامه‌پێژی بۆکراوه‌وه‌ له‌لایان سه‌رکردایه‌تی کوردستانی، خراب دیتیت و هه‌موو رۆژیک، له‌سه‌ر زاری چه‌ند که‌سانیکی گوومان لیکراوه‌وه، لیدوانی سه‌یر و سه‌مه‌ره‌ و عه‌جاییمان به‌رگویی ده‌که‌ویت..

رۆژی ٢٠٠٥/٨/١٥، له‌به‌غدا، سه‌عاتی سفری کوردستانی، دوایین شه‌ر و دوایین ساته‌ بو ئه‌وه‌ی شتیکی به‌شتی بکه‌ین و هه‌رنه‌بی، بۆ ئه‌وه‌ی داها‌توو شتیکی جیه‌یلین، له‌و رۆژه‌دا، له‌ ئه‌نجومه‌نی نیشتمانی عێراقیدا، به‌شێوه‌یه‌کی تیروته‌سه‌ل گه‌تووگۆ له‌سه‌ر نووسینی

بۆ میله‌تی کوردستان، ئه‌وه‌ی بۆته‌ گری کۆره‌ و ته‌نگه‌زی له‌ ئاسمان دروست کردوه، ئه‌و هاوکێشانه‌یه‌ که‌ له‌ ئاستی عێراقدا هه‌ن، گرینگترینیان: ئه‌و وه‌سه‌سه‌ و دوو دلێه‌ له‌که‌ل گرووی شیعیه‌کان هه‌ن، به‌هۆی نارۆشی سیاسه‌ت و هه‌لوێسته‌کانی سه‌رۆک وه‌زیرانی عێراق هه‌مانه‌، هه‌روه‌ها کێشه‌ی دواخسته‌تی پراکتیزه‌کردنی ماده‌ی ٥٨ ده‌رباره‌ی ئاساییکردنه‌وه‌ی شاری که‌رکوک، دوایین

Rojnamey Kurdî le serdemî dîmokratîze kirdinda

Rojnamegerî azad xoy yasayî xoy dest nîşan dekat, despêkekanî çonyetî berêwebirdinî karî xoy diyar deka

Le diway bedîhatinî ghoranî bineretî siyasî, komellayetî le kurdîstanda, betaybetî lediway ruxanî yekcarekî qellay diktatoriyet le Bexda. Derwazeyekî taze bo rojnamey Kurdî kirayewe. Herçende pêşkewtinekanî sallanî rabirdû, le jiyânî siyasî u roşenbîrî gelî Kurdîstanda, gorepanî xebatî rojnamewanî firawantir kirdewe. Bellam rûdanî gorankarî sistem le Iraqda, wa dekat ke Rojnamey Kurdî berew desellatî xoy birwat. Le cîhanî hawçerxda, bêguman ballî rojnamewanî karametirîn desellatî sebexoye. Awêney pêşkewtinekanî her wilatêk, çendîney dîmukrasî u azadî bîrûraye. ewîş xoy le meydanî rojnamewanîda cêgir dekat. Zallbûnî têgeyîştinî Libralîzim lem biwareda, mercêkî bineretiye le birdine pêşewey karî siyasî u komellayetî. Beme rojnamegerî detwanêt le arastgey taybetî xoyda biçête rê, herweha bibête nîşanderêkî dirust bo pêkhênanî amancekanî siyasî u komellayetî u aburî. Legell emeşda, debêt le gişt biwarekanî jiyânî xellê bikollêtewe. Le pênanî geyîştin be komellêkî mudêrin, gîrugirte siyasî, yasayî, aburî u komellayetiyekan be çawêkî zanistiyane bixate rû, herweha bo dozînewey çareserî rasteqîne bo em giriftane, le rêgay behêz kirdinî desellate netewiyekan u parastinî deskewtekanî dîmukrasî, guşarî rojane bixate ser dezgakanî fermî.

Be bê çûne naw mêjûy dîr u dirêjî pir le zor u zehmetî Rojnamewanî Kurdî, le serdeme çiya ciyakanda, demewêt amajeyekî kurt bem rastiye bikem, ke Rojnamey Kurdî lem rojeda, supasguzarî du qonaxî giringî serdemî şax - nihênî u sallanî 90' kane. çunke be serkewtuwane birînî em du qonaxe, way kirduwe ke emroke Rojnamey Kurdî pê binete qonaxêkî tazetir.

Le sallanî rabirdûda be hoy yeklabûnewey rewşî yasayî u siyasî Iraq, herweha barî abluqedirawî Kurdistan, gorepanî Rojnamewanî Kurdî be bê karîger ne hêştotewe. Bellam legell hemû emaneşda, Ronjnamey Kurdî tiwanîwyetî xoy le qalibî karî tesk rizgar bikat u kewtote ser rewteki azadane. Egerçî êsta le biwarekanî karî profesyonallî

rojanamegerîda bêhêziyekanî le ber çawin. Itir Rojnamey Kurdî buwete xawenî ezmûn u têgeyîştinekanî tazey azad u dîmukrasiyane ke le biwarî cêbecêkirdinî pêwîstiyekanî siyasî u komellayetîda bote xawenî hizir u raderbirînî taybetî xoy. Hellbete ewîş le sayey cêgirbûnî barî siyasî u komellayetî Kurdîstande ke le mawey sallanî rabirdûy desellatî herêmi Kurdistan bedîhatûn.

Êsta nexşey rêga birînî Rojnamey Kurdî, Legell şewazekanî konda, gorankarî beserda hatuwe, legell çespanî sistemî fire partayetî u desellatî fidralîzim le Iraqda, qonaxî taze bo rojnamewanî dête kayewe. wate; Qonaxî xo sepandinî goranekî be cîhanîbûne, Leser gişt rehendekî jiyânî komell. Le rêy emewe kerte karamekanî jiyânî komellayetî Leser binemakanî hênanedî destûrî karî taybet be xoyanewe dene arawe. Emeş bo rojnamegerî guzarîşt le xo guwasitnewe bo qonaxekî tazetir dekat. Her çende eme dill xoşkeraneşe, Bellam naşê ke em qonaxêş be bê jan derbaz bêt.

Rojnamegerî azad xoy yasayî xoy dest nîşan dekat, despêkekanî çonyetî berêwebirdinî karî xoy diyar dekat. Legell parastinî berjewendiyekanî netewîda, baştirîn çawedêrî aşkiraye, bo parstinî mafekanî mirov u netewe çewsawekan. Le heman katda, leber çawgirtinî realtîrî mêjûyî çewsandinewey gelî Kurdistan, le layen rijême dagîrkerekanewe, pêwîstî Rojnamewanî Kurdî, le rojêkî wek emroda, bibête baştirîn hêz u çawdêr le çonyetî dariştinî destûrî hemîşeyî Iraqda, bo ewey carêkîtir yasayekî xawen têgeyîştinî şovênîzmî dagîrkerane danerêjrêt, bo desteber kirdinî mafekanî neteweyî gelî Kurdistan, be pênuşêkî rewan u çawêkî rexneraney sazgarane bête arawe. Hellekan destnîşan bikat u le rêgay guncawîşewe çareseriyekanî be şeweyekî zanistiyane pêş bixat. ■■■

Seid HASSO - Hewler
Not: em gûtare le Rojnamey XEBAT da billawkirawetewe be nawî Sidîq Hesen Şukrî ke nawî xudî nuserekeyetî.

شه‌هیدبوونی شوانه‌ی سه‌ید قادر و هه‌ستانی خه‌لکی مه‌هاباد به‌یاشنامه‌ی یه‌کیته‌ی شوڤشگریانی کوردستان

کاتژمێری پاشنیوه‌رۆی رۆژی شه‌مه‌، ١٨ یوشپه‌ر، له‌ کاتییدا کاک سه‌ید که‌مال ئه‌سه‌فره‌م" ناسراو به‌ "شوانه‌ی سه‌ید قادر"، ئه‌ندامی چالاک‌یی یه‌کیته‌ی شوڤشگریانی کوردستان ٢٠ که‌س له‌ دۆستانی، له‌سه‌ر کانییه‌ک له‌ کۆتایی باغی شایه‌گان به‌ پروکاری گوندی هه‌مزوا، دانه‌نیشن. له‌لایه‌ن سه‌دان که‌س له‌ هه‌یزه‌کانی رۆژمه‌وه‌ که‌مارۆ ده‌درژن. کاک شوانه‌ به‌ تاکسییه‌ک که‌ پێشان بووه، حه‌ول ده‌دا له‌ گه‌مارۆی هه‌یزه‌که‌ی دۆژمن خۆ ده‌رباز بکه‌ن، که‌ ده‌که‌ونه‌ به‌ر ده‌سه‌پێژی چه‌کی هه‌یزه‌کانی رۆژم و له‌ ئاکامدا "ماشینه‌که‌یان وه‌رده‌که‌ری. به‌داخه‌وه‌ له‌ یه‌کهم ده‌سه‌پێژدا شوانه‌ ده‌پیکری به‌لام تینه‌که‌وشی به‌ یارمه‌تی خه‌لکی که‌ به‌ دوا‌ی ته‌قه‌که‌دا کۆببوونه‌وه‌، خۆ له‌ شوپتی رووداوه‌که‌ دوربخانه‌وه‌. هه‌یزه‌کانی رۆژم، ته‌قه‌ له‌و خه‌لکه‌ ده‌که‌ن که‌ به‌ هانای شوانه‌ و دۆستانیه‌وه‌ چووویون. سه‌ره‌نجام، پاش چه‌ند ده‌سه‌پێژی دیکه‌، شوانه‌ بۆ جاری دووم ده‌پیکری و ده‌که‌وی به‌لام نامری. دۆژمانی قین له‌ دلی کورد کاتی ده‌گه‌نه‌ سه‌ر شوانه‌، به‌ پێلاقه‌ به‌ سه‌ریدا ده‌دن و به‌ مۆتۆرسیکلێت به‌ سه‌ریدا ده‌رژن. ئینجا باری ماشینیکی ده‌که‌ن و له‌ ده‌ره‌وه‌ی شاری له‌ که‌مه‌ره‌ندی به‌ دوا‌ی ماشینه‌که‌دا به‌ره‌و ورمی رایده‌کێشین. له‌ ئاکامی ئه‌م کرده‌وه‌ دژی ئینسانیه‌دا که‌ هه‌ر له‌ داگیرکه‌رانی کوردستان ده‌وه‌شیته‌وه‌، کاک شوانه‌ گیان ده‌سه‌پێژی. کاک "شوانه‌ سه‌ید قادر" که‌ به‌ ناسنامه‌ ناوی "سه‌ید که‌مال ئه‌سه‌فره‌م" بوو له‌ ریکه‌وتی ٢٣/١٠/٢٠٠٤ دا، بۆ خه‌بات له‌ پێتاو ئازادیی و رامالینی دۆژمنی داگیرکه‌ر، پێوه‌ندی به‌ یه‌کیته‌ی شوڤشگریانی کوردستانه‌وه‌ کرد و پاش تینه‌پکردنی خه‌ولیکی په‌روه‌رده‌یی، ئه‌رکی کار و چالاک‌یی له‌ شاری مه‌هاباد گه‌ته‌ ئه‌ستۆ و به‌ ناوی ریکخراوه‌یی "گوردۆ" به‌ره‌و شاره‌که‌ی قازی گه‌راپه‌وه‌. شه‌هید سه‌ید که‌مال، له‌و ماوه‌یه‌دا، دلسۆزانه‌ بۆ به‌هێزکردنی بنه‌کی کۆمه‌لایه‌تی یه‌کیته‌ی شوڤشگریانی کوردستان تینه‌که‌وشا و رۆژانه‌ چالاک‌یی جۆراوجۆری به‌رپه‌وه‌ ده‌برد. له‌وانه‌، نووسینی دروشم، هه‌لکردنی ئالای

کوردستان و هه‌تانه‌ خواری ئالای داگیرکه‌ر و هاندانی لاوان بۆ پێشمه‌رگایه‌تی و پلارکردنه‌وه‌ی سیدی و گه‌یاندنی ده‌نگویاس به‌ سه‌رکردایه‌تی یه‌کیته‌ی شوڤشگریانی کوردستان... هه‌ند.

هه‌روه‌ها ریکخه‌ر و ده‌سه‌پیکه‌ری زۆر هه‌ستان و رێپێوان بوو له‌ مه‌هاباد، وه‌ک نه‌ورۆز و سه‌رکۆماری مام جه‌لال و سه‌رۆکایه‌تی بارزانی و ته‌حریمی هه‌لبژاردنی سه‌رکۆماری رۆژم و تیکه‌وه‌ پێچانی ستادی ته‌بلیغاتی ره‌فه‌سه‌نجانی له‌و شاره‌. هه‌ر بۆیه‌ دام و ده‌زگاکانی دۆژمنی داگیرکه‌ر قینیکی زۆریان له‌ "شوانه‌" هه‌لگرتیوو. به‌لام هه‌ر به‌ر راده‌یه‌ی دۆژمن قینی لێهه‌لگرتیوو، بپوه‌ خۆشه‌ویستی خه‌لکی مه‌هاباد و ناوی شوانه‌، و چالاک‌یی و ئازایه‌تییه‌کانی ده‌م به‌ ده‌م ده‌گه‌را. ئێواره‌ی یه‌کشه‌مه‌مه‌ی ١٩ یوشپه‌ر، کاتی که‌ هه‌والی شه‌هیدبوونی شوانه‌ و بپه‌روه‌مه‌تکردن به‌ ته‌رمه‌که‌ی به‌ هه‌موو مه‌هابادا پلارپه‌وه‌، هه‌زاران که‌س رۆانه‌ سه‌ر شه‌قامه‌کان و له‌ چوارریانی ئازادیه‌وه‌ به‌ره‌و فه‌رمانداری و پاشان باغی شایه‌گان و دوا‌یه‌ به‌ره‌و مالی شه‌هید شوانه‌ له‌ "به‌ری شیلان" به‌ریکه‌وتن. پاش گه‌یشته‌وه‌ی ته‌رمه‌که‌ی به‌سه‌ر شانه‌وه‌ به‌ده‌م سه‌روودی ئه‌ی ره‌قیب و دروشمی شوڤشگریانه‌وه‌ به‌ره‌و دوا‌مه‌نزلیان برد. له‌ کاتژمێر ١٢:٢٠ پاش نیوه‌شه‌ونا ته‌رمی شه‌هید شوانه‌ به‌ خاک سپێردرا و تا کاتژمێر نزیکه‌ی سنی به‌ره‌به‌یان، کۆببوونه‌وه‌ و رێپێوانی خه‌لک درێژه‌ی کێشا. شایه‌تی باسه‌ که‌، هه‌یزه‌کانی رۆژم له‌ ترسی تووره‌یی خه‌لک زاتی خۆ ده‌رخستیان نه‌بوو و هه‌موو له‌ کون خرابوون. یه‌کیته‌ی شوڤشگریانی کوردستان هه‌ر له‌و کاته‌دا که‌ په‌سه‌ و سه‌ره‌خۆشی پێشکه‌شی بنه‌ماله‌ و که‌سوکاری شه‌هید شوانه‌ ده‌کا، هه‌زاران سلاو ده‌نێژی بۆ ئه‌مه‌کتابی و بویزی رۆله‌کانی شاری پێشوا.

هه‌زاران سلاو له‌ گیانی پاک‌ی شه‌هید شوانه‌ و سه‌رجه‌م شه‌هیدانی رێپازی کوردایه‌تی ٢٠ یوشپه‌ر ٢٧٠٥ - ١١ جولای ٢٠٠٥ ■■■

PEYAMÎ Kurd

Jimare 45 | Sallî 1 | 15.07.2005

Rojnameyêki heftaney gistiye

Mehabad bo Şiwane Seyid Qadir raperrî!

Beyannamey Laparrey 3
Yekêti Şorisgêranî Kurdistan

Seid Hasso - Hewler

Rojnamey
Kurdî le serdemî
dîmokratîze
kirdinda

Laparrey 2

غازى حەسەن - ئەمەریكا

كورد چى بكات !!!

بۆ لا پەرەى ٢

هاورێ زەنگەنە - ئالمانيا

كەر كوك و يەك
هەلۆیستی بوركانى

لا پەرەى ٦

له كۆنگرهى سالانهى خوشنوسانى

ئەلمان:

ديالۆگى ئەلمانى -
كوردى سەبارەت بە
خوشنوسى

لا پەرەى ٧

ئاشکرا کردنى تۆرى تیرۆریستی
ناسراو بە شیخ زانا له کوردستان،
نیشاندانى دیکۆمپینته کان و
ئەگەرى شەرىكى کۆمه‌لایه‌تى دژ
بە تیرۆر

لا پەرەى ٤

